

Ignát
Herrmann

Historie Jaromíra Tykvy

II (SEBR. SPISŮ I. H. DÍL XXXIX.) F. TOPIČ V PRAZE

Sebrané spisy Ignáta Herrmanna.

I.	BLEDNOUCÍ OBRÁZKY. Vzpomínky nejstarší a drobné episody z maloměstské kroniky. Vydání čtvrté. 325 stran.	Kč 35·—
II.	OTEC KONDELÍK A ŽENICH VEJVARA. Drobné příběhy ze života spořádané pražské rodiny. Vydání patnácté 1929, 424 stran.	„ 35·—
III.	TCHÁN KONDELÍK A ZEŤ VEJVARA. (Pokračování Otce Kondelíka.) Vydání desáté. 464 stran.	„ 40·—
IV.	Z CHUDÉHO KALAMÁŘE. Drobné náčrty. Vydání šesté. PRAŽSKÉ FIGURKY. Rázové obrázky ze života. Vydání šesté. PAN MELICHAR. Obrázek z „tiché" pražské domácnosti. Vydání páté. 467 stran.	„ 45·—
V.	Z PRAŽSKÝCH ZÁKOUTÍ. Humorist. a rázovité obrázky ze života. Vydání čtvrté. 224 stran.	„ 15·—
VI.	STAŘÍ MLÁDENCI. Humorné obrázky ze života „přespočetných". Páté vydání. 234 stran.	„ 22·—
VII.–VIII.	U SNĚDENÉHO KRÁMU. Líčení z pražského života. Část I. a II., část III. a IV. Vyd. osmé. I. Kč 25·—, II.	„ 30·—
IX.	BODŘÍ PRAŽANÉ. Postavičky z pražských zdí a ulic. Vydání páté. 300 stran.	„ 28·—
X.	RODINY A RODINKY. Drobné výjevy z pražského života. Vydání druhé. 264 stran.	„ 18·—
XI.	DVĚ PRAŽSKÉ IDYLLY. Vydání čtvrté. 224 stran.	„ 21·—
XII.	DOMÁCÍ ŠTĚSTÍ. Dva stínové obrazy z manželského života. Vydání čtvrté. 212 stran.	„ 20·—
XIII.	ŽENITBA PÁNĚ KARAFIÁTOVA a jiné povídky staromládenecké. Vydání druhé. 272 stran.	„ 20·—
XIV.	PÁTÉ PŘES DEVÁTÉ. Třicet nedělních povídek. Vydání čtvrté. 305 stran.	„ 25·50
XV.	ZTŘEŠTĚNÉ HISTORKY. (Chráněnka. — Pouhé smyšlenky. — Strašidelné. — „Amerikánské.") Čtvrté vydání. 344 stran.	„ 28·50
XVI.	KANCELÁŘSKÝ PRACH. — SMÍŠENÉ ZBOŽÍ. Drobné črty z ovzduší kancelářského a kupeckého. Vydání druhé. 340 str.	„ 20·—
XVII.	FOXL-VOŘÍŠEK A JINÉ HISTORKY KRATOCHVILNÉ. Vydání čtvrté. 180 stran.	„ 16·—
XVIII.	BURLESKY. Vydání třetí. 228 stran.	„ 19·50
XIX.	Z PAMĚTÍ STARÉHO MRZOUTA A JINÉ HISTORKY KRATOCHVILNÉ. (Povídky o paní Angelině Knedlhansové, bývalé kvartýrské. — Mládenci a ženichové.) Vydání druhé. 294 stran.	„ 14·—
XX.	O ŽIVÝCH, O MRTVÝCH. Díl I. O literátech, umělcích a hercích. — Dvě vzpomínky zcela intimní. Vydání druhé. 256 stran.	„ 24·—
XXI.	PŘÍBĚH DUŠIČKOVÝ. Rodinná historka z let sedmdesátých. Vydání třetí. 212 stran.	„ 21·50
XXII.	Z NOTÝSKŮV PAVLA ČAMRDY, písaře při výpomocném úřadě. Díl prvý. 263 stran. Čtvrté vydání.	„ 21·—
XXIII.	Z NOTÝSKŮV PAVLA ČAMRDY. Díl druhý. 288 stran. Čtvrté vydání.	„ 23·—
XXIV.–XXV.	VDAVKY NANYNKY KULICHOVY A CO SE KOLEM NICH SBĚHLO. Šesté vydání.	„ 56·—
XXVI.	EVIČKA A JINÉ VÝJEVY RODINNÉ. Vyd. druhé	„ 18·—

XXVII.–XXVIII. DROBNÍ LIDÉ. I. a II. díl. Vydání čtvrté. Cena obou dílů Kč 56·–
XXIX. PŘED PADESÁTI LETY. I. díl. „ 20·–
XXX. PŘED PADESÁTI LETY. II. díl. „ 24·–
XXXI. MUŽ BEZ TŘINÁCTKY a jiné povídky nedělní. „ 18·–
XXXII. PŘED PADESÁTI LETY. III. díl. „ 24·–
XXXIII. O ŽIVÝCH, O MRTVÝCH. Kniha drobných vzpomínek. II. díl. „ 24·–
XXXIV. BLEDNOUCÍ OBRÁZKY, díl II., 300 stran. „ 28·–
XXXV. ŽENITBA BRATŘÍ ADAMŮ. Podivuhodný příběh amerikánský a jiné historky. 250 stran. „ 24·–
XXXVI. O TŘECH NEBOŽTÍCÍCH a j. historky nedělní. 296 str. „ 28·–
XXXVII. PŘÍBĚH JEDNOHO DNE a jiné. 202 strany. „ 20·–
XXXVIII. HISTORIE JAROMÍRA TYKVY. I. díl. 208 stran. „ 21·–
XXXIX. HISTORIE JAROMÍRA TYKVY. II. díl. 223 stran. „ 21·–

Samostatně vydáno:

JÍRA ZBOJNÍK, knížka pro velké i malé. Brož. Kč 12·–, v pergamenové vazbě. Kč 48·–

LIDIČKY A ZVÍŘÁTKA. Ilustroval Prokop Laichter. Nákladem F. Topiče 1926. „ 32·–

TRÉ KAPITOL Z MALOMĚSTSKÉ KRONIKY. Váz. Kč 48·–, na ruč. pap. v pergamenu, s podp. aut. „ 180·–

MANŽELOVA PŘÍTELKYNĚ. Žert z mladé domácnosti o jednom jednání. (Divadelní bibliotéky Pospíšilovy svazek 183., obsahuje též aktovku Karla Šípka: Starší závazky.)

TOBIÁŠKŮV ŠTĚDRÝ DEN A NĚKOLIK ŽERTOVNÝCH POVÍDEK O ZVÍŘÁTKÁCH. U F. Topiče v Praze. (Osení, knihy mladých čtenářů, svazek 19.) Třetí vydání 1915. „ 6·50

VÁNOČNÍ KOLEDY. Drobné historky vánoční a sylvestrovské. Rozebráno.

Z POVÍDEK NEDĚLNÍHO KRONIKÁŘE. Deset kratších i delších historek. 230 stran.

ARTUR A LEONTYNA. Pražský příběh z doby nedávné. 264 stran.

FELÍČKŮV ROMÁN. Dva díly. Celkem 462 stran.

K-KE-KU. Podivný přelud zrakový i sluchový a trochu mluvnice pro všeobecnou potřebu.

Překlady do polštiny:

OJCIEC KONDELIK I NARZECZONY WEJWARA. Za pozwoleniem autora z czeskiego przełożył Pawel Laskowski. (Biblioteka dzieł wyborowych. No. 257–259.) Ve Varšavě 1903. Druhé vydání 1924.

TEŚĆ KONDELIK I ZIEĆ WEJWARA. Z czeskiego przetłomaczyła Kazimiera Uhlenfeld. (Biblioteka dzieł wyborowych 736–738.) Ve Varšavě 1912.

ZJEDZONY SKLEP. (U snědeného krámu.) Do polštiny přeložil Adam Lach. „Dzennik dla wszystkich". Ve Varšavě 1905.

Překlady do charvatštiny:

DOMAĆA SREĆA. (Domácí štěstí.) Dvie slike iz brašnoga života. Přeložil Makso Kuntarić. „Národne novine" v Záhřebě, září-listopad 1905.

OSVETA ZALJUBLJENOGA I DRUGE HUMORESKE. V Záhřebě 1917.

Do holandštiny:

VADER KONDELIK EN BRUIDEGOM WEJWARA. Kleine gebeurtenissen uit het leven van een Prager gezin. Naar het Boheemsch door S. J. Barentz-Schönberg. Geautoriseerde uitgave. Amsterdam, H. J. W. Becht 1909.

SCHOONVADER KONDELIK EN SCHOONZOON WEJWARA. Kleine gebeurtenissen uit het leven van een Prager familie. Naar het Boheemsch door S. J. Barentz-Schönberg. Geautoriseerde uitgave, Amsterdam, H. J. W. Becht 1911.

MIJNHEER MELCHIOR. (Pan Melichar.) Geautoriseerde vertalin van Jo Arenberg. V amsterodamském deníku Het Volk v listopadu 1912.

KINDERLOOS. (Bezdětná.) **MIJNHEER MELCHIOR.** (Pan Melichar.) Naar het Boheemsch van Ignát Herrmann (Schrijver van Vader Kondelik en bruidegom Wejwara enz.), door S. J. Barentz-Schönberg. Geautoriseerde uitgaze. 185 stran. Amsterdam, H. J. W. Becht, v listopadu 1914.

DE IDYLLE VAN MIJNHEER POTÁPKA. V deníku Het Volk. Amsterodam 1923.

Do slovinštiny:

OČE KONDELIK IN ŽENIN VEJVARA. Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina. „Narodni Dnevnik" v Celju (Štyrsko), 1910.

TAST KONDELIK IN ZET VEJVARA. (Tchán Kondelík a zeť Vejvara.) Poslovenil Stanko Svetina. „Narodni dnevnik" v Celju (Štyrsko), v podzimu 1910.

IVANČKOV SVETI VEČER IN NEKOLIKO VESELIH POVESTIC O ŽIVALCAH. (Tobiáškův štědrý den atd.) Prevel iz češčine dr. Fran Bradač. Lublaň 1923.

KAKO SE JE KULICHOVA NANINKA MOŽILA IN KAJ SE JE OKOLI NJE SPLETLO. (Vdavky Nanynky Kulichovy.) Poslovenil Dr. Bradač, Ig. Kleinmayr & Ferd. Bamberg v Lublani. (V tisku.)

Do franštiny:

MONSIEUR KONDELIK ET SON FUTUR GENDRE. (Otec Kondelík a ženich Vejvara.) Přeložil J. L. Chollet. „Gazette de Prague" 1923.

Do angličtiny:

CHILDLESS. (Bezdětná.) Ve sbírce The world's classics (Selected Czech tales, Oxford university press). Přeložila Marie Buschova, 1925.

CHILDLESS. Druhý otisk překladu ve veliké antologii Great Short Novels of the world z r. 1927, London, William Heinemann.

Do rumunštiny:

FĂRĂ COPIL. (Bezdětná.) Ve sbírce Biblioteca dimineata svaz. 147. Bukurešt 1932.

Do němčiny:

HERR MELCHIOR. (Pan Melichar.) **DER FRATER AUS PODSKAL.** (Fráter z Podskalí.) **DER TONI LIEFERT.** (Tonda odvádí.) Deutsch von Johann Michael. „Prager Zeitung" 1896—7.

VATER KONDELIK UND BRÄUTIGAM WEJWARA. Kleine Episoden aus dem geordneten Haushalte einer Prager Bürgerfamilie. Autorisierte Übersetzung aus dem Böhmischen von Luise Tluchoř. Berlin, Dr. Franz Ledermann, 1907. Dva svazky.

SCHWIEGERVATER KONDELIK UND SCHWIEGERSOHN WEJWARA. Autorisierte Übersetzung aus dem Böhmischen von Luise Tluchoř. Berlin, A. W. Hayn's Erben, 1911.

AUSGEWÄHLTE GESCHICHTEN von Ignát Herrmann. Autorisierte Übersetzung aus dem Böhmischen von Annie Auředníček (Slavische Romanbibliothek, Band X.) Prag, Verlag von J. Otto, 1908.

ZWEI PRAGER IDYLLEN. (Dvě pražské idylly.) Přeložila Klára Hübschová. „Union" v Praze, únor-květen 1910.

HÄUSLICHES GLÜCK. (Domácí štěstí.) Autorisovaný překlad Em. Schicka. „Union" v Praze, 1911. Též samostatně nákladem Ed. Beauforta.

FOXL - SPITZ und andere kurzweilige Geschichten. (Foxl - Voříšek.) Autorisovaný překlad Viktora Nesslera. „Union" v Praze, prosinec 1913 — březen 1914.

Do esperanta:

FOKSO - NUKSO. (Foxl-Voříšek.) Eldonis Moraviaj Esperanto Pioniroj. Olomouc 1932.

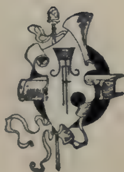
SEBRANÉ SPISY

IGNÁTA HERRMANNA

DÍL XXXIX.

HISTORIE JAROMÍRA TYKVY

II.

V PRAZE

NAKLADATEL F. TOPIČ KNIHKUPEC

IGNÁT HERRMANN:

HISTORIE JAROMÍRA TYKVY

II.

V PRAZE

NAKLADATEL F. TOPIČ KNIHKUPEC

TISKEM ČESKOSLOVENSKÉ GRAFICKÉ UNIE A. S. V PRAZE 1934

HISTORIE JAROMÍRA TYKVY

DÍL DRUHÝ

DOPISY DOŠLY.

Pondělek po té neděli, kdy Tykva odeslal své listy, nebral pro zamilovaného juristu žádného konce. Usednuv ráno k svému kancelářskému stolu, obklopil se množstvím akt, o kterých si umiňoval, že je do večera všechna potrhá, totiž vyřídí, aby na nic jiného nemusil mysliti. Doufal, že si tak den ukrátí. Mýlil se. Jako jsou lidé, kteří dovedou pozorně čísti v knize a při tom bedlivě sledovati hovor kolem sebe, aniž jim z čteného neb slyšeného jediné slovo uniká, tak dovedl Tykva čísti akta a již v duchu skládati na ně odpověď či vyvraceti je případnými námitkami, a při tom sledovati pochod svých včerejších listů a kombinovati jejich osud. Kdyby tuto dvojí činnost mozkovou byl nějak rozebíral, snad by si byl řekl, že se podobá muzikantu, který současně hraje na dva nástroje. Ale ani si neuvědomoval tuto dvojí klaviaturu ve svém duševním aparátu. Klada na papír zcela souvisle větu za větou buď souhlasu nebo protestu, jak ho dlouhý a spolehlivý kancelářský cvik naučil, letěl zároveň za svými listy do Pardubic a po-

čítal. — Buď včerejší noční vlak anebo dnešní první ranní dovezl je na místo. Pytel zásilek je dopraven na poštovní úřad, vysypán a zřízenci se chápají obsahu, aby veškeru korespondenci razítkem označili a roztřídili. Již cpou svůj příděl do brašen a rozbíhají se po městě. Kdy roznášejí v Pardubicích? Tykva sáhl po hodinkách. Čtvrt na deset. Snad již je první pošta v rukou adresátů. Ale snad si doktor Karfiol pro své věci posílá, aby nepromeškal ani minuty, a v tom případě dostaly se mu dopisy o chvíli dříve do rukou. A jestliže si zapamatoval jeho písmo, sáhl beze vší pochyby po jeho listě nejdříve, zvláště když druhá obálka stejného rukopisu svědčila jeho dceři. Což pak nám píše pan doktor Tykva? řekl si, a rozřízl obálku. Nebo taky advokát může býti trochu zvědav, dostane-li se mu do ruky korespondence tak neobvyklá. Současně otci a dceři.

Tykvovo péro letělo po archu kancelářského papíru skoro telegraficky a domněnky jeho se jen rojily. Doktor Karfiol přečetl jeho psaní, zvedl se a spěchal nahoru do bytu, aby je dal přečísti taky své choti. Psaníčko pro dceru vzal při tom s sebou. Jistě že dívka uvítá při pondělku milé poselství z Prahy (zdali milé? zaťukala v Tykvovi jistá pochybnost) a nebude se s jeho obsahem tajiti. Přečte, co jí Tykva napsal, a podá uzardělá oktávek písma otci, matce. Či vyčká doktor Karfiol, až se vrátí v poledne z kanceláře a tu teprve s rodinou sdělí, oč Tykva prosí? Nebo slečna Ema, vycházejíc

do města po nějakých drobných komisích a nákupech, zastaví se dole v kanceláři, aby se zeptala, není-li tu něco pro ni? A když jí otec odevzdá psaní, vrátí se s ním nahoru, aby je ve svém pokojíku otevřela, přečetla, a pak pospíší k matce, aby se jí první svěřila s vyznáním vzdáleného Tykvy?

Sice všechno se mohlo státi právě tak, jak si Tykva vypočítával, ale stalo se všecko přece jinak. Bylo sotva půl deváté, když doktor Karfiol seděl ve známé jídelně a snídal. Jeho dámy posnídaly již o hodnou chvíli dříve, jako vždy, jen otec měl výsadu, že mohl poležeti o půl hodinky déle, při čemž dočítal včerejší pražské noviny, jichž na nočním stolku leželo tolik, že by všechny ani za dva dny nebyl zevrubně pročetl. Však si taky vybíral jen určité rubriky, které ho buď politicky či odborně zajímaly. Ostatní obsah jen tak očima přelétl. Přehlédne-li něco důležitějšího, však ho na to pánové ve vinárně upozorní.

Doktor Karfiol dopil poslední krůpěj kávy, odsunul koflík a sáhl do krabice s doutníky, aby zažehl ranní svou zápalnou oběť. Byl mu to po snídani požitek nejmilejší, jím se připravoval v náladu k nastávající denní práci. — A tu bylo na dveře zaťukáno, do jídelny vstoupil písař, který býval vždy první v kanceláři:

„Prosím, pošta, pane doktore."

„Dejte sem," vztáhl ruku doktor Karfiol.

Písař podal, co přinášel, a vyčkával. Karfiol vybral a stranou položil vše, co vypadalo jako

korespondence soukromá, osobní, a všecky věci kancelářské vrátil písaři:

„Tak, tohle dejte panu kolegovi dole. Však přijdu za chvíli."

Písař zmizel a doktor Karfiol otvíral a pročítal, co náleželo jen jemu. Tu nějaký účet, tu pozvání, volební neb spolkové provolání atd., až konečně zbyly dvě obálky. Jedna pro něj, druhá pro slečnu Emu. Ale slečna buď někde se obírala ranním úklidem nebo byla s matkou v kuchyni. Karfiol obracel obálku, chopil se druhé, srovnával písmo.

„Praha — a zase Praha. Stejná ruka. Ale tohle vypadá jako — jako —"

Písmo nějak povědomé. Nezkoumal dlouho, chopil se nožíku, rozřízl obálku.

„Ale ovšem, doktor Tykva. Co nám chce?"

A četl. — Tvář jeho nepozbývala vlídného, skoro usměvavého výrazu, ale když dočetl, náhle zvážněla. Položil doutník na misku a zvolal:

„Maminko!"

Dveře z kuchyně se otevřely, objevila se hlava paní Karfiolové.

„Jen pojď dále," vybízel doktor Karfiol. „Dostal jsem psaní, pojď si je přečíst, bude tě taky zajímat."

Paní Karfiolová vešla, zavřela za sebou dveře, otřela si ruce o zástěru a chopila se dopisu. Doktor ji bystře pozoroval. Paní dočetla, položila šetrně psaní k ruce manželově. Taky její líce zvážnělo, ale zároveň se zbarvilo.

„Co tomu říkáš, matko?“ otázal se Karfiol.

„Můj Bože, co tomu říkám,“ odpovídala. „Mám radost, Karfiole. A ty?“

„Taky mám radost. Vždyť je to, co jsme si přáli. Dobrý hoch, ten Tykva.“

„Dobrý člověk!“ přisvědčila panička. „Jde rovnou cestou k rodičům.“

„Jurista!“ řekl stručně Karfiol.

Teď padly zraky paní Karfiolové na druhé psaní.

„To je pro Eminku?“ a již po něm sahala.

Ale Karfiol položil na psaní ruku.

„Ano. Ale teď ne. Počkej, až odejdu. Pak jí je dáš. Ať si je přečte v soukromí, ve svém pokojíčku. A na nic se jí neptej, nevyslýchej, maminko. Beze všeho nátlaku. Po psaníčku se nepiď. Však se svěří sama. Počkej, až se v poledne vrátím. Uvidíme.“

Doktor Karfiol se vzchopil, sáhl po doutníku, sebral všecky své listy, složil Tykvův zas do obálky, vsunul jej do náprsní kapsy, políbil choť a stiskl jí ruku.

„Teď musím po svém, maminko, čekají mne dole. Po obědě bude času dost, pohovoříme si.“

A kráčel do kanceláře.

Když kroky jeho na schodech zanikly, stála panička ještě chvíli nad druhým psaním Tykvovým, obracela je, jako by chtěla proniknouti jeho obsah. Ale nebyla to obyčejná ženská zvědavost. Hleděla na obálku přímo posvátně a byla v tom pohledu všecka mateřská něha, všecka péče a

vroucí přání, aby tajemné ty řádky přivodily štěstí dítěti, kterému dala život. Ať je přijme dcera z rukou matčiných a pak ať se s ním ukryje do své světničky. — Chvělo se sice srdce matčino pochopitelnou touhou, aby bylo účastno prvního dceřina projevu radosti a štěstí, ale nebudiž to blahé tajemství znesvěceno ani jediným zvídavým slovem, ani jediným všetečným pohledem. Ostatně paní Karfiolová znala svou dceru. Ona přijde sama, svěří se rodičce své, skryje hlavu na ňadrech, které ji k životu odkojily a pod nimiž bije srdce jen pro ni.

Paní Karfiolová chopila se jemně psaní, jako by sahala po hostii, otevřela dveře kuchyně a laskavě volala:

„Nech toho zatím, Eminko, udělám si to. Jdi si do pokojíčku, tuhle pro tebe přišlo nějaké psaníčko, přečti si je.“

A skoro se jí ruka chvěla, když je dceři podávala.

„Od koho, maminko?“ ozval se veselý hlas dívčin.

„Uvidíš, dceruško, a pak mi taky povíš.“

Dívka sáhla po obálce.

„Z Prahy!“

Pohlédla bystřeji na písmo, rozpomínajíc se. A náhle, jako by uhádala, skoro pobledla.

„To jest od — —“

„Uvidíš, dceruško, uvidíš. Jdi, jdi. Já se dočkám.“

Dívka váhavě kráčela jídelnou, jako v obavě, co se to skrývá v osudné té obálce. A když za ní zapadly protější dveře, když zapadly i další, vrátila se paní Karfiolová do kuchyně. Bylo jí radostno i teskllvo zároveň. — Jen do práce jí v tu chvíli nebylo. Přistoupila k oknu a hleděla do nevelikė zahrady, která ještě byla plna květin, aster, jiřinek, afrikánů, slunečnic, pelargonií. Všechny ty květiny koupaly se v podzimním slunci, které na ně lilo plnou záři svou. Hleděla paní, hleděla, a pojednou se jí zdálo, že se na celou zahradu snáší lehká mlha a že pokrývá všechny květy mléčným závojem.

Na plotně cosi zakypělo, zasyčelo, ale paní se neobrátila. Vždyť u plotny stojí Pepička či Kačenka. Až když se za hodnou chvíli ozvaly v jídelně kroky, teď již ne váhavé, odtrhla se paní od okna, a v ten okamžik zaznělo z jídelny žadonivě:

„Maminko!"

Rychle tam vešla paní Karfiolová.

Tam stála slečna Ema. — Ale již nestála, nýbrž chvátala vstříc matce, v ruce se jí třepetalo bílé psaní.

„Maminko — od pana doktora Tykvy — od Jaromíra —!"

Již nebyla bledá, nýbrž jako nachem polita, a zraky její se jiskřily šťastným úsměvem, utápějícím se v rosných krůpějích.

„Co ti píše?" vydechla ústa matčina.

„Čti, maminko, čti! Chce mě, ano, vyznává mi lásku! Má mě rád, maminko, má mě rád!"

Bouřlivě objala matku, přivinula se k ní a na mateřských ňadrech dusil se její radostný pláč.

„Ale dceruško, buď klidna, ulekla jsi mě, ale tohle není k pláči!“

A co toto napomenutí pronášela, tu již i jí, matce, vyřinula se slza z oka a skanula do bohatých vlasů dceřiných. A druhá, a třetí... A co slza, to výron největší a nejžhavější lásky k jediné dceři. Nebo nikdy nerozchvěje se láska mateřská k milované dceři silou tak živelnou jako ve chvíli, kdy náviděný a žádoucí muž k dívce přistoupí a pronese dlouho očekávané slovo: Budiž má! V tu chvíli, která rozhoduje o štěstí dítěte, dosahuje i štěstí starostlivé matky svého vrcholu. Pro něj, ač do nedávna neznámého, ji vychovala. Jemu radostně vloží do ruky ruku dceřinu a s pocity nejposvátnějšími požehná oběma na všecku šťastnou budoucnost. Paní Karfiolová pak, která byla ve svém manželství i mateřství šťastna, předvídala veškerou vírou duše své, že i její dcera bude šťastna, a v tuto chvíli mocného vzrušení provázela ji v duchu celým budoucím životem.

Obě ženštiny setrvaly chvíli v mlčení. — Vzlykot dceřin na prsou matčiných utichal ponenáhlu, aniž ji matka chlácholila. Nebo její hlavou letělo: Vyplač se, dítě, vyplač. Lépe teď, než kdy později. Pláč je naším údělem a naší úlevou v radosti i v žalu.

Konečně dívka povznesla hlavu. Sice jí v očích

ještě nevyschly slzy, ale již se zraky její smály. Podávala matce Tykvův list a nutkala ji:

„Čti, maminko, čti!"

Paní Karfiolová osušila oči, chopila se psaní trochu pomačkaného a četla. A vracejíc list dceři, pronesla:

„Dobrý člověk! Jak mu asi bylo, když se v něm ozvala ještě pochybnost, že bys mu odpověděla. Myslím, že neměl včera veselou neděli."

„Jak mám odpověděti, maminko?" Zraky dívčiny lpěly na rtech matčiných.

„Jak ti srdce káže, dceruško. Ostatně se otaž také tatínka. Uvidíš, až si přečteš jeho psaní."

„Četla jsi je?" vyhrkla dcera.

„Četla, budeš čísti také. Ale teď musím zchystat oběd. Chceš-li, jdi trochu do města, aby ses vyprocházela."

„Ne, maminko, zůstanu doma. Nevytrousím své štěstí po všech cestách. Zde mi jest nejlépe. Zde seděl Jaromír. Zde jako bych mu byla nablízku. Kdy zas ho tu uvidíme!"

„Snad brzy. Až jak tatínek rozhodne."

Paní Karfiolová se sklonila a vroucně políbila dceru. A při tom jen zašeptala:

„Šťastná nevěsto!"

Dívka vděčně zlíbala ruce matčiny.

V tu chvíli doktor Tykva v Praze již po dvacáté vytahoval své hodinky, prudce je zastrčil a řekl k sobě:

„Deset. Ale teď už jistě mé dopisy byly do-

dány. Jak byly přijaty?! Kéž bych jen skulinou mohl nahlédnout — —“

A při tom psal vytrvale dál. A napsav na jakýs akt dnešní datum a chopiv se jiného kusu, nadepsal záhlaví: Slavnému okresnímu soudu v — — a při tom pomyslil:

„Kdy asi mi doktor Karfiol odpoví? — A slečna Ema?“

Ať napínal obraznost svou jak napínal, výjevů v jídelně u Karfiolů se nedomyslil. — A pondělek se mu vlekl zoufale dál a k nepřečkání.

RODINNÁ RADA.

Dopolední úřadování v kanceláři doktora Karfiola trvávalo do dvanácté hodiny. Jenom šéf sám pobýval pak ještě půlhodinku v pokoji svém, aby prohlédl vykonanou práci a podepsal opisy akt, aby v žurnále zapsal návštěvy klientů a co pro ně bylo vykonáno, i každé vydání za ně, a někdy se mu toto zaměstnání třeba o čtvrt hodiny prodloužilo. Avšak toho pondělka, kdy přišly dopisy Tykvovy, sklopil o půl jedné knihu, položil na spisy vedle ní mramorové těžítko a spěchal k obědu. Dnes bude netrpělivě očekáván chotí i dcerou. A sotvaže vstoupil do jídelny, tu také již byla mísa s polévkou na stole.

Všichni tři členové rodiny pojídali mlčky. Zdálo se, jako by se nad celým obědem toho dne vznášel nějaký příkrov, jenž tlumil obvyklý hovor i drobné poznámky a vtipy páně Karfiolovy, kterými rozmarný otec sobě i svým dámám jídlo vždy kořenil. Všechno ovzduší bylo naplněno jakousi vážností a ještě spíš očekáváním, co nejbližší chvíle přinesou. Doktor Karfiol upínal všechnu svou po-

zornost na talíř před sebou, jako by ani netušil přítomnost choti své a dcery. Paní Karfiolová jen chvílemi vzhlédla k panu manželu, tak po očku, aby zachytila první slovo, které pronese, ale sklopila hlavu ihned, jakmile sebou jen hnul. A slečna Ema seděla vůbec tiše, jako v sebe ponořena, nehledíc vpravo ani vlevo. Bylo v tom dnešním tichu cosi napínavého, ale zároveň slavnostního. Dívka tušila, ba věděla, že první slovo promluví otec. Její odpověď celkem bude prostá. Věděla, že nedojde k žádným trapným výkladům, k žádnému záporu, přece však bude ráda, až mlčení pomine, a ještě radši, až bude dohovořeno. Konečně otec dojedl, zapil poslední sousto douškem z drobné číšky vína, a když se zavřely dveře za Pepičkou, která odnášela prázdné talíře a příbory, sáhl v náprsní kapsu, vyňal obálku s listem a pronesl:

„Dostal jsem psaní od pana doktora Tykvy z Prahy, Eminko.“

Teprve teď vzhlédla dívka přímo k otci a řekla:

„Já taky, tatínku.“

„Mohu si je přečíst?‘ otázal se otec.

Dívka sáhla po psaníčku, které byla položila pod svůj ubrousek, a podávala je otci:

„Prosím tě o to, tatínku. Nechtěla jsem tě před obědem vyrušovat.

„A ty si můžeš přečísti toto,“ podával otec dívce své psaní.

Dívka sáhla po psaní a skoro se jí trochu ruce chvěly, když je z obálky dobývala. Ale potom

oktáv papíru pevně přidržela a pozorně čtla. Líce její se při tom do temna začervenávala. Doktor Karfiol byl dřív u konce s kratším dopisem dceřiným, položil jej na stůl a vyčkával, až dočte i dívka. A když taky slečna Ema dočtla a vsunula list zas do obálky a podala otci, otázal se doktor Karfiol:

„Kterak odpovíš panu doktoru Tykvovi?"

Dívka pevně pohlédla otci v oči a odpovídala tiše, avšak určitě:

„Nemáš-li žádné námitky, tatínku, odpovím, jak mi srdce velí. Mám pana doktora Tykvu ráda. Pocítila jsem k němu náklonnost od první chvíle, kdy jsme ho tehdáž v Praze spatřili, aniž o tom věděl. A ten pocit se zesílil, když nás tu navštívil, když jsme byli na Kuněticích a když jsme se potom zase v Praze setkali. Doufám, že již sám uhodl, kterak mi není lhostejný.

„Odpověz, milá dcero, jak uznáš za dobré," řekl vážně doktor Karfiol. „Nemám proti doktoru Tykvovi námitky žádné. Vychovával jsem tě tuhle s maminkou tak, abys mohla sama o sobě rozhodovati. Nikdy jsme ti nikoho nedoporučovali, nikdy jsme tě od nikoho neodvraceli. Nikdy jsme na nikoho nelíčili a nechtěli se tě stůj co stůj zbaviti. Jsi mladá, bylo na tebe času dost. Věděli jsme, že budeme srozuměni s každým, kohokoliv sama zvolíš. Je to tedy pan doktor Tykva. Mně je zcela vhod, již proto, že je stejného povolání se mnou. Znáš můj život a maminčin, a takový život asi ti

kyne po boku Tykvově. Těší mě, že jsme jednoho mínění v této věci. A jen by mě bylo těšilo, kdyby pan doktor ve svém listě byl naznačil, kterak si představuje svou budoucnost. Jak rád bych viděl, kdyby se chtěl někdy ujmouti mé zavedené kanceláře, až docela zestárnu. Nemám ji komu odevzdat. Zanikne někdy se mnou nebo přejde v cizí ruce. Zde by měl všecky cesty vyšlapané. Zůstane-li v Praze, bude mu překonávati všechny začátky, a ty jsou vždycky těžké. Jak šťasten bych byl věda, že moje kancelář bude v jeho rukou žíti dále. Nepochodil by zle."

Všechno to promlouval doktor Karfiol vážně, hledě střídavě na dceru a zas na milou choť. On, který jindy býval mezi svými pln všelikých žertů a časem i zcela nevinného škádlení, nepronesl dnes ani jediné kudrlinky. Chvíle toho nedopouštěla. Snad mu za hovoru táhl myslí všechen jeho vlastní život, od někdejších počátků až po dnešek. Význam jeho slov cítila i dívka, i paní Karfiolová. Paní Karfiolová setrvávala až posud v mlčení, majíc před sebou prsty rukou na stole zkloubené, jako by se v duchu modlila. Teprv když se choť její odmlčel a když i dcera mlčela, pronesla tiše a skoro ostýchavě:

„Tatíčku, myslím, že o tom o všem nemohl pan doktor Tykva ve svém listě k tobě mluvit, ba ani se toho dotknout. Vypadalo by to příliš obchodně. Měl na mysli jenom naši Eminku, byl by mohl upadnouti v podezření, že se chce zaopatřit.

Kterak by mohl mluvit o kanceláři, pokud neví, zdali je tobě i dceři milý jako nápadník. Krom toho nezapomínej, že mu zbývají ještě dva roky prakse, než bude moci otevřít vlastní kancelář. Za ty dva roky může se velmi mnoho změnit ve všech jeho okolnostech, i v jeho záměrech do budoucnosti. A ty, tatíčku, nám ještě dlouho nezestárneš. Jsi pln zdraví a síly, neochabující čilosti, a dlouho nám tak zůstaň. Zatím běží jen o to, aby naše dcera byla šťastna, a já pevně doufám, že bude s panem doktorem Tykvou šťastna."

Poslední větu pronesla paní Karfiolová v pohnutí, jako by se v jejím hlase třásly již slzy milující ženy i matky.

„Maminka má jistě pravdu, tatínku," ozvala se s plným přesvědčením dívka, která vděčně vyslechla matčin výklad. Ta slova byla jí promluvena z duše, byla by je právě tak promluvila sama, ale bylo jí neskonale milé, že se Tykvy ujala matka. Sice znala již dávno otcovu starost o osud jeho kanceláře, když nemá syna, ale na Tykvu nesměl padnout ani stín nějaké spekulace. Chtěla míti svého nápadníka prosta všeho sobectví. Ať taky on se probojuje všemi obtížemi začátků, o nichž se zmínil otec, bude ho mít tím raději.

Doktor Karfiol hleděl stále na Tykvův list před sebou a po krátké přestávce zas promluvil:

„Rozumím dobře tomu, co řekla maminka, a dávám jí za pravdu. Rozumím i tobě, milé dítě, a také ty máš pravdu. Tykva chce především tebe.

Ale rozumějte i vy mně, starému zkušenému člověku, který hledí do budoucnosti léta napřed. Ostatně o té věci pohovořím s Tykvou. Důvěrně a se vší šetrností. Odpovím tedy panu Tykvovi, že jsem s ním srozuměn a že mu tě s plnou bezpečností svěřím. Pozvu ho, aby nás brzy navštívil. Rád bych od něho slyšel, kdy si tě hodlá odvésti. Nemyslím, aby se to na dlouhé lokty protahovalo. Snad by to mohlo být na jaře. O tom se poraď s maminkou. Taky ty mu dopiš, dítě milé, bude asi netrpělivě čekati na odpověď."

„Mám ti svou odpověď předložit, drahý tatínku?" otázala se Eminka poněkud zdráhavě.

„Není třeba, milá dcero. Nechci vykonávati žádnou censuru. Spoléhám na tvůj koncept. Chceš-li, dej své psaníčko přečíst mamince — jako bych je četl já. Až nás pan Tykva navštíví, můžeme oslaviti zasnoubení, přejete-li si tak. Co na mně jest, upouštím ode všech formalit. Bylo na světě již mnoho zasnoubení, která se rozešla."

„Naše by se nerozešlo," řekla dívka s naprostou důvěrou.

„Tím lépe, milá dceruško. Tu věc rozhodni si s maminkou. A nenech Tykvu dlouho čekat. Já snad mu napíšu zítra, nanejdýl pozejtří."

Dívka se vzchopila, přistoupila k otci a skláněla se k jeho ruce, aby ji políbila.

„Děkuji ti, drahý tatínku!"

„Ne tak, milá dceruško," zabránil jí otec.

Objal ji pevně a vroucně ji poceloval. Při tom skoro jen zašeptal:

„Buď šťastna, dcero milá. Toto mé přání půjde s tebou, kamkoli tě osud odvede, a bude tě provázeti do posledního dechu mého.“

Paní Karfiolová, patříc na ten výjev na druhém konci stolu, zaslzela pohnutím. A třesoucím se hlasem pronášela:

„Rádi tě odevzdáme tomu, koho jsi zvolila, ale bude se nám po tobě stýskat, dceruško drahá. Zpustne to u nás, tvé místo zůstane prázdné, nikdo tě nenahradí.“

Dívka se vyvinula z objetí otcova a letěla k matce.

„Mamičko předrahá, netruchli. Což myslíš, že odejdu s lehkým srdcem? Ale dočkáš se. Vrátím se zas, vrátím, a zase budeme pohromadě.“

„Co to mluvíš, dítě! Kterak by ses mohla vrátit?“

„Vrátím se, mamičko! Ne sama, i s Jaromírem. Nevím — ale něco mi tak praví.“

A dívka objímala a líbala matku.

„Kéž Bůh dá, abys dobře hádala, dceruško. S otevřenou náručí vás uvítáme.“

Doktoru Karfiolovi se nějak skla v okulárech zakalila. Sňal je, sáhl do kapsy po kousku jemné jirchy, vytíral okuláry a pomžikávaje bezbrannýma očima zahlaholil starým svým způsobem:

„Ale teď dost, holky, toho plačtivého. Dejte mi koflíček černé kávy, abych si mohl zapálit.“

„Což si nezdřímneš, tatíčku?“ otázala se paní Karfiolová, otírajíc batistovým šátkem oči.

„Ne, připravil mě o to ten zatrápený Tykva. Mám všeho plnou hlavu a je už pozdě. Za chvíli přijde Pávek pro klíč od kanceláře. Dejte mu taky šálek bílé kávy. Může si ji vzít s sebou dolů.“

Za chvíli se před Karfiolem kouřilo z čišky kávy a jídelnou se ponášel modravý obláček dýmu z doutníku. Slečna Ema seděla zas na svém místě. Tohoto poledne nechtěla rušiti siestu otcovu předčasným odchodem. Opírala spánky o dlaně a zalétala myslí daleko odtud. Kam? Bylo na světě jen jediné místo, kam zalétati mohla. Do Prahy, za Tykvou.

— — — — — — — — — — —

Tou chvílí skončil doktor Tykva skromný svůj oběd u Ježíška ve Spálené ulici. Taky on byl vysrkal koflík černé kávy, aby zapudil zádumčivé myšlenky, a ježto do kanceláře bylo času dost, vybral se na Třídu. Cesta jej vedla mimo klenotnický závod, jehož výkladní skříň mu byla připravila na počátku roku tolik neklidu. Od onoho večera zastavil se před ní snad jen jednou, chtěje si vyvolati prvotní dojem, ale jinak nezastavil se vůbec u žádné klenotnické skříně. Míjel všechny skoro naplněn pověrou, že by mu některá zas mohla vynésti nové nebezpečenství. Zdaleka jen pohlížel na všechny drahokamy, na všechny šperky, a myslíval při tom: Nikomu nic dobrého nepřináší to křehké, lesklé, svůdné zboží. Vari!

Dnes však přece mrskl okem do povědomé skříně a potom se před ní na minutu zastavil. Spatřil tam — jako tehda po prvé — aksamitový váleček, na obou koncích poněkud zúžený, a na něm navlečené snubní prsteny všelikých rozměrů. Stanul a hledě na kroužky uvažoval:

„Zde tedy budu jednoho dne vybírat snubní prstýnky, pro sebe a — pro ni, pro ni, pro Eminku, je-li mi vůbec souzeno, abych je kdy kupoval. A právě zde je koupím, aby navždy bylo zrušeno neblahé kouzlo onoho zimního večera."

Kromě kroužků nic jiného v té skříni ho nezajímalo. Odvrátil se, ještě chvíli popocházel a pomalu mířil do kanceláře. Zabral se do práce a horlivě psal, aby na vše ostatní zapomněl. Než jak mohl zapomenouti! Ale když konečně v pokoji šéfově odbíjely hodiny šestou, položil péro, shrnul všechna akta před sebou na hromadu a povzdychl si:

„Zítra touhle dobou snad už budu věděti více."

Mýlil se, nastal úterek a byl stejně dlouhý jako včerejší pondělek, ba prodlužoval se do nekonečna. Zbystřený sluch Tykvův zaslechl každé vrznutí dveří velké kanceláře, po každém šramotu očekával, že k němu vstoupí písař se slovy: Něco pro vás, pane doktore! — a podá mu bílou obálku, dvě obálky. Marně. Sice přinesla pošta náruč všelikých zásilek, jen pro Tykvu nic. Jeho netrpělivost vzrůstala, v hlavě mu bušilo. Mlčí doktor

*

Karfiol, a to by konečně pochopil. Snad má nějaký naléhavý proces, neodkladnou práci, každé prodlení by mohlo přinésti velikou škodu. To mu jako juristovi bylo známo. Ale že mlčí taky slečna Ema! Což netuší, jak horečně očekává její řádky? A nic, nic! Byl v rodinné radě Karfiolových souzen — a odsouzen? A přemýšlí se tam v Pardubicích, jakým nejsnesitelnějším způsobem by mu byl rozsudek oznámen?

Taky nad úterkem slunce zapadlo. Tykva si přál, aby tahle noc trvala aspoň šedesát hodin. Snad by všechno zaspal a již na nic by nevzpomněl. Přece však, než ulehl, sáhl po suché kytičce kunětické a oslovil ji:

„Kytičko, kytičko, kterou uvíjela její ruka, ty bys mohla lháti? Ty víš, jak jsi mi byla podána. Ty víš, co jsi mi měla tlumočit. A viď, že táž ruka mi napíše odpověď? Dobrou, vlídnou, upřímnou! Spi dobře — já sotva budu spát."

Tykva se neznal. Tykva přece spal až do bílého rána. A rovnou cestou z kavárny šel k soudu, kde měl důležité stání, ani v kanceláři se nezastavil. Spisy vzal k sobě již včera při odchodu.

Stání se protáhlo. Až o půl jedenácté se vrátil do kanceláře, a tu mu hlásil nejmladší písař:

„Máte tam nějakou poštu, pane doktore."

Tykva chvátal — ne, nechvátal, pomalu kráčel do svého pokojíku. Nikdo nemá mít ani potuchy, jak nedočkavý jest. A tu na podložce ležela dvě psaní. Jedna obálka obchodního for-

mátu, adresa na ní rázovitým, vypsaným písmem. Tykva poznal písmo Karfiolovo. Druhá obálka něžnější, podélná, a na ní adresa sice taky písmem vypsaným, ale tenkým, jemným, ženským.

Tykva těžce dosedl na židli a hleděl na obě psaní, nedotýkaje se jich. Co se v nich tají?

Z pokoje šéfova ozvalo se zašramocení. Tykva střelhbitě sáhl po psaních, vstrčil je pod podložku. Čekal tak dlouho, počká ještě chvíli. Pojednou byl zcela kliden. Zdálo se, že z uzavřených obálek vane naň jakési utišení.

NA NÁMLUVY.

Když se šramot ve světnici doktora Čočky ztišil, znamenalo to, že šéf přisedl k svému stolu a dal se do práce. Tu doktor Tykva rozložil před sebou akta a na půlarchu papíru doplňoval své poznámky o stání právě odbytém, jak je byl při soudním jednání zcela zběžně načrtal, aby na nic nezapomněl. Věděl, že se šéf za chvíli přijde otázat, jak stání dopadlo, a chtěl mu podati zevrubný referát.

Chvíle se protáhla, konečně však se doktor Čočka se svým dotazem objevil a Tykva mu vypověděl, jak pochodil.

„Dobře, kolego, dobře. Podržte tu záležitost v paměti a napište našemu klientu, jak jeho věc stojí. Že je čáka na příznivý výsledek. Nového takto nic?“

„Když už jsem byl u soudu, zlustroval jsem tedy oba domy Luňákovy, na které žádá půjčku od záložny. Vše jest v nejlepším pořádku.“

„Může mu tedy záložna těch deset tisíc půjčit?“

„Třeba dvacet, spektabilis, kdyby o ně žádal, bez obavy. Aktiva jsou neobyčejně příznivá. Vlastně má v knihách velmi čisto."

„Děkuji, kolego. Zatím zapište dnešní stání do žurnálu, já to pak doplním. Musím teď do schůze, a kdybych se do poledne nevrátil, tedy se uvidíme odpoledne. Dobré chutnání, na shledanou."

Doktor Čočka zmizel a brzy potom slyšel Tykva, že odchází. Teď tedy zdvihl podložku a chopil se obou dopisů. Teď si přečte odpovědi. Chvíli rozvažoval, který dříve?

Sáhl po obálce podélné, s nadpisem ženské ruky. Obezřele, aby neublížil obsahu, rozřízl obálku tenkým nožíkem a vyňal složený oktávek. A četl:

„Milý pane doktore! (V Tykvovi zabušilo srdce. Milý ! To slovo věstí mu šťastné pokračování.) Přečetla jsem Vaše psaníčko, dala jsem je přečíst i mamince a tatínkovi — nemám před drahými rodiči žádného tajemství. Nabízíte mi své srdce i ruku — přiznávám se, že v srdci mém klíčila naděje, aniž jsem se o tom komu svěřila, že tak jednoho dne učiníte, ať přímo či písemně, a dočkala jsem se. A přiznávám se, že bych byla bývala velkou lítostí naplněna, kdybyste to nebyl učinil. Pane doktore, pokládám se za dobrou a vděčnou dceru svých rodičů a doufám, že dovedu být i dobrou, oddanou Vaší chotí. Pravíte, že mě chcete učinit šťastnou, a tu ve mně zaklovala na

chvíli pochybnost, zdali i já dovedu život Váš naplnit štěstím, o kterém sníte. Zdali jste mne za těch několik hodin našeho dvojího setkání dokonale poznal. Ale na to na vše mi odpovíte, až nás opět navštívíte. Těším se na to, velmi se těším. Neodkládejte na dlouho svou milou návštěvu. S naprostou oddaností Vaše Ema Karfiolová.“

Doktor Tykva všecek blažen vtiskl na milé to psaníčko vroucí polibek a sáhl po druhé obálce, kterou již beze chvění otvíral. A četl:

„Vážený pane kolego! Obsah Vašeho listu mě naplnil potěšením, i ženu mou i dceru, kteréž jste ostatně taky psal a na což Vám sama odpoví. Pokud mne i mé ženy se týče, nemáme nejmenší námitky proti tomu, abyste se o naši dceru ucházel. Setrváte-li na svém záměru, s plným uspokojením vložíme ruku její do ruky Vaší. A je-li tak v nebi usouzeno, budeme šťastni z Vašeho i jejího štěstí. Arci pokládám za nutné, abychom se o všem, co nastává, zevrubně dorozuměli. Ale tu by dopisování vedlo k dlouhým koncům. I zvu Vás jménem celé rodiny své, abyste nás některou příští neděli navštívil, o čemž mne dojista napřed zpravíte. Taky v tomto případě jest „konfrontace“ nejlepší a nejkratší věc, vedoucí k cíli. Však mi rozumíte. Jsem připraven na všechny otázky Vaše, a svědomitě a upřímně na všechny odpovím, jak dobrému a taky nastávajícímu tchánu povinnost káže. Těšíme se všichni na Vaši návštěvu a v tom očekávání jsem s přátelským pozdravem Váš Dr. Karfiol.“

Opět a opět četl Tykva střídavě oba listy, ale nejdéle se zdržel nad psaníčkem slečny Emy, z něhož se snažil vyčísti ještě něco, co snad je psáno mezi řádky písmem neviditelným. Nenašel nic takového a přece se mu zdálo, jako by list při každém novém čtení nabýval hlubšího významu. Konečně vložil oba listy do obálek a skryl je v náprsí. Při tom obě ruce přitiskl na hruď, která se mu vzdouvala, jako by nemohla odolat vnitřnímu tlaku a bušení srdce.

„Dnešek je nejšťastnějším dnem života mého, div že mi blažeností srdce nepukne. Avšak lékaři praví, že ještě nikomu ani z radosti ani hořem srdce nepuklo, a tak i ty přečkáš dnešní radostnou novinu. Ale vzduchu — vzduchu je mi třeba, abych se nezalkl."

Tykva vstal a otevřel jediné okno svého pokojíku, které hledělo do zahrádky sousedního domu, hodně zanedbané, a dychtivě lokal plnými plicemi čerstvé chladné povětří.

„Vaše Ema," pokračoval v myšlenkách, „moje Ema! Ona jest má, drahá, jediná! Dovedeš-li mi býti dobrou ženou? Dovedeš, dítě — jen ty a nikdo jiný na světě širém! A co myslí doktor Karfiol, jaké že mu budu klást otázky? Měl jsem jen jedinou, svěří-li mi dceru svou, a na tu mi odpovídá, svoluje, přijímá mě — neznám jiných otázek. Nyní jest na něm, aby se tázal. Nezůstanu mu dlužen ani jednu odpověď. A přijedu, pane doktore — přijedu, drahá Eminko, od neděle za týden. Ještě dnes ohlásím to

šéfovi, aby se mnou na tu neděli nepočítal, ať by přišlo cokoli."

S novoměstské věže snášela se hlubokým zvukem dvanáctá polední, na kterési kostelní věži zahlaholil zvon jasným zvukem. Tykva naslouchal, až vyzvánění umlklo, zavřel okno, oblékl svrchník, odcházel k obědu. Když procházel velikou kanceláří, kde všechen personál již byl složil rozepsané archy, pokrýval je pijavými papíry a pokládal všelikými těžítky, aby je žádný průvan nesfoukl, připadlo mu veselé pomyšlení:

„Což vy víte o radosti, ubožáci. Já vím, co je radost a štěstí, odnáším je s sebou, jsem jich pln, a již nikdy mne neopustí. Kdybyste věděli! Ale nikdo z vás to neuhodne, nepochopí."

Pozdravil kamarádsky všechny ty dělníky péra a vyšel ze dveří.

Jeden z mladších písařů potřásl za Tykvou hlavou a prohodil:

„Vypadá jako milius pan doktor, snad vyhrál dnes nějaký proces."

A jiný, starší písař, pronesl zkušeně:

„Anebo mu šéf přidal. To je nade všechny procesy," kteroužto domněnku zprovodil ze světa nejstarší písař slovy:

„To pochybuji. Mezi měsícem se nepřidává. Šefové neradi přidávají na prvního."

Odpoledne, sotvaže Tykva zaslechl hrknutí lenošky v šéfově pokoji, vzchopil se a pokročil k tapetovým dveřím. Ještě se v kříži srovnal, po-

potáhl si manžety z rukávů a šetrně na dvířka zaťukal.

„No dál, kolego, dál!“ zazněl Čočkův hlas. „Co mi nesete hezkého?“

„Nic nenesu, spektabilis. Jen o něco chci prosit.“

Doktor Čočka se k němu obrátil plnou tváří.

„Což pak tedy? Potřebujete snad peníze?“

„Možná, že taky o ně přijdu. Ale dnes o ně neběží. Rád bych si od neděle za týden vyjel z Prahy. Jenom na neděli, večer se vrátím. Prosím tedy, abyste inspekci za mne svěřil mladšímu kolegovi pro případ, že by přišlo něco náhlého a nenadálého. Aby se nic nepromeškalo.“

„Dobrá, dobrá, kolego, jeďte si. Ostatně si mohu inspekci vzít sám. To víte, na dostaveníčka už nechodím, do kostela taky ne, posedím nějakou tu hodinu zde. Víte, že na stará kolena přejdou člověka všechny zábavy. A kam pojedete — totiž, smím-li se ptát? Že byste mě vzal třeba s sebou.“

„Sotva by vás to těšilo, spektabile,“ odpovídal s úsměvem Tykva. A jako by se ostýchal, tišeji dodal: „Hodlám do Pardubic.“

„Do Pardubic?“ protáhl doktor Čočka.

A náhle se udeřil dlaní do čela:

„Ale stakramente, vždyť já tu mám taky nějaké psaní z Pardubic. Dostal jsem je, než jsem šel do schůze. Spěchal jsem, vstrčil jsem je do kapsy, pak jsem na ně pozapomněl. Počkejte!“

Zaryl rukou v náprsní kapse a vylovil ne-

otevřené psaní. Sáhl po nůžkách, ustřihl proužek obálky, vyňal dopis, narovnal brýle na nose a četl. Četl přímo telegraficky a čím dál četl, tím více se usmíval. Dočetl, složil papír, položil jej pod těžítko a obrátil se na Tykvu pohledem neobyčejně veselým:

„Aby vás rohatej, kolego! Vy jste to vzal od podlahy, no, dobře tak. Tedy pojedete za nevěstou?“

Tykva se trochu zarazil.

„Vyzrazuje vám něco pan doktor Karfiol, spektabile?“

„Aby nevyzradil. Mezi námi dvěma není žádných tajností. A vždyť jsem vás k tomu sám navedl. Tedy jste ho požádal o ruku slečny Emy!“

„Ještě ne o ruku, spektabile, zatím o svolení, abych se o ni směl ucházet.“

„Ale to je jedno, kamaráde. Ucházení, to znamená ruku. Bodejť byste se o ni ucházel jen tak z dlouhé chvíle, na čtrnáct dní. Tedy jste mne poslechl, a to mě těší. Gratulor, kolego, z plna srdce. Doktora Karfiola to těší, ale nejvíce, myslím, to těší slečinku — —“

„Nejvíce těší mne, spektabile, že to tak šťastně dopadlo. Pan doktor Karfiol mě zve na některou neděli, abychom o všem pohovořili. Nechci dlouho odkládati. Můžete si pomyslit, jak mi jest. Sotvaže se mohu dočkat, abych slečnu Emu zase spatřil.“

„To vám věřím, kolego, já bych byl taky nedočkavý. A na mou duši, hned bych jel s vámi,

abych byl účastníkem dojemné rodinné scény. Ale pochopíte, kamaráde, pro nás zamřelé mládence již podobné špektákle nejsou. I v nejzatvrzelejším člověku při tom začne něco kypět jako v sopce zdánlivě vyhaslé — a kam by to vedlo, takový ustydlý popel rozdmychávat. Vždyť víte, že už dávno ani na svatby nechodím. Ale na vaši půjdu. Tedy dobrá, zapište na tu neděli do diaria, že má inspekci mladší pan kolega, a jeďte s Pánembohem. Ostatně si o tom ještě povíme. A nezapomeňte na nějaký ouhledný prstýnek pro slečinku, abyste nebyl v rozpacích, až vám nějaký navlíkne. Stávají se takové věci. A na ten prsten vás založím. Nebo ze své gáže jste, myslím, po čertech málo prstenů nakupoval."

„Děkuji vám, spektabile. Přijdu si. A nehněvejte se, že jsem vás vyrušil a zdržoval."

„Nic nedělá, vždyť je to pro doktora Karfiola, a to je člověk, který si zaslouží dobrého zetě. Aby vám ho Pámbů dlouho zachoval."

To tedy bylo vyřízeno a doktor Tykva netrpělivě počítal dni, které ho ještě od setkání s milovanou dívkou dělily. A když nastala šťastná ta neděle, spěchal časně k rannímu rychlíku o tři čtvrti hodiny dříve. Dnes nešel do své kavárny. Posnídá v nádražní restauraci, aby ani minuty nepromeškal, a byl pak první u dveří na peron, vyčkávaje netrpělivě, až je vrátný otevře. Úprkem ztekl vagon druhé třídy, usadil se v malém, prázdném oddílu a byl šťasten, že v něm zůstal sám,

když zazněl povel k odjezdu. Ještě omakával náprsní kapsu, v níž skrýval drobné pouzdérko s něžným zlatým prstýnkem, a přesvědčoval se za jízdy desetkrát, zdali tam posud jest. Doktor Čočka byl mu vyplatil zálohou celou padesátku na ten šperk. Srážeti mu to bude po pětce měsíčně. Doktoru Karfiolovi napsal již před několika dny, že dnes přijede. Bude-li snad někým očekáván?

Na peroně pardubském stál sám doktor Karfiol, přívětivě uvítal pražského hosta, upřímně mu stiskl ruku, a pak beze slova jej prováděl nádražní chodbou na prostranství, kde čekal kočár.

„Vstupte, kolego!"

Tykvovi se tento vstup do města zdál příliš slavnostní. Skromně poznamenal:

„Nemohli jsme jíti pěšky, pane doktore?"

„Ne, kolego. Dovolíte otci milého děvčete, aby si nápadníka dceřina odvezl. Tak je u nás zavedeno."

Bylo to proneseno tak rozhodně, že se Tykva již nevzpíral. Několik lidí, kteří patrně Karfiola znali, zastavilo se. Pozdravovali a zvědavě hleděli, koho to pan advokát odváží. Tykva všecek jen hořel. Cítil, že se stává jaksi veřejnou osobou.

Zakrátko stanul kočár u cíle. V patře nahoře cvakla špehýrka v okně. Kdosi tam byl vyhlížel, přijíždí-li pan doktor s očekávaným hostem.

V domovní chodbě řekl doktor Karfiol:

„Nejprve se zastavíme u mne. Dámy posečkají."

Otevřel dveře kanceláře, v níž seděl jediný písař. Karfiol pronesl k němu jen úkradmo:

„Doskočte nahoru, prosím, řekněte paní, že jsme zde. A za půl hodinky že přijdeme. Až se vrátíte, nikoho ke mně nevpouštějte. Mám důvěrnou poradu.“

Písař zmizel a Karfiol pobídl Tykvu do své pracovny.

„Opětně vás vítám co nejsrdečněji, milý pane kolego, a prosím, abyste usedl. Co mi vzkazuje Praha?“

„Především tlumočím srdečný, přátelský pozdrav od svého šéfa. Stále vás vzpomíná a všeho dobra vám přeje. Bezmála by byl přijel se mnou, ale nakonec přece jen se mu nezdálo — —“

„Díky! Doufám, že ho tu přece jednou uvidíme. A co ještě mi nesete?“

Tykva, sotvaže dosedl, již zase povstal:

„Pane doktore, osmělil jsem se vám vyjeviti dopisem nejtoužebnější svou prosbu. Odpověděl jste mi velmi vlídně a přívětivě. Dnes tedy přicházím, abych vám přednesl nejvroucnější přání a prosbu srdce svého. Žádám vás uctivě o ruku slečny Emy, žádám i milostivou vaši paní choť —“

„Milý pane kolego,“ vpadl mu doktor Karfiol, „vím tedy dostatečně, oč běží. Znal jsem vás už z vyprávění kolegy Čočky, poznal jsem vás osobně, dnes potřetí se s vámi setkávám. Zatím jsem se přesvědčil, že i má dcera jest vám nakloněna.

A mně nejvíce na srdci leží štěstí mé dcery, jediného dítěte. Není tedy překážky ani u nás rodičů, ani u dcery. Pane kolego, svoluji a přijímám vás za zetě. Buďte nám šťastně zdráv."

Podal Tykvovi ruku, upřímně stiskl jeho pravici. Tykva skoro jen zašeptal:

„Díky vám, drahý pane doktore. Svým svolením činíte mne nejšťastnějším člověkem. Na všechen život zachovám k vám hlubokou vděčnost."

„Usedněte, kolego. O tom tedy bychom byli dohovořeni. Ale jako otec musím vám pověděti ještě ledacos jiného. Jak vybavím dceru, co vám do manželství přinese, čím chci přispívati na vaši mladou domácnost — —"

Tykva prosebně sepjal ruce a v nesmírné tísni pronášel:

„Drahý pane doktore, ne teď, ani slovem. Nekalte mi tu radostnou chvíli žádnými ciframi. Proto jsem nepřišel."

„Pane kolego, jsme oba juristy. Je třeba, abyste věděl vše — —"

„Ale jenom teď ne, drahý pane doktore. Ještě jsem neviděl slečnu Emu, věřte mi, že bych jí nemohl pohledět v oči po nějakém obchodním vyjednávání, abych tak řekl. Jsem naplněn hlubokou důvěrou ve vaši otcovskou péči a lásku a doufám, že i vaší důvěry si zasloužím. Prahnu po slečně Emě, po jejím pohledu, po jejích slovech. Chci před ni vstoupiti čist a nic nevěda."

Doktor Karfiol hleděl pronikavě na Tykvu, jako by všechno jeho nitro chtěl prozkoumati, a řekl:

„Budiž, pane kolego. Promluvíme o tom později. A tedy můžeme navštívit naše dámy. Očekávají nás asi dychtivě. Nedivím se tomu. Přivedu jim hosta nejmilejšího.“

O chvilku později uváděl doktor Karfiol Tykvu do jídelny. První vyšla jim vstříc paní Karfiolová, která zdaleka již vztahovala ruku.

„Vítám vás, pane doktore.“

A za ní se zjevila slečna Ema, zapýřená jako růže. Dívka vztahovala obě ruce a s radostným úsměvem volala:

„Vítáme vás, šťastně jste dojel! Hezké od vás, že jste se dlouho nerozmýšlel. Těšili jsme se na vás.“

Tykva se sklonil, poceloval jí obě ruce. A jak tu stál v horkých rozpacích, hledě pln lásky a touhy na dívku, nevěda, kterak by promluvil, šeptla Ema:

„Nic víc? Ale dobře, tedy později.“

Teď Tykva pochopil, že snad ji směl i políbit, ale přece se neodvážil.

A doktor Karfiol vážným, slavným hlasem pronesl:

„Pan doktor Tykva právě mne požádal o tvou ruku, Eminko. Společně s maminkou svoluji k tomu a ruku tvou mu svěřuji.“

Karfiol spojil pravice obou mladých lidí.

Zraky dívčiny se zavřely, ústa její se povznesla k Tykvovi.

A Karfiol jej pobídl:

„Neostýchejte se, kolego. Je to vaše právo."

První dlouhý, vroucí, ohnivý polibek Tykvův ulpěl na rtech dívčiných. A pak její krásná hlava přivinula se k jeho hrudi.

DOKTOR KARFIOL SE SVĚŘUJE.

Když se slečna Ema vyvinula z objetí Tykvova, chopil se doktor Karfiol jeho pravice, upřímně mu jí potřásl a vážně k němu pronesl:

„Vítám vás do rodiny, milý kolego. Upřímně, srdečně.“

Ale po těch několika vážných slovech již mu v očích zahrál šibalský úsměv, a doktor Karfiol žertovně dodal:

„Zdá se, že vám již není pomoci žádné. I s námi se již musíte smířiti, se mnou a tuhle s naší panímámou. Ale doufám, že i s ní budete spokojen.“

„Věčný pokušiteli!“ volala paní Karfiolová, osušujíc jemným šátečkem zaslzené zraky.

Tykva se sklonil a vděčně poceloval paní ruku:

„Vynasnažím se, milostivá paní, abych vás byl hoden. Chci být upřímným vaším synem.“

„Budu vám dobrou, milující tchyní, jako byla má maminka mému Karfiolovi. Za všechen její život neměl ani jednou příčiny k stesku.“

*

„Ani na mžik!“ potvrdil zas vážně doktor Karfiol.

Ještě čekaly slečnu Emu dva polibky rodičů a když ty padly, zvolal doktor Karfiol:

„Ale teď tedy již přisedněte, milý kolego. Časně jste snídal — jestli jste snídal! — dvě hodiny jste se vytřásal ve vlaku a tady taky jsme již půl hodiny promarnili. Musíme se soustem a douškem posilnit. Taky to náleží k věci.“

A usedl do lenošky v čelo stolu, na kterém již dříve bylo prostřeno k posnídávce. Dámy vnesly do jídelny připravené zákusky masité i pečivo a také přisedly. Slečna Ema dnes po prvé vedle doktora Tykvy.

Doktor Karfiol podával mísu a když pak naplnil číšky granátovou mělničinou, zdvihl svůj kalíšek, přiťukl všem a řekl:

„Milý kolego, milá dcero, buďte zdrávi a mějte se do poslední chvíle rádi. Vezměte si příklad z nás starých. Jste zasnoubeni. A teď mi řekněte, milý kolego, beze všech okolků: Přejete si, abychom vaše zasnoubení dali do novin?“

Doktor Tykva podíval se v jakýchsi rozpacích, ale bystře na Karfiola a odpovídal:

„Přejete-li si tak vy, spektabilis, nemohu nic namítati. Ale pokud na mně jest, pokládám své zasnoubení s drahou slečnou Emou za nejsladší tajemství posavadního života svého a nestojím o všetečnou a zvědavou veřejnost. Zdá se mi, jako by svými studenými a lepka-

vými tykadly všechna nejjemnější vlákna ohledávala..."

„Výborně, kolego! To jest i mé mínění. Či přejete si snad, abychom to tištěnými lístky oznámili toliko přátelům a známým? Našim i vašim?"

„Nemám přátel takových, kterým bych byl povinen oznamovati nejdůvěrnější události svého života. Uznáte-li však za dobré, abyste svým přátelům — — ostatně tu padá na váhu i přání drahé slečny Emy —"

„Říkejte jen Emy, milý Jaromíre," ozvala se dívka škádlivě, „a jinak s vámi slečna Ema ve všem souhlasí."

„Výborně, děti," hlaholil Karfiol. „Těší mě, že se tak shodujeme. Každé takové předčasné oznamování má za následek všeliké pátrání a vyptávání, někdy přímo konfidentské, zbytečné gratulace, které ani nevycházejí vždy ze srdce, za něž je nutno zas děkovati, a nač ty všechny ceremonie? Ostatně se lidé brzy dovědí, že jste svoji, z oznámení sňatku. A tu jsme o krok dále. Kdy nám hodláte dceru odvést, milý kolego?"

„Mám-li říci pravdu, vzácný pane doktore, unesl bych vám drahou Eminku před otce duchovního nejraději třeba ještě dnes. Ale to se smí dít jen v Americe. I k tomu anglickému kováři, který oddává milence bez ohlášek, máme trochu daleko, a hlavně by drahá Eminka se mnou nešla —"

Dívka se naklonila k Tykvovi a všeptla mu do ucha:

„Víte to tak docela jistě, Jaromíre?“

Zaslechli to zašeptání oba rodiče. Na tváři Karfiolově obrazil se komický úžas a se rtů mu splynulo jediné slovo:

„Holka!“

Ale znělo to tak vážně dobrácky, že se ani Tykva neubránil úsměvu. Ale úsměvu šťastnému, nebo již rozuměl pokušitelství své sousedky. A milá Eminka seděla zase již jako socha, položivši obě ruce před sebe na stůl, jak dělávají napomenuté děti ve škole.

„Kdy tedy hodláte uvést dceru pod svou střechu?“ opakoval Karfiol otázku.

„Pane doktore, toužím po tom, abych tak mohl učinit co nejdříve. Snad v příštím masopustě, snad na jaře. Do té doby, doufám, najdu v Praze skromný byt — vždyť víte, že jsem pouhý koncipient, a jakmile se mi to podaří, pak již netřeba dlouhých průtahů.“

„Ať v masopustě, ať na jaře — souhlasím, kolego. Do té doby budou i naše dámy hotovy s přípravami. Ostatně víte, že každá pečlivá matka snáší již dávno před vdavkami, co pro dceru za nezbytné uznává. Ani naše milá panímáma na to nezapomněla.“

Paní Karfiolová se šťastně usmála. Ano, pamatovala již dávno, a v jejích skříních přibývalo všeho, čemu se říká řádná výbava.

Doktor Karfiol se na chvíli odmlčel, jako by uvažoval. A potom promluvil:

„Ovšem váš společný příbytek bude zatímní, řekněme na dva roky. Nebo až složíte advokátní zkoušku, budete potřebovati něco většího, taky pro kancelář. Na to však máme času dost.“

„Až najdete byt, Jaromíre, přijedu se na něj podívat,“ ozvala se slečna Ema. „Abych věděla, nač se mám těšit. Budete mě v Praze vídat častěji, jednou s tatínkem, po druhé s maminkou. Bude mnoho starostí, a vždy vás ke všemu zavoláme, abyste s námi hledal, radil.“

„Pozor, dcero,“ napomínal otec Karfiol. „Víš dobře, že kancelář není holubník, z něhož by tvůj ženich mohl po libosti vyletovati. Poděkoval by se mu pan doktor Čočka. Ano, na chvíli mezi polednem anebo večer po šesté bude vám pan kolega k službám.“

Za chvíli mrskl otec okem po hodinách a vzchopil se:

„Kolego, nebude vám škodit kousek procházky, pojďte. A dámám bude vítána chvíle klidu, aby pečovaly o kuchyni. Nemrač se, Eminko, brzy se vrátíme.“

Když pánové sešli do přízemku, otevřel Karfiol dveře kanceláře a pobídl Tykvu:

„Ještě na chvilku ke mně, kolego. Nyní snad mne beze zdráhání vyslechnete.“

Tykva již se nebránil. Cítil, že musí nastávajícímu tchánu vyhověti. Prošel kanceláří, vstoupil do pracovny Karfiolovy. A když oba muži usedli proti sobě, začal doktor Karfiol:

„Aby bylo jasno mezi námi, kolego a budoucí můj milý zeti. Dcera má dostane v den sňatku padesát tisíc zlatých. Je to děvče rozumné, ví, že je nedostane pro sebe, nýbrž pro společný život s vámi. Až udeří vaše hodina, kdy otevřete vlastní kancelář, odevzdá vám, čeho bude třeba, abyste na začátku nezápasil s žádnými obtížemi. Vím, jaké ty začátky jsou, a že je potřeba pevné půdy pod nohama. Ostatně i po mně ještě něco zůstane, nic nevezmu s sebou do hrobu. Ale rád bych žil ještě nějaká léta v klidu a bezpečí, uznáte, že se nemohu naráz ze všeho vydat. Pamatuji i na milou panímámu, která mě podle počtu pravděpodobnosti přežije. Na váš byt a na domácnost budu přispívati třemi tisíci ročně. Vím bezpečně, že jste člověk šetrný, nenáročný. S úrokem z věna dceřina k tomu ke všemu budete dobře vycházeti, a kdybyste někdy upadli v nějakou tíseň, jsem tu já. Víte, ke komu se máte obrátit. Jste tak spokojen, pane kolego?“

Karfiol mohl čísti na tváři Tykvově, že nastávající jeho zeť již teď je v tísni, ne však v takové, jakou mínil on, Karfiol. Tykva se ujal pravice advokátovy a odpovídal hlasem vlhnoucím:

„Pane doktore, vaše sdělení mne skoro až ohromuje. Nikdy jsem nepočítal na něco takového. Nikdy jsem nespekuloval. Mám hlavu, mám ruce i chuť ku práci, a jsem mlád. Na mně jest, abych rodinu a domácnost opatřil vším, čeho bude třeba. A mám plnou důvěru, že se v životě neztratím.

Vděčně přijímám, co drahé Emince a mně podáte, a vynasnažím se, abych byl dobrým hospodářem a zachoval co nejvíc, až taky na nás stará léta udeří.“

Doktor Karfiol stiskl ruku Tykvovu, podržel ji chvíli ve své a rozmýšlel se. Konečně pokračoval:

„Milý kolego, věděl bych ještě o něčem, co by převyšovalo vše, o čem jsem mluvil, a co by vás zabezpečilo na nejdelší život. Mám výnosnou kancelář, krásnou a věrnou klientelu. Po mně tu vše jednoho dne osiří a dostane se do cizích rukou. Vás poutá Praha, zdá se vám, že se s ní nemůžete rozloučit. Ale kdybyste z jakékoli příčiny záměr svůj změnil, kdyby vás jakákoli okolnost z Prahy vyháněla, přijďte a řekněte mi: Zde jsem, zasednu ve tvé kanceláři a po tobě ji dále povedu — uvítám vás s otevřenou náručí. Kdykoli byste tak udělal, a třeba ještě před advokátní zkouškou. Od prvé chvíle byste byl mým společníkem, netoliko koncipientem. V mém domě bylo by pro vás i pro Emu místa dost. Než i kdybyste nechtěl žít s tchánem a tchyní pod jednou střechou — myslím na vše a všemu bych porozuměl — zvolil byste bydlo třeba na druhém konci města. Svěřuji vám největší své přání bez všeho záludu, bez nátlaku a naléhání. Nezapomeňte na ně. Jsou věci neznámé, jež rozhodují o životě člověka. Toužíval jsem kdysi také po Praze — a hle, vidíte mě zde, a spokojena i šťastna. A teď půjdeme na procházku.“

„Děkuji vám za každé slovo," řekl Tykva dojat, „ani na jediné nezapomenu. A jestliže kdy odejdu z Prahy, nepůjdu jinam než k vám. Zajisté také drahá Eminka by mne ochotně provázela."

„Dojista. Má zde nás, ale hlavně matku, ke které lne láskou upřímnou. S vámi půjde kamkoli, i na kraj světa."

„Tak daleko vám ji nikdy neodvedu, pane doktore!" usmál se zdrželivě Tykva. „Vím, co je domov. Já již dávno pravého domova nemám, bohužel."

„Ale teď snad zase, u nás, kolego."

„Ano," přisvědčil Tykva s odprošujícím pohledem.

Vyšli do ulice, na náměstí, ale oběma nebylo do všedního hovoru. Slova jen tak se trousila, hlavně když Karfiol Tykvu na nějakou tu památnost nebo na význačnou osobu upozorňoval. Dva, tři pánové zastavili doktora Karfiola, otázali se:

„Přijdete do vinárny?"

A Karfiol vždy odpovídal:

„Dnes ne, máme hosta, nesmíme pohněvati paničku meškáním. Ale až zavítá po druhé, přijdeme oba."

Vraceli se domů dříve, než vypršela hodina. Tykva svlékaje v předsíni svrchník a urovnávaje na sobě kabát, dotkl se náprsí a namakal tu pouzdérko s prstenem pro milou dívku. Málem by na ně byl zapomněl. Vyňal pouzdro, skryl je v hrsti a vstoupil do jídelny. Slečna Ema rovnala tu horlivě

talíře a příbory a s uzarděním vítala Tykvu. Tykva užil chvilky, kdy Karfiol zašel do sousední světnice, a vyňav prsten z pouzdra přistoupil k dívce.

„Smím vám, drahá Eminko, na památku tohoto šťastného pro mne dne navléci malý kroužek?"

„Předešel jste mě — zlobím se na sebe, že jsem se omeškala se svým. Ale když jste nám tak utekli!"

Rychle se vytasila se svým prstenem, jejž zdobil safír. Skoro současně navlékl jeden druhému kroužek. Na prstíčku Emině zahořel ze zlatého obroučku planoucí drobný rubín. Tykva políbil zásnubní kroužek na své ruce a zlíbal ruku dívčinu.

Když o chvíli později vstoupila do jídelny paní Karfiolová, aby nalévala na talíře polévky, padly zraky její na ruku Tykvovu a hned potom na ruku dceřinu. Spatřila oba prsteny a blaženě se usmála.

Podivná náhoda, že i doktor Karfiol si povšiml prstenu, jejž prve na ruce Tykvově neviděl. Usmál se jako rarach a řekl k Tykvovi:

„Vy jezdíte po světě s takovými preciosami? To jsem já za mladých let nikdy nedělal. Já je měl vždycky v bezpečném uschování v Půjčovní ulici. A zdá se mi, že něco mi tam podnes vázne."

„Ale tatínku!" volala káravě paní Karfiolová a očima mu naznačovala, aby se podíval na ruku dceřinu.

To však viděl doktor Karfiol i bez upozornění a dodal:

„Najdu-li tu boletu, kolego, pošlu vám ji. Možná, že tam je pro mne v úschově nějaký přebytek. Může to být za těch čtyřicet let hezký kapitálek.“

Paní Karfiolová sepjala ruce a pronášela k Tykvovi:

„Náš tatínek je nenapravitelný. Prosím vás, pane doktore, nikde to neříkejte. Nic mu není svaté, nehněvejte se. A my jsme mu uvařily nudlovou polévku. Po druhé dostaneš krupkovou!“

Večer provázela celá rodina Karfiolova Tykvu na nádraží. Těžce se loučil s milovanou dívkou. Úlevou byla mu jen naděje, že ji co nevidět spatří v Praze.

NOVÉ SETKÁNÍ.

Když v pondělí okolo desáté hodiny dopolední přišel do své pracovny doktor Čočka, naslouchal chvilku k tapetovým dvířkám. A ježto z Tykvova pokojíku nepostihl ani šustu, pootevřel dvířka, vstrčil do světničky hlavu. — Tykva seděl u svého stolu, obklopen všelikými listinami, ponořen v pilnou práci. Bylť přišel již před devátou a dal se horlivě do díla, aby dohonil, jestli něco zanedbal.

Doktor Čočka se usmál a zvolal vesele:

„No, vítám vás, kolego. Ani jsem se nenadál, že vás tu již ráno najdu. Či jste se rozmyslil, nebyl jste v Pardubicích?“

„Včera, v neděli, byl jsem, spektabile. Ale dnes máme pondělek.“

„Nu, nebyl bych se pranic divil, kdyby vás tam byl doktor Karfiol pozdržel. Byli byste měli krásný večer, a doktor Karfiol miluje takové večery. — A má dobrý sklep, jak o něm vím.“

„Ani slovem se o to nepokusil, spektabile, a byl by se marně pokoušel. Je taky šéfem a ví, co jest mou povinností. Ostatně mi včerejší neděle

právě na všechno stačila. Večer jsem byl v Praze a jen tak zdaleka doufaje, že bych vás našel zas u Gebaura, zastavil jsem se tam. Ale naděje mne zklamala. Tedy jsem skromně povečeřel, vypil sklenici piva a šel domů."

Doktor Čočka se udeřil dlaní do čela.

„Kolego, že jste to v sobotu neřekl! Bloumal jsem Prahou jako zbloudilé dítě a konečně jsem zapadl k Jezdínskému. A seděl jsem tam jako strašák v zelí. Nikoho ze svých lidí jsem tam nenašel."

Teď doktor Čočka povytáhl obočí vysoko do čela:

„Ale hlavně, kolego, jak jste pochodil v Pardubicích — ač smím-li se na to zeptat?"

„Vy smíte, drahý pane doktore, na všecko. Vždyť jste mne k tomu sám navedl. Tedy výborně. Ale je to trochu dlouhé, nerad bych vás zdržoval. Snad někdy večer — —"

„Proč až někdy! Zvu vás na dnešní večer k Ježíšku. Tam si s vámi vezmu species facti. Víte dobře, že mě zajímá vše, co se týká kolegy Karfiola i vás. A teď taky vás nebudu déle zdržovat. Vidím, že máte něco v prádle. Nezapomeňte, dnes večer. Odpoledne se umluvíme."

A večer tedy oba pánové sešli se skoro současně u Ježíška. — Po dobré, syté večeři — a doktor Čočka, sám labužník, uměl vybraně častovat — zažehl si Čočka doutník a hledě na Tykvu řekl:

„Díváte se na mne a vím, co si myslíte. Ale tohle je skoro taky vše, co mi z toho života zbylo. Trochu pojedení, trochu dobrého moku — a potom doma studený příbytek. Nikdo mne sdílně neuvítá, nikdo mi nedá dobrýtro a dobrou noc. A taky jsem se kdysi na to na všecko těšil. Vy budete šťastnější. Budete mít milou paničku, dobré příbuzné, budete mít rodinu. Nezavinil jsem to sám, zavinily to všeliké okolnosti, jejichž pánem jsem nebyl. A teď povídejte, jak vás přijal doktor Karfiol.“

Tykva upřímně vyprávěl. Jak byl očekáván, jak byl uvítán Karfiolem i jeho rodinou. Nezamlčel ani doslov Karfiolův stran jeho kanceláře a případného následnictví v ní, a kterak by Karfiol rád viděl, kdyby se on, Tykva, usadil v Pardubicích, kdyby se stal jeho společníkem.

Doktor Čočka vážně poslouchal a když Tykva dopověděl, pronesl:

„Všemu tomu dobře rozumím a nejlépe té jeho starosti o kancelář. Kdo si celým životem vypěstoval živnost, nerad ji přenechává cizím rukám. Pomyšlení, že s ním zanikne, je velmi neutěšené. Nežádáte mne za radu a taky vám nechci radit. Ale tolik snad mohu říci: Kdybych já byl býval ve vašich okolnostech, tenkráte, když jsem začínal, byl bych šel beze všeho rozmýšlení do Pardubic a třeba do Paďous, do zavedené kanceláře. Byl bych si taky vzal šéfovu dceru —

s výhradou, že by bývala k světu — dnes bych měl panímámu a děti, a prvního syna byl bych dal na jurisprudenci, aby se to zachovalo v rodě. Víte, mnohdy je advokátská dynastie bezpečnější než některá královská.“

Tykva naslouchal s úsměvem. Znal květnaté a časem šťavnaté vyjadřování svého šéfa a byl mu tak nejmilejší. Ale ponenáhlu Tykvova tvář zvážněla, jako by ve slovech Čočkových byl objevil jiný smysl. Nějakou chvíli oba mužové na sebe zírali a tu zas promluvil doktor Čočka:

„Skoro bych uhodl, co si teď myslíte, kolego. Asi tohle: Vychvaluješ mi návrh Karfiolův, ale já ti rozumím. — Chceš mě dostat z Prahy, aby ses budoucího konkurenta zbavil. Jste na omylu, kolego. S vámi a po vás jich přijde ještě mnoho a všichni dohromady mi neublížíte.“

„Hádáte nesprávně, spektabile,“ odpovídal důrazně Tykva. „Nic takového jsem nemyslil. Naopak, uvažoval jsem, že je ve vašich slovech mnoho pravdy. Ale zatím musím v Praze setrvat. Má nastávající choť se těší na Prahu, ráda by ji aspoň na nějaký čas užila.“

„Rozumím i tomu, kolego. Pro dívky z venkova má Praha mnoho půvabů. Dobrá — Pardubice vám neutekou. A teď mi povězte: kdy hodláte do toho praštit?“

„Nerad bych dlouho otálel, spektabile. Jakmile najdu vhodný byt, seženu všechna potřebná lejstra a můžeme jít na faru. — Někdy v maso-

pustě, nanejdýl na jaře. Do té doby budou i dámy s výbavou hotovy. Přiznávám se, že to bude pro mne doba neklidu, a já bych rád co nejdříve nabyl starého klidu.“

„Rozumím vám, kolego. Dlouhé ženišství nestojí za nic, zvláště když má člověk nevěstu daleko přes pole.“

Jako by to byl přeslechl, řekl Tykva:

„Je mi třeba klidu jednak pro práci v kanceláři, jednak pro studium.“

„S paničkou toho mnoho nenastudujete, kolego. Nemylte se. To na vás trhne tak na čtvrt léta před zkouškou, na to máte času dost. Ostatně jste dobře okován a s ženatými kandidáty mívají i zkušební komisaři trpělivosti dost. Ničeho se nebojte.“

Přes tu chvíli se doktor Čočka díval po levé ruce Tykvově, na které se skvěl prsten se safírem, až konečně neodolal:

„To jsou Pardubice, kolego?“

„Ano, spektabilis,“ odpovídal Tykva, hladě prsten něžným pohledem.

„Vidíte, jak dobře jsem vám poradil, abyste tam nejezdil bez prstenu.“

„Však jsem vám v duchu posílal tisícerý dík, spektabilis. Byl bych uvázl v neskonalých rozpacích. Měl jste vidět slečnu Emu, jak se zaradovala. A její maminka!“

„Maminky při každé takové příležitosti prožívají vlastní minulost. Ať žijí maminky!“

Doktor Čočka pozdvihl pohár, Tykva šetrně přiťukl a dodal:

„A laskaví šéfové!"

Byla půlnoc, když pánové odcházeli. Tykva zdvořile doprovodil šéfa a vracel se spokojen do Spálené ulice. Rozsvítil, rozhlédl se ve svém pokoji a povzdychl si:

„Zdá se mi, že jsi mi teď nějak milejší, když vím, že z tebe zanedlouho budu muset odejít. Ale nikdy na tebe nezapomenu."

Přistoupil ku psacímu stolu.

„A ty, kunětická kytičko, půjdeš se mnou, a všady, celým dalším životem. — Jak usíná má drahá Ema? Ach, ta již dávno spí po včerejšku. Zdá se mi, že slyším její klidné oddychování..."

Tykva ulehl, foukl do cylindru, ve světnici se zatmělo.

— — — — — — — — —

Hned včera napsal Tykva slečně Emě psaníčko o tom, jak se vrátil do Prahy, jak ztrávil večer samojediný v restauraci, jak se mu po ní stýskalo a jak netrpělivě bude vyčkávat, až přijede ona do Prahy. Počítal, že do dvou, do tří dnů dostane odpověď, ale čekal na ni celý týden. A pak četl: „Milý Jaromíre, nehněvejte se, že Vám odpovídám až po týdnu. Vím, že máte mnoho práce, a nechci Vás příliš znepokojovati. Sice bych ráda měla od Vás časté zprávy a taky já bych ráda odpovídala, ale kam by to vedlo, kdyby psaníčko stíhalo psaníčko? Byl byste v stálém neklidu, a to nechci mít na svě-

domí. Budete mít jiných starostí dost, a tedy svou korespondenci omezíme na míru nejmenší. Krom toho máme plné ruce práce, švadlenu v domě, šijeme, drahá maminka horlivě pomáhá. A při tom na Vás obě vzpomínáme. Buďte trpěliv."

Doktor Tykva dočetl a zamýšlel se.

„Vlastně má drahá Ema pravdu. Je to rozumné děvče, snad rozumnější než já. Kam by to vedlo? A bylo by to stálé opakování. Tedy dobře, odpovím taky za týden. Taky v dopisování musí být jistá ekonomie."

Zatím chodil Tykva Prahou. Chvatně obědvával a zbytek polední přestávky vynakládal na cesty za bytem, až se dostal na rozhraní Prahy a Vinohrad. Tam se tehda stavělo o přítrž. A za několik neděl oznamoval do Pardubic, že má vyhlédnuté byty tři, že však by rád, aby se na ně taky Eminka podívala. Ona ztráví největší část dne ve své domácnosti, ona nechť rozhodne.

A tehdáž skoro obratem dostal Tykva odpověď:

„Do týdne přijedu s maminkou do Prahy, abychom prohlédli byty. Teprv pak obejdeme obchody s nábytkem, neboť až podle bytu vybereme, čeho bude třeba."

Bylo na týden před vánoci, když se dámy objevily v Praze. A tehdáž se stalo, čeho se Tykva ani ve snu nenadál. Když se vraceli z výzkumné cesty po Vinohradech, když Tykva doprovázel

*

dámy do hotelu u Štěpána, tu na Václavském náměstí dotkla se ho slečna Ema loktem a zašeptala:

„Podívejte se jen, jak upřeně na nás ta panička hledí — či je to slečna? S tím vysokým pánem...“

Tykva vzhlédl a na nějakých dvacet kroků před sebou spatřil dvojici manželů Vosáhlových. Volnými kroky kráčeli vzhůru, jako k Vinohradům. Postava paničky byla zahalena v dlouhý, řasnatý plášť plyšový. Zavěšena v loket svého chotě stoupala poněkud namáhavě dovrchu — Tykva chápal, proč. A její zraky utkvívaly na něm, ale ještě více na jeho mladé společnici.

Tykva cítil, jak se mu všechna krev vlila do tváře, že jen hořel. Zabrán v hovor se slečnou Emou i její maminkou snad by si dvojice nebyl ani povšiml. Ale již manžely zočil a skoro se střetl s pohledem paní Vosáhlové — setkání bylo nevyhnutelné, aspoň pozdravení. Rty paničky se sotva znatelně pohnuly, něco zašeptaly, a teď Tykvu spatřil i pan Vosáhlo. Nesmírně přívětivě se usmál a zdaleka smekaje klobouk stanul před skupinou Tykvovou.

„Pane doktore, jaká to náhoda! Uctivá poklona, dámy.“

A hleděl zpytavě na společnice Tykvovy. Paní Vosáhlová sklonila jen o poznání hlavu, okamžitě ji zase vztyčila, upírala pronikavé zraky na slečnu Emu.

Tykvovi nezbývalo, než aby představil své dámy a těm zase manžely Vosáhlovy. Skoro se zakoktával a když představil Emu jako dceru paní Karfiolové, advokáta z Pardubic, téměř bezděky, proti vlastní vůli dodal:

„Moje nevěsta.“

„Pane doktore,“ zahlaholil Vosáhlo, vyvaluje oči, „to je novina neočekávaná! Gratuluji, gratuluji!“

A potřásal Tykvovi rukou.

Paní Vosáhlová jaksi zdráhavě vybavila pravici z pláště a podávala ji Tykvovi, Emě. A skoro jen šeptla:

„Gratuluji, pane doktore.“

A hned zas ruku skryla v plášti.

„To je novina, Emilko, co?“ opakoval pan Vosáhlo všecek rozjařen.

„Ano, nenadálá,“ vylinulo se z úst paničky. Její zraky tkvěly při tom pevně na Emě, dlouhým pohledem, a pak se obrátily na Tykvu.

A tu se Tykvovi zdálo, že v tom pohledu je cosi jako výčitka, zklamání. Četl v tom pohledu celou historii svého seznámení s paničkou a co potom dále následovalo, četl v něm, že i myslí paní Vosáhlové vše to letí. Nebo její zraky uměly mluvit. Ale snad se mu jen tak zdálo. A v zápětí mu vytanula myšlenka jiná: „To jest nové osudné setkání s touto dámou.“

Nebo jestliže si něco pevně umiňoval po všechnu svou známost s Eminkou, bylo to, že svou

nastávající choť nikdy s paní Vosáhlovou neseznámí. Umínění velmi bláhové. Vosáhlovi jsou v Praze, Eminka bude žít v Praze s ním — dříve či později mohlo a musilo k tomu dojít.

Padlo ještě několik obvyklých, bezvýznamných vět, a když se skupina loučila a rozcházela, pronesl pan Vosáhlo rozjařeně:

„Těším se, pane doktore, že to není naše první a poslední setkání. Doufám, že svou paničku taky k nám přivedete, až má milá Emilka — —"

Jen on sám porozuměl sevření ramene, jímž jeho choť mu pokračování uťala. A jen Tykva postihl ten posun ruky paní Vosáhlové pod pláštěm.

Společnost se rozloučila. Vosáhlovi kráčeli vzhůru, Tykva se svými dámami níže.

„Kdo je pan Vosáhlo, Jaromíre?" otázala se slečna Ema jako zcela lhostejně.

„Je to náš klient," odpovídal Tykva. „A dobrý klient."

„Je mnohem starší své choti," poznamenala Ema. „Mají rodinu?"

„Posud ne, Eminko."

„Zdá se, že budou mít," pronesla paní Karfiolová, která si dobře povšimla paní Vosáhlové.

Teď slečna Ema vzhlédla k Tykvovi a otázala se:

„Znáte tu paničku dlouho již?"

„Nedlouho, teprv od letošní zimy — on není dlouho naším klientem."

Slečna se odmlčela. Sice měla ještě nějakou otázku na jazyku, ale že při tom byla maminka, potlačila ji.

Tykva dovedl dámy do hotelu a umluviv schůzku na večer, dvorně se poroučel. Odjedou domů až zítra, snad pozejtří, mají mnoho co obstarávat.

Když Tykva osaměl, zhluboka vydechl:

„Jaromíre, tohle setkání ti chybělo!“

EMINA OTÁZKA, TYKVOVA ODPOVĚĎ.

Těšil se Tykva na příjezd slečny Emy jako dítě, těšil se na všeliké pochůzky s ní Prahou, na drobné i větší obstarávky. Budou spolu a s paní mateří obhlížet výkladní skříně, budou vybírat a nakupovat, a po každé naň milovaná dívka upře zraky a otáže se: Co tomu říkáte? Souhlasíte? Nebo již nebude kupovat sama pro sebe, nýbrž pro společnou domácnost. Dva dni snad potrvá její návštěva a Tykva všechny své volné hodiny ztráví v její společnosti a pak večer posedí s oběma dámami v jídelně u Štěpána. Ba ani v poledne je neopustí, vyžádá si, aby s nimi směl poobědvati, a právě se k tomu odhodlával, když se před ním vynořili manželé Vosáhlovi. A toto nenadálé setkání pokalilo mu radost ze všeho, nač se celý týden těšil, pohatilo jeho záměr společného oběda, otrávilo jej téměř. Byl všecek zmaten, skoro již nevěděl, nač se ho slečna Ema ptá, co jí odpovídá. I nevytasil se s otázkou, smí-li s dámami dovnitř, a dámy ho k tomu taky nevyzvaly, ač přece věděly, že musí někam k obědu. Zdálo se Tykvovi,

že i na ně padla z netušeného setkání nějaká roztržitost. Nepřipadlo jim, aby ho zdržely. Teprve cestou do obvyklé hospody pomyslil Tykva, že neměl utíkat, že měl se svými hosty bez okolků vstoupit, a že měl mluvit, mluvit, mluvit, aby dojem z neblahého setkání rozplašil. Pozdě bycha honit! Ubohému Tykvovi bylo, jako by náhle byl spadl do rybníka, z něhož se jen pracně na břeh vydrápal, ale ještě s něho kolem dokola teče jako s hastrmana. Skoro se divil, že to mimojdoucí lidé nepozorují.

Když pak se octl ve své obvyklé hospůdce, rozhlížel se, jako by nechápal, kterak sem zapadl. Nepocítil za mák hladu, všechna chuť ho přešla. U Štěpána sedí jeho Eminka a on zde má to všední divadlo, které mu ještě nikdy nebylo tak protivné. Přicházejí denní hosté jako na krmení. Mnozí z nich pojídají horlivě, jen aby zas mohli utéci, jiní obědvají jako z donucení. Zdlouhavě se probírají lístkem jídelním, nevrle pitvají na talíři, co jim číšník předložil, pronášejí mrzuté poznámky. Tykvu všechno otravovalo. Pojedl jako z trestu a spěchal na čerstvý vzduch. Užuž aby mu udeřila kancelářská hodina. Tam se zahrabe do svých lejster, aspoň na několik hodin zapomene na všechno, co ho dnes v poledne potkalo.

Jak by byl mohl zapomenouti. Opět se před ním rozšířily udivené zraky paní Vosáhlové, téměř pohlcující jeho nevěstu a zas o něj se opírající, opět mu zaznělo v sluch horlivé pozvání páně Vo-

sáhlovo: „To k nám svou milou paničku taky přivedete?"

Ale toho se Tykva bude chránit. A potom se mu v sluch vtírala otázka slečny Emy: „Znáte tu paničku dlouho již?"

Tykva skoro již se nerozpomínal, jak odpověděl. A teprv odpoledne, když seděl v tichu svého pokojíku, připadlo mu, že Eminka nebyla se svými otázkami u konce, že se bude ještě na mnohé ptáti. Jak bude odpovídati?

Z těchto trapných úvah vytrhlo Tykvu lehké skřípnutí tapetových dvířek z pokoje šéfova, na prahu se objevil doktor Čočka s nějakým listem v ruce. Usmíval se šibalsky a mávaje papírem volal:

„A vy jste kus tajnůstkáře, kolego! Ani jste se nepochlubil, že tu máte hosty, a nic bych nevěděl, kdyby mi to nebyl napsal kolega Karfiol. A jaké milé hosty! Kde pak ložírují dámy?"

Tykva se vzchopil.

„U Štěpána, spektabilis. To jest hlavní stan pana doktora Karfiola, kdykoli sám nebo někdo z rodiny do Prahy zavítá. Ale věřte, že jsem vám nic nechtěl zatajit — nevěděl jsem, kterého dne dámy určitě přijedou. Byl jsem s nimi dnes mezi polednem po prvé. Obhlíželi jsme byty."

„A což pak večer? Necháte je tak samotné?"

„Večer se sejdeme zas u Štěpána, spektabile."

„A já bych nesměl přijít, kolego, abych paní Karfiolovou a slečnu Emu pozdravil? Překážel bych vám?"

„Drahý pane šéfe, kdyby mi celý svět překážel — vy ne! Dámy vás rády uvítají — a pro mne je to jen poctou.“

Tykva to pronesl srdečně. Radoval se upřímně z nabídky doktora Čočky, chápal se jí jako tonoucí záchranného lana. Nebude s dámami sám, nebude upadati z rozpaku do rozpaku. Veselá nota šéfova svede hovor na jiné cesty.

„A kde máte paničky teď odpoledne, kolego? Nechcete se jim trochu věnovat, doprovázet je?“

„Nevím věru, kudy těkají. Rozhlížejí se trochu po Praze. Můžete si pomyslit, že mají plno všelikých starostí. Sejdu se s nimi po kanceláři před hotelem, a pak asi kolem osmé vrátíme se tam na večeři. Zaradují se, až uslyší, že přijdete také.“

„A jak rád přijdu, jako jeden muž!“ smál se Čočka. „A pak si povíme ostatní, uděláte si program na zítřek. Musíte jim posloužit za rytíře, aby neřekly, že jsem nějaký otrokář. Škoda jen, že nepřijel doktor Karfiol s nimi. Ale snad se ho taky ještě do veselky dočkáme.“

Doktor Čočka vtáhl se zas do své pracovny a Tykva usedl ku práci. Byl pojednou všecek rozveselen. Šéf mu přišel v pravou chvíli, aby jej vytrhl z neutěšených úvah. Již se nebál večera a žádné další otázky slečny Emy. Jeho nálada se povznesla a teď byl pevně rozhodnut, že své Emince řekne čirou pravdu, ať se otáže načkoliv. A divil se sám sobě, že mu to hned nepřipadlo. Vždyť se nemá s čím tajiti.

Ale po šesté hodině, když odcházel z kanceláře, nemusil k hotelu. Jen vyšel ze vrat, tu mu přicházely vstříc dvě ženské postavy. Paní Karfiolová s Eminkou. Poněkud ostýchavě a rozpačitě podával Tykva oběma ruku.

„Divíte se, pane doktore, že tu jsme," pronesla paní Karfiolová. „Ale Ema nedala jinak, prý abychom neztrácely času. Chceme beztoho na Třídu. A proč teprv máte zacházeti k hotelu?"

„A krom toho," ozvala se škádlivě Ema, „abyste viděl, jaké to bude, až si pro vás někdy přijdu sama. Nebo časem si pro vás přijdu — abych vás měla o chvíli dříve a vy mne, zvlášť budeme-li bydliti daleko na Vinohradech. Ale nebojte se, nebude to denně. Jen někdy, když si umluvíme po kanceláři procházku. Na jaře, v létě. Vím dobře, že pánové nevidí vždycky rádi, když si je paničky odvádějí rovnou z úřadu jako děti ze školy. Vypadá to jako policejní dozor a zavinilo prý to již mnohou mrzutost v manželství."

„U nás nebude mrzutostí, drahá Eminko, pevně tak doufám, a kdybyste si mě denně odváděla."

Když ta slova pronesl, upřímně stiskl dívce ruku.

Eminka provlékla levici pod pravou paží Tykvovou a skoro jen šeptla:

„Vy dovolíte, Jaromíre, ano?"

Všecek blažen přitiskl Tykva rámě dívčino k svému boku. Paní Karfiolová se tvářila, jako by nic nepozorovala, a dívka šeptala dále:

„Maminka dobře ví, že jsem se s vámi zavěsila již předešle, když jsme šli z nádraží. Nic jsem jí nezamlčela. Tenkráte s námi byl tatínek, dnes je to maminka.“

A po krátké pomlčce šeptala dále:

„Ale hlavně chci, ať nás potká kdokoli z Prahy, aby každý viděl, že náležíte mně a nikomu jinému, a já že náležím vám. Navždy, Jaromíre, navždy!“

Tykvu zarazil důraz, s jakým ta slova byla pronesena. V tom důraze, zdálo se mu, byl patrný úmysl. Tuší Ema něco? Napověděl jí cosi ženský pud, který mnohdy uhádá věci a vztahy skryté, tajené? Tykva ještě pevněji přitiskl rámě dívčino a pronesl vroucně toliko tři slova:

„Navždy, drahá duše!“

Na chvilku se oba odmlčeli. Paní Karfiolová postála u nějaké výkladní skříně, opozdila se poněkud, a tu dívka povznesla hlavu k Tykvovi a pronesla:

„Jaromíre, povězte mi něco o té paní Vosáhlové, kterou jsme dnes v poledne potkali. Znal jste ji už dříve, za svobodna?“

Ejhle, tu jest otázka, kterou Ema v poledne potlačila. Tykva byl jist, že tato otázka pokoušela jeho milou snad ode chvíle, kdy se před Štěpánem rozešli. V poledne snad by jej byla uvedla v rozpaky, ale teď byl připraven. I odpovídal:

„Eminko drahá, neznal jsem ji. Byla kdysi na jednom pražském plese, a tomu je celých osm let. Požádal jsem ji za taneček, jako jsem poprosil

deset jiných dívek, kterých jsem nikdy předtím a nikdy potom již nespatřil. Byl jsem mladý jurista, skoro na počátku svých studií, chudák student, který nemohl zapřádati žádných známostí. Taky ji jsem už nikdy potom nespatřil, v žádném plese ani kdekoli jinde. Až po letech, po dlouhých osmi letech jsem ji dvakrát neb třikráte potkal, s panem Vosáhlem, a tu již byla dávno jeho chotí, myslím asi šest let. To jest vše, co o ní vím."

Tykva umlkl, přemítal, má-li taky o tom se zmínit, za jakých okolností se teprve v letošním masopustě s paničkou seznámil. Ale to je tajemství, o němž snad navždy musí pomlčet.

„Tedy nebyla nikdy vaší láskou, Jaromíre?"

„Nikdy, Eminko."

„Ale pan Vosáhlo mluvil k vám jako ke starému příteli. Byl jste někdy u nich?"

„Zajisté, Eminko, asi třikráte. Vždycky v právní věci. Pan Vosáhlo těžce churavěl, uváděl do pořádku své majetkové záležitosti. Letos odejel do lázní, tamodtud se vrátil zdráv. A těší se z nového života."

„Maminka mi řekla, že jeho paní bude chovat. Víte o tom?"

„Taky s tím se mi svěřil, a myslím, že tato naděje nejsilněji působila na jeho uzdravení. Čekal dlouho marně na rodinu, až se jí konečně dočká."

„Jaromíre, když nás pozval, musíme tam jít?"

„Závisí to na vás, Eminko. Nebudete-li chtít, najdeme vždy omluvu."

„Přiznávám se, Jaromíre, že mně ta dáma není příliš sympatická. Dívala se na mne tak studeně, skoro se mi zdálo, že nepřátelsky...“

„V tom snad jí křivdíte, Eminko. Uvažte její nynější stav. Tu bývají paničky mnohdy nevypočítatelné. K nepřátelství není pražádné příčiny. Viděla vás po prvé.“

„Abych řekla pravdu, ani netoužím po novém setkání.“

„Budiž, Eminko. Zařídíme se podle toho, pokud jen bude možno.“

Dívka umlkla, Tykva zhluboka vydechl, šťasten, že má tuto zpověď za sebou. A v tom se za nimi ozval hlas paní Karfiolové:

„Lidé, lidé, vy mi utíkáte! Již jsem myslila, že jste se mi ztratili. Co bych si byla počala?“

„V hotelu bychom se byli našli, maminko,“ odpovídala dívka zas již vesele.

Tykva bezděky vytáhl hodinky, podíval se na ně.

„Však pomalu bude čas, abychom se vraceli. Ještě nám zbývá Ovocná ulice — a aby můj milý šéf dlouho marně nečekal.“

„Jakže,“ zvolala paní matka, „pan doktor Čočka přijde? Řekl jste mu, že jsme v Praze?“

„Než jsem se k tomu dostal, věděl to již. Váš pan manžel mu psal. A milý šéf se hned mezi nás pozval.“

„A to se těš, maminko,“ radovala se dívka, „to je ti žertovný pán, bude nám s ním veselo.“

U kavárny Slavie trojice obrátila a teď již rychleji kráčeli, aby doktor Čočka dlouho nečekal. A doktor skutečně již seděl na místě a dychtivě hleděl ke dveřím jídelny. Povstal, bodře vítal dámy a pomáhal jim při svlékání plášťů, dvorně a šetrně pověsil jejich klobouky.

Doktor Tykva, když se o půlnoci rozloučil s dámami a doprovodil šéfa domů, kráčel zamyšlen do Spálené ulice. Měl plnou hlavu všelikých myšlenek, a když uléhal na lůžko, letělo mu hlavou jako výsledek všeho přemítání:

„Jaromíre, z Prahy, z Prahy! Víš, kam, a bude tak nejlépe.“

EMINKA SE CHCE VDÁTI DO PRAHY.

Doktor Tykva měl neklidnou noc, potrhané spaní. Kdykoli se probudil, vždy se mu vracel rozhovor včerejšího večera se slečnou Emou na Třídě, slovo od slova, s neobyčejnou věrností, jako by jej s nějakého opisu četl. Žasl nad touto podivuhodnou činností mozkovou, ale přece ještě se rozpomínal, zdali neřekl o nějakou větu více, která by v hlavě dívčině mohla vzbuditi jisté podezření. A když si v zrcadle paměti všechny otázky Eminy a všechny své odpovědi přečetl, upokojoval se:

„Nikoliv, Jaromíre, nepronesl jsi ani slova zbytečného a přece jsi milému a zvědavému tomu děcku pověděl vše, co chtělo a mělo zvědět, aby mu poměr tvůj k manželům Vosáhlovým byl jasný. Jen své setkání s paničkou před skříní klenotníkovou jsi zamlčel, a vším právem. Není to jen tvé tajemství, nýbrž i paní Vosáhlové, které jsi slíbil mlčení. Co ti svěřila, bylo skoro zpovědí, a tu nesmíš porušiti. Jsi jurista, víš o mnoha tajemstvích rodinných, o kterých nesmíš nikdy třetím osobám

vyprávět. Za vlastní mlčelivost ručíš, za cizí ručiti nemůžeš."

A nakonec vždy zas ozvalo se jeho rozhodnutí, s kterým byl uléhal. Pryč odtud, z Prahy! Jen tam venku nabudeš klidu, cesty tvé již nikdy se nezkřižují s cestami Vosáhlových. Kterak jen to poví Emince?

Přes neklidnou noc, přes porušený spánek byl na nohou časně zrána, ještě za čiré tmy, a chystal se na dostaveníčko s dámami, které jej měly po deváté před hotelem očekávati. Šéf doktor Čočka dal mu včera večer na celé dopoledne dovolenou, takřka mu ji vnutil, aby paničkám posloužil průvodem, radou i činem. Zdráhal se sice Tykva, odpíraly poněkud i obě dámy, nechtějíce porušiti kancelářský pořádek, ale doktor Čočka nepovolil. A rozťal tu zápletku velmi rázně.

„Drahé dámy, žádné odmlouvání! Vím sice, že má kolega Tykva nějaké stání, ale to si vezmu sám na starost — doufám, že mu to nepokazím. A přijde-li do kanceláře něco znenadání, vždyť je tam lidí plno, aby každého obsloužili. Ostatně vám mohu s dobrým svědomím říci, že teď před svátky mají lidé jiné starosti, než pochůzky k advokátům. Kdekdo jen myslí na vánoční dárky, na štědrovečerního kapra a tak dále. Svět se nezboří, nebude-li kolega půl dne a třeba celý den v kanceláři. Zastanu ho tam svědomitě." Po těch slovech doktor Čočka čtverácky zamžoural, podíval se po očku na Emu a dodal: „Leda že by

jeho průvod byl dámám obtížný, a zvláště tuhle slečně..."

Milá Eminka se po nabídce doktora Čočky radostí až začervenala, že s ní Tykva bude moci chodit celý den, a on teprve pak a bez dalšího zdráhání odpuštění z práce přijal.

Teď se pečlivě ustrojil a spěchal do kavárny, odtud přece ještě zašel do kanceláře, aby se přesvědčil, nepřinesla-li první pošta něco naléhavého. Neshledal nic takového, i kráčel po deváté hodině k hotelu, aby na něj dámy dlouho nečekaly. Blíže se ke „Štěpánu" zpozoroval, že na chodníku přechází — slečna Ema sama. Zdaleka již se naň usmívala. Tykva přidal do kroku, došel a poceloval dívce ruku.

„Kde jest milostivá paní?" otázal se udiven.

„Nehněvejte se, Jaromíre. Pochůzky včerejška, potom ten dlouhý večer — maminka měla velmi neklidnou noc. Není tomu zvyklá, není jí docela dobře, zatím tedy máme jít sami a později se pro maminku zastavíme. Do té doby se jistě zotaví. A hádejte, kam půjdeme nejdříve? Na Vinohrady. Usoudily jsme, že nejpříjemnější je ten byt s vyhlídkou na zahrady a do nuselského údolí. Sice trochu daleký, ale v novém domě, přijdeme spolu do čistého. Poslala mě tedy maminka, abych jej najala a dala závdavek. Doufám, že taky vy jste srozuměn."

Zdálo se jí, že výraz Tykvův jeví nějaké rozpaky, i zpomalila kroky a hledíc mu v tvář tázala se:

„Či nejste srozuměn? Rád byste bydlil blíže? Vždyť tramvaj dojíždí až k nuselským schodům a tamodtud měli bychom jen asi sto kroků — —"

„Eminko drahá," začal Tykva poněkud stísněn, „vítám upřímně, že jste přišla sama, bez matinky, že tedy spolu můžeme důvěrně pohovořiti. Taky já jsem měl noc velmi neklidnou a uvažoval jsem o všem našem dalším a společném životě. A tu mi vytanul návrh vašeho pana otce, jejž pronesl hned při mé první návštěvě Pardubic a jejž onehdy důtklivě opakoval, totiž abych vstoupil k němu do kanceláře. Snad víte sama, jak jej tíží starost, aby jeho kancelář nepřišla někdy do cizích rukou. Uvažoval jsem tedy, jak bych nejlépe jeho přání vyhověl. A tu jsem dospěl k tomu — —"

Tykva se na okamžik zarazil, jako by hledal další slova. A dívka mu vpadla do řeči:

„A tu jste dospěl, Jaromíre, k čemu?"

Tykva na ni pohlédl. Výraz její byl náhle změněn. Zdálo se mu, že je to výraz netrpělivosti, ale ještě spíše jisté úzkostlivosti. Musil však domluviti.

„K tomu, drahá Eminko, že bych učinil nejlépe, kdybych panu otci vyhověl, čím dřív, tím líp. A tu tedy bych svému šéfu doktoru Čočkovi oznámil, že od něho odejdu, pravím vám, že s lítostí odejdu, nebo on jest předobrý šéf, nikdy na něj nezapomenu. Ale na druhé straně jest vyzvání mého budoucího tchána, a to je mi stejně drahé.

Dám svému šéfu výpověď na dva, na tři měsíce, podle toho, kdy se náš sňatek uskuteční, aby měl času dost najít si za mne náhradu. Ale chci mu to oznámit již o novém roce. A když odejdu z Prahy, není nám tu třeba žádného bytu."

„Kdy jste dospěl k tomu rozhodnutí, Jaromíre?" otázala se dívka hlasem bezezvukým.

„Včera večer, Eminko, dnes v noci."

„Jaromíre, včera dopoledne jsme sháněli byt, zlezli jsme spoustu poschodí, nezmínil jste se o ničem. Do dnešního rána, ba do této chvíle žila jsem v domněnce, že s vámi pobudu asi dva roky v Praze. Těšila jsem se, že zde užiju všeho, čeho mi domov poskytnouti nemůže, divadla, slavných koncertů, světových herců a pěvců, že se za ten čas nasytím všeho toho, abych pak na celý život měla pěkné vzpomínky. A pojednou —"

Dívčin hlas náhle se zlomil v lítostný tón, zdálo se, že dále nemůže. Tykva byl jako vyjeven. Nenadál se účinku, jejž jeho sdělení v dívce vyvolalo.

„Eminko drahá," započal konejšivě, ale dívka mu nedala hovořiti.

„Krom toho, Jaromíre, neutajilo se, že se mám vdávati, že se mám vdáti do Prahy. Šijeme výbavu. Nevíte-li o tom, tedy vám povím, že mnoho dívek z venkova touží, aby se vdaly do Prahy. Po Praze touží celý svět. Dojista již mi leckdo záviděl. Teď zůstanu doma. Rozumějte mi, Jaromíre. S vámi budu šťastna kdekoli, a třeba

na poušti. Avšak lidské pohledy, lidské řeči, kterak těm uniknu? Leckdo se stranou posměje: Chtěla do Prahy, hleďte, kterak jí selhalo. Budou křivé výklady. Miluji svou rodnou obec, pevně jsem doufala, že se do ní spolu vrátíme, až vám čas vyprší, slíbila jsem to rodičům, i za vás, a těšila jsem se na to. Že budu zas u drahých rodičů, že vás přivedu nazpět jako společníka tatínkova, že vás uvedu do vaší kanceláře, ne jako koncipienta, nýbrž jako spolušéfa a později jako zcela samostatného — kdo pak jiný by tam měl panovat?"

Tykvovi se znenáhla motala hlava. Všechna ta nenadálá dívčina lítost jej nesmírně překvapovala, ale i její kombinace mu byla něčím novým.

Při tom oba kráčeli dále a vzhůru po Vinohradech, sice kroky volnějšími, ale přímo k cíli.

Náhle se dívka na mžik zastavila a pronesla:

„Jaromíre, víte, jak mi vaše rozhodnutí připadá? Jako útěk z Prahy. Před kým, před čím prcháte? Skoro se mi vtírá domněnka, že před Vosáhlovými. Snad jsem k tomu sama zavdala podnět včerejšími svými otázkami, celým hovorem. Taky já jsem včera před usnutím o všem uvažovala. Věřte mi, že ve mně nezbyl ani stín nějakého podezření. Pravím vám, že nemáte před čím prchati. Řeknu vám více. Smířila jsem se v duchu s paní Vosáhlovou. Není mi proti mysli. Neobávám se již setkání s ní. A jestli nás pozvou, půjdeme tam. Uhodla jsem, že co z ní včera vanulo, byl prostě

ženský ostych. V jejích okolnostech bývají paničky tak ostýchavé a nepřístupné. Zvláště přichází-li vše tak pozdě. Taky maminka mi to potvrdila. Chcete-li a svolíte-li, spřátelím se s paní Vosáhlovou. Zachráním vás, Jaromíre. A kdybyste byl měl deset lásek, Jaromíre, nemám práva na vaši minulost, chci vás mít jenom na budoucnost. Paní Vosáhlová má svého Vosáhla, já budu mít svého milého Tykvu. Je tomu tak, Jaromíre?"

S Tykvy padala nesmírná tíha, která jej do té chvíle dusila. Usmíval se, přitiskl paži Eminu pevněji k boku a jihnoucím hlasem promluvil:

„Jste vy dobrá duše, Eminko, a já vás tak pobouřil! Kdyby se tu nerojilo tolik protivných lidí, zlíbal bych vás až k zalknutí. Ale tedy pojďme! Sňala jste se mne veliké břímě. Zůstanu zatím, kde jsem, a jak dlouho budete chtít. Času je dost. Váš tatínek je zdráv a vzácně čilý, dočká se nás."

Byli u nuselských schodů, zabočili nalevo. Stanuli před novým domem. Na tváři dívčině vyskočil teď úsměv, nikoli vítězný, ale šťastný a pln vděčnosti. Sáhla po své kabelce a s jistým váháním se otázala:

„Mám dáti závdavek, Jaromíre?"

Taky Tykva se usmíval a odpověděl:

„Vlastně to bylo mojí povinností, ale nejsem na to připraven. Jsem poprvé vaším dlužníkem."

„Ne, Jaromíre, to jest účet domácnosti. Budeme bydliti společně. Vím, co mi řekl tatínek. Pojďte se mnou."

Zanedlouho zas oba z domu vycházeli. Eminka nesla v ruce potvrzení domácího na přijatý peníz, přečtla si je bedlivě a podala je Tykvovi:

„Schovejte to, Jaromíre. První náš dokument. A první naše velká starost za námi. Příbytek! Vždyť nám bude celým světem na dvě léta.“

Tykva něžně pohladil dívce ruku a pronesl žadonivě:

„Eminko, mám prosbu. Neříkejte matince ani slova o dnešní naší rozmluvě, o tom záměru mém, kterým jsem vám způsobil trapnou chvíli. Věřte mi, že úmysl můj byl nejlepší. Šlo mi hlavně o váš klid. Netušil jsem, že vy tak šťastně tu zápletku rozřešíte. Vracím se do Prahy jako znovuzrozený.“

Dívka stiskla Tykvovi upřímně ruku:

„Ani slova, Jaromíre. Darmo bych maminku znepokojila. Ale teď se k ní podíváme?“

„Ovšem že. Podíváte se k matince, já posečkám před hotelem. Ale není-li ve své míře, nenaléhejte na ni. Zbývá nám ještě několik hodin odpůldne, když mne šéf na dnešek propustil.“

Nečekal Tykva dlouho. Dívka se vrátila s maminkou, která byla již připravena. Byla sice trochu pobledlá, ale usmívala se a podávajíc Tykvovi ruku omlouvala se:

„Nehněvejte se, že jsem vám to ráno tak vyvedla. Zmohlo mě to včerejší těkání, my venkované již neumíme po té Praze tak chodit. Jsem ráda, že zas mohu na vzduch. Mějte se mnou strpení. Ne-

namítáte-li nic, podíváme se trochu po skladech nábytku — zatím jen podíváme. Však Eminka brzy po Novém roce přijede zas do Prahy, buď se mnou, buď s tatínkem, a pak již půjde vše do tuha."

Obchůzkou po skladech ztrávili čas do samého poledne. Tykva dnes nebyl tak pošetilý jako včera, poobědval s dámami v hotelu a když se o půl druhé rozcházeli, řekla k němu dívka:

„Odpočiňte si od nás trochu, Jaromíre. A dost času, když pro nás přijdete asi o čtvrté. Maminka si teď zdřímne, aby se posílila na další pouť, a pak nás najdete dole u svačiny."

Tykvovi nedalo, aby se po nějaké procházce nezastavil v kanceláři. Nenadál se, že ho dnes čeká ještě jedno překvapení. Zastihl tam písaře, který mu zvěstoval, že tu byl dopoledne pan inženýr Vosáhlo, jenž s ním chtěl pohovořit. Velmi litoval, že pana doktora nezastihl. Přijde odpoledne po třetí hodině.

Tykva odevzdán usedl ve svém pokojíku. Ať se děje co děje, již je na vše připraven. A sotvaže odbila třetí hodina, pan Vosáhlo tu byl.

„Nehněvejte se, drahý pane doktore, že obtěžuji, tentokráte v žádné sporné věci. Včerejší naše setkání bylo tak krátké, ani mi nepřipadlo, abych se na vše pozeptal. Řekněte mi, kdy se budete ženit, není-li to rodinným tajemstvím?"

„Tajemství pražádné, pane inženýre. Snad v masopustě, snad až na jaře."

„Výborně, pane doktore. A tu jistě se sháníte po příhodném bytě, pravda-li? Nuže, nemáte-li ještě nic, osměluji se nabídnouti vám bytek, velmi příhodný, v našem domě na Senovážném náměstí. Uprázdní se po Novém roce. Dva krásné velké pokoje, třetí menší, ale velmi útulný. S veškerým příslušenstvím, rozumí se. Nájemné jako mezi bratry. A bylo by času dost, aby se vše opravilo, kde třeba, i vymalovalo, po vašem vkuse a po vkuse slečny nevěsty. Připadlo mi to až večer, vlastně mé paní to připadlo. Co tomu říkáte?"

„Pane inženýre, říkám, že nesmírně lituji, ale právě dnes dopoledne jsme najali byt na Vinohradech. Moji nevěstu uchvátila vyhlídka do zahrad, do nuselského údolí. Vážím si vaší laskavosti, ale již tu nic nelze změnit. Již tam v duchu žije a těší se na ten příbytek."

„Ach, škoda, pane doktore, a já zas v duchu již jsem vás viděl v našem domě. Byli bychom vás měli nad sebou, byli bychom se vzájemně navštěvovali, moje paní by ve vaší paní byla snad našla přítelkyni — hleďte, co dělá půl dne zmeškané. Jak mě to mrzí! A tak mi nemějte za zlé. Ani nevím, jak z toho paní vyvedu."

Pan Vosáhlo odešel a Tykva zhluboka vydechl. Teď teprv byl rád, že milá Eminka se závdavkem tak spěchala.

Když o hodinu později Emince vyprávěl, s jakým návrhem pan Vosáhlo přišel, zamyslila se nad tím a konečně pronesla:

„Jak se člověk může mýlit. Vanulo na mne z paní Vosáhlové cosi nevlídného, velmi nevlídného — a nyní toto. Ale věřte mi, Jaromíre, že bude takto lépe. Byli bychom si příliš blízko, a to nevede vždy k nejlepším koncům."

Druhý den dámy odjížděly, Tykva je provázel na nádraží. Když se vrátil do kanceláře, zaťukal na jeho dvířka kdosi a Tykva se podivil, jak skromně a skoro ostýchavě vstupuje milý šéf doktor Čočka.

„Je dovoleno se na něco zeptat, kolego?"

Tykva s úsměvem se vzchopil.

„Spektabilis?"

Vězela v tom jediném slově celá otázka a zároveň pohotovost k čemukoli.

„Smím se zeptat, co bude s letošními vánocemi? Pozvaly vás dámy do Pardubic?"

„Snad by tak byly udělaly, ale já jsem za hovoru letmo naznačil, že jsem již jako zadán."

„U hoko pak?" vyhrkl doktor Čočka.

Jaksi rozpačitě odpovídal Tykva:

„Poznamenal jsem, že již dvoje vánoce jsem ztrávil s vámi, spektabilis, a že snad i letos budu vaším hostem."

Čočkův obličej se rozsvětlil jako měsíc v úplňku.

„Ale to jste hodný a moudrý chlapec, kolego! No bodejťžeť. To by se mi po vás bylo stýskalo. Vždyť už jsem tu opuštěn jako starý, ovdovělý vrabec. Budou to asi poslední mé vánoce s vámi,

poslední Štědrý večer. Napřesrok už je budete slavit se svou milou ženuškou.“

„Ano, spektabilis, ale pak je budete slavit vy s námi, u nás. Leda že bychom musili do Pardubic k rodičům. Ale pak, spektabile, pak bychom vás vzali s sebou!“

„Hodné dámy, rozumné dámy, že mi vás aspoň kousek nechaly. Doufám, kolego, že se dobře poměјeme. Těším se už ode dneška.“

TYKVOVY VÁNOČNÍ STAROSTI.

Když se doktor Tykva vymkl pozvání na Štědrý den do Pardubic, jak řekl svému šéfu Čočkovi, neučinil tak se srdcem docela lehkým. Ó, rád by byl zasedl v ten vánoční večer ke stolu s Karfiolovými a hlavně s milou dívkou, ale odstrašovalo jej důrazné prohlášení Karfiolovo hned při první návštěvě Pardubic, že již nikdy nedopustí, aby přespal v hotelu, že pro něj kdykoli bude přichystán hostinský pokoj u nich, u Karfiolů. Něco podobného naznačila i paní Karfiolová, když poslední večer začala vyzvídat na Tykvovi, jak ztráví vánoce. „Ale to byste nám nesměl udělat, abyste šel do hotelu," pronesla. A tu se Tykva vytasil s omluvou, že je zadán u svého šéfa. Uvědomoval si, že by neměl dost pevnosti, octnuv se jednou v Pardubicích, aby doktoru Karfiolovi odporoval. Ale pomyšlení, aby přespal u rodiny své drahé Eminky, bylo mu nesnesitelné. Byl by vnesl cosi naprosto všedního v příbytek, v němž dýchala jeho milovaná dívka, skoro jakési znesvěcení dosavadních něžných styků vzájemných. Netroufal

si ani, aby se k tomuto svému ostychu přiznal, a tak dámy s politováním přijaly jeho omluvu. Správně uznávaly, že jest i svému dobrému šéfu Čočkovi nějakou ochotou povinen.

Tak tedy měl Tykva o vánoce postaráno, nebo Čočkovým pozváním na Štědrý den rozumělo se i pozvání na božíhodový oběd. Takový byl za starších časů zvyk v nejedné pražské rodině. Milý štědrovečerní host býval zhusta kořistí hostitelů na celé svátky, ale nanejmíň na boží hod. Ačkoli pak doktor Čočka žádné rodiny neměl, o vánocích rád vystupoval jako hospodář a hlava domácnosti. Zachovával tak starou tradici, vmýšlel se ve své dětství, vzpomínal na dávné vánoce rodinné, na zesnulé rodiče. Sice po celý rok, večer co večer byl jeho útulkem hostinec, ale vánoce chtěl míti své, domácí, pod vlastní střechou. Tu dával vytápěti celý byt, dveře všech jeho světnic byly dokořán, aby stejnoměrné teplo prostupovalo všechny prostory, a v každém pokoji se svítilo. Ba, ani na vánoční strůmek nezapomínal. Byl sice skrovný, malý, pouhý symbol vánoc, ale ozářený drobnými svíčičkami, a pod ním vždy pro hosta nebo pro hosty nějaký malý dárek. Obyčejně bedničky doutníků, pár zimních rukavic, parádní nákrčník, nádhernější kapesní nůž. Podle toho, koho si pozval. Nebo někdy měl doktor Čočka hosty dva i tři. A tomuto zdání rodinných vánoc napomáhala věrně a horlivě hospodyně jeho, obstárlejší paní Klára, vdova po starém doktorandu,

Čočkově kolegovi, který již před lety odešel předčasně z tohoto života a mnohem dříve, než se dostal k doktorátu a než mohl manželku svou jakž takž na stáří zabezpečiti.

Původní kroužek vánočních hostí Čočkových se časem tenčil. Kolegové, staří mládenci, věkem jemu rovní, ponenáhlu vymírali, mladší kolegové se poženili, roztrousili se kdesi po venkově, a kdo zůstali v Praze, slavili pak vánoce u svých krbů. Zvali potom Čočku k sobě a zkusil to několikrát, aby svou osobou doplnil počet stolujících, ale vždy se mu zastesklo po vlastním bydle, i vracel se zas ke svým kamnům. Nerad byl někde přílepkem, raděj dělal hostitele, měl trochu takového drobného mecenášství v krvi. Těšilo ho vyčastovat někoho vybraným soustem, číší dobrého vína. A nakonec mu zbyl skoro jen Tykva, který již po dvakráte byl vánočním hostem Čočkovým. Oba si dobře rozuměli, i počítal Tykva správně, že ho milý šéf ani tentokráte nenechá na holičkách, a nemýlil se.

Vzpomněli však si na Tykvu i jinde. To kolegové a kamarádi z plzeňské pivnice, mezi které Tykva kdysi rád chodíval, ale jejichž společnost v poslední době poněkud zanedbával. Poslali mu důtklivé psaníčko, jímž ho nejdříve velmi pokárali, že se jim zpronevěřuje, ale slibovali, že mu bude vše i s následky odpuštěno, když se do povědomé krčmy dostaví, aby s nimi se všemi oslavil Štědrý večer. Podepsáni: Zletilí sirotci. Tak si společnost říkala.

Tykva se usmál, vkládaje psaníčko do zásuvky.

„Milí hoši, veselte se beze mne. Vypadl jsem vám po dvakráte, vypadnu vám letos po třetí — a myslím už na vždy. Již nebudu sirotkem.“ Odpověděl řádkem, aby ho neočekávali, že jejich vyzvání přišlo pozdě.

Ale druhý den po odjezdu pardubických dam přišlo něco jiného. Psaní od nastávajícího tchána doktora Karfiola.

Psal mu:

„Přemilý kolego! Dobře, výborně to mé dámy vyvedly! Měly Vás pozvat na Štědrý den, na boží hod, na svatého Štěpána, živého nebo mrtvého. A hodně veselého! Těšil jsem se na Vás jako dítě. Zatím se vrátily se zprávou, že jste se zadal doktoru Čočkovi. Ale to mi neměl starý kolega dělat, jako zas já teď nemohu jemu udělat, abych mu Vás odluzoval. Jsem jeho dlužníkem za všeliké a neocenitelné služby, které mi prokázal. Ale přes to přese vše, kdyby se něco změnilo, kdyby snad Váš hostitel onemocněl (nedej Pánbůh!) nebo kdyby sám byl někam pozván, kde by odříci nemohl, jste nám vítán, třeba byste přijel posledním večerním vlakem. Srdečně vítán, nejen mně a mé choti, ale ještě někomu — snad uhodnete, komu. Stačí mi slovo telegrafem. Pokoj pro Vás je přichystán, s dobrým lůžkem. Jinak budeme upřímně vzpomínati, jako snad Vy na nás! Váš Dr. Karfiol.“

„Tohle jest horší,“ zamyslil se Tykva. „Je rozhodnuto. Do Pardubic nemohu, pokoj zůstane prázdný a studený. Vrátím se od šéfa do svého.“

Tímto listem pokalil se rozmar Tykvův na celý den. Nic už nelze napravit, změnit. Eminka zůstane v Pardubicích, on v Praze.

Ale ještě nebyl konec. O den později přišlo psaníčko s místní známkou. Rukopis na obálce jaksi povědomý, ale Tykva se v tu chvíli nemohl rozpomenouti, čí.

„Snad mne nezve na svátky pan místodržitel?“ otázal se s humorem skoro šibeničným, a pomalu rozřezával obálku, pořád ještě hádaje na pisatele.

Rozevřel psaní. Podpis — Váš Vosáhlo! Udiven četl:

„Drahý pane doktore! Vím, že přicházím takřka při posledním zvonění, nemějte mi za zlé. Máme za dveřmi vánoce. Zůstanete-li na ně vPraze a nejste-li nikde zadán, smím Vás prosit, abyste nám na Štědrý večer prokázal čest své návštěvy? Neměl jsem u Vás štěstí s bytem, bude mi štěstí tentokrát příznivější? Velmi byste mě potěšil a ještě více mou paní, kdybyste naším pozváním nepohrdl. Vím, že přicházím pozdě, ale nic mi nepokládejte za zlé. Nebyl bych si ani troufal, kdyby mi paní nebyla dodala odvahy. Velmi byste nám zpříjemnil ten večer i Boží hod. Smíme se těšit?“

„Tohle je ze všeho nejhorší,“ pravil k sobě Tykva těžkomyslně. „Vosáhlovi! Toť je pojednou sháňka po Tykvovi, abych se roztrhal. Vždyť mi

pan Vosáhlo zaručil svatý klid, než u nich bude po všem. Podle mého soudu ještě není po všem a panička již proti mé návštěvě nic nenamítá? Tykvo, Tykvo, kdyby milá Eminka věděla, kam jsi pozván! Smím se jí s tím svěřit?"

Tykvovi těžkou starostí skoro hlava klesala. Sáhl po dvou oktávech listovního papíru, aby na oba dopisy odpověděl. A nejdříve komponoval psaní panu inženýru Vosáhlovi, to byl úkol nejtěžší. Snad žádný akt kancelářský ho tak nevyčerpal, ač děkoval a se omlouval jen několika řádky. Je hostem šéfovým, nelze mu odříci. Jinak si nesmírně váží cti, že právě na tyto rodinné a téměř posvátné dny se mu dostalo pozvání tak vzácného — atd.

Tykva si oddechl jako po namáhavé práci, když dokončil, a bedlivě si přečetl, zda řekl vše, co říci měl. Osušil zpocené čelo a psal dopis další, doktoru Karfiolovi. Ujistil ho, že mu nebylo lehko vzdáti se Štědrého večera a vůbec svátků u nich, u Karfiolových, ale šéf, šéf! Je tak osamělý a tak vlídný, upřímný hostitel. Duchem bude Tykva všecek v Pardubicích, v té povědomé jídelně, v duchu bude slyšeti hovor celé rodiny, ale zvláště milý ten hlas a jasný smích něčí, něčí — i na to bude vzpomínat, že tentokráte jest polévka rybí a nikoli nudlová.

Rád by byl dal svému listu nádech co možná žertovný, ale krom té polévky nic jiného mu nepřipadlo. Nebylo mu vůbec do smíchu. Ponejprv

tu poznával, že ani ženichem není snadno být, ba že je to někdy se všemi důsledky dost obtížné. A těšil se, že jsou to poslední vánoce, které mu připravily tolik rozpaků. Za rok bude jinak. Za rok bude svým pánem.

Oddechl si, když listy odeslal. Snad již bude pokoj. Čert však nikdy nespí, a tentokráte promluvil z doktora Čočky. Hned odpoledne. Když byl s Tykvou projednal nějakou kancelářskou záležitost, posunul náhle okuláry na čelo a zeptal se:

„Co jste poslal své milé nevěstě na svátky?"

Tykva se zarazil.

„Myslíte, spektabile, že jsem měl něco poslat?"

„Nu, dělává se to. Víte, na vánoce těší každá vzpomínka desateronásobně. Zvláště milující dívku. Když jsem byl mlád, něco takového jsem nikdy neopominul. Nanejmíň jsem poslal kytici."

Tykvovi se jasnilo v mozku.

„Myslíte, abych poslal kytici? Nezmrzne cestou?"

„Počítám, kolego, že nebude na svátky mrznout. Ale to je starostí květinářovou."

„Pošlu kytici, spektabile, a děkuji vám za upozornění."

Po šesté hodině Tykva rovnou cestou zamířil ke květináři.

„Pane, mohl byste mi poslat půvabnou kytici na svátky do Pardubic? Den před Štědrým večerem, se zárukou, že na Štědrý den dojde?"

„Třeba deset kytic, vašnosti.“

„Jedna stačí. Ručíte mi za to, že nezmrzne?“

„Krásně ji zabalíme do vaty. Pojede jako v peřinách.“

„Jakou myslíte?“

„Oblíbené jsou teď kamelie. Nejoblíbenější. Červené i bílé. Je to pro mladou dámu?“

„Ano, a velmi roztomilou.“

„Dáme polovic bílých, polovic červených. Nějakou zvláštní manžetu?“

„Nejhezčí, jakou máte.“

„Prosím o adresu. Přiložíte nějaký lístek?“

Tykva sáhl pro navštívenku, vyžádal si péro, obálku, napsal na visitku několik slov, pečlivě vložil do obálky, zalepil a podal květináři.

„Spoléhám se, že to svědomitě vyřídíte.“

„Vašnosti, spolehněte se. Posíláme na venkov denně. A na svátky tu máme aspoň deset zásilek.“

Tykva s ulehčením na srdci i v tobolce odcházel od květináře. A cestou si vděčně zahučel:

„Dobrý, zkušený muž, náš pan doktor Čočka!“

Na Štědrý den v poledne zavedl doktor Čočka Tykvu do Kalousovy restaurace v Perlové ulici, tehdáž velmi proslulé svou kuchyní.

„Ale jenom na lehký obídek, abychom se nepřesytili, kolego. Čeká nás to večer.“

A večer, když seděli ve vyhřátém bytě Čočkově, a když byli pojedli polévky, otázal se milý šéf náhle:

„Poslal jste kytici do Pardubic, kolego?“

„Poslal, spektabile. Se zárukou, že dnes dojde. Kamelie.“

„Výborně, kolego. S tou se shledáte ještě po letech. Paní Ema ještě pak ji bude opatrovat jako posvátnou relikvii. A vždy bude vzpomínat na letošní Štědrý den.“

„A já vděčně na vás, že jste mi poradil. Věřte mi, spektabile, kdybych nebyl už dávno zletilý, vyžádal bych si vás za poručníka, jak umíte ve všem poradit. Málem bych se byl dopustil mrzutého zanedbání.“

„Ano, ano,“ usmíval se Čočka, „my šedivci jsme stará škola. Škoda jen, že mnozí jsme ji vychodili zbůhdarma, bez žádoucích výsledků v životě.“

„Vás je skutečně škoda, spektabile. Z vás by byl býval výborný pater familias.“

Při těch slovech zcela bezděky zaletěly zraky Tykvovy za paní Klárou, která v čistém svátečním oděvu způsobně a usměvavě přinášela na stůl a zas odnášela.

Čočka sledoval ten pohled a vážně se zatvářil. A když za paničkou dopadly i dveře kuchyňské, naklonil se k Tykvovi a pronesl tlumeně:

„Na všechno je pozdě, milý kamaráde. Snad vím, co vám hlavou táhne. Škádlívali mě kdysi někteří přátelé, jak prý smýšlím s paní Klárou. No, nesmýšlel jsem nic, všechno ve mně bylo už zastuzené a hodně zahořklé. Ale tak někdy, když se ze spánku probudím a neusínám, připadá mi,

že ještě mohu vykonati dobrý skutek, abych někomu pomohl ke kousku dekora a několika tisícům, které po mně zůstanou. Ale až na smrtelné posteli, víte? Já se té své smrtelné postele jistě ve zdraví dočkám, přál bych jen, aby se jí dočkala také paní Klára. A než mi dušička uletí, pošlu si pro pana pátera, aby z paní Kláry udělal vdovu po advokátu Čočkovi. Myslím, že to ode mne ráda přijme. Co myslíte?"

Tykva překvapen tou sdílností a dojat chopil se ruky Čočkovy.

„Spektabilis — —!"

„Ani slova, kolego, pečeť na ústa! Snad pak řeknou lidé, že doktor Čočka vykonal přece něco rozumného."

„A šlechetného, spektabile!"

„Dost!" velel Čočka. „Teď jinou notou. Ať žijí Karfiolovi! Ať žije nastávající panička Tykvova!"

Tykva povznesl a beze slova vyprázdnil svou číši.

Paní Klára, od plotny všecka zardělá, přinášela do jídelny mísu s bílým candátem a nádobku se zlatoskvoucím máslem. Tykva si ani netroufal na ni pohledět.

SNOUBENCI PŘIŠLI S POZVÁNÍM.

Byla jasná, suchá, mrazivá neděle, skoro na samém sklonku ledna. Doktor Čočka seděl ve své pracovně a jen tak ledabyle se přebíral všelikými listinami. Měl zase kancelářskou inspekci, poněvadž tato neděle náležela doktoru Tykvovi. V kanceláři před pracovnou šéfovou seděli dva písaři a mladší koncipient. Ostatní personál měl taky volno. Doktor Čočka zahleděl se chvílemi do okna, venku poletoval drobný, suchý sníh. Těšil se na svůj nedělní oběd a na popolední spánek, který mu byl nejmilejší z celé neděle. Chvílemi vzpomněl na Tykvu, kudy asi těká, šťastný ženich. Možná, že má v Praze milou návštěvu z Pardubic. Z hovorů s Tykvou věděl, že již jde do tuha, že mu osudná cesta k oltáři nastává, než masopust uplyne. Od vánoc byla slečna Ema v Praze již třikráte. Měla starosti s nábytkem, s celým zařízením bytu. Vždy ji provázela maminka, která zkušeným okem dozírala, aby milá dcera měla bydlo co nejútulnější.

Bylo jedenáct hodin, když na dveře pracovny kdosi skromně zaťukal.

Potrvalo asi pět vteřin, než doktor Čočka zvolal „dále!“. A když cítil, že se dveře již otevřely, ještě se k nim hned neotočil. Ještě se obíral akty, jako by v nich cosi horlivě studoval. To byl starý jeho zvyk. Vídal to kdysi u bývalých šéfů svých a věrně to zachovával. Návštěva má viděti, že je nutnou prací zaměstnán. Není potřeba, říkával si, abychom hned křičeli „vejděte!“ jako když vystřelí, abychom se hned zdvíhali s židle, div že ji pod sebou nepřevrhneme. To vypadá, jako bychom na partaje číhali jako pavouk na mouchy, ale nedělá to dobrý dojem. Klient má vidět, že není sám na světě. Ostatně je klepání a klepání. Klepá-li někdo, jako by hořelo, div si klouby neurazí, pak je to vždycky lepší partaj nebo listonoš s penězi. Ale ťuká-li se jako za dušičky, z toho obyčejně mnoho nekouká.

Teď si doktor Čočka pomyslil: Koho pak to rarach nese v neděli?

Jako bylo zaťukání skromné, stejně skromně se i dveře otevřely, a zdálo se Čočkovi, že vstupují dvě osoby. A když vycvičený Čočkův sluch postihl šelest hedvábí, tu tedy se na křesle otočil, ale tu taky již se vzchopil a přívětivě volal:

„Pro pána Jána! Slečna Ema! Vítám vás! A kolega Tykva! Nazdar, nazdar! Co to znamená, že přicházíte v takové parádě?“

Doktor Tykva totiž byl černě oděn, měl bílou vázanku, makové rukavičky, na slečně Emě šustily hedvábné šaty višňové barvy.

Dívka se zapýřila a s úsměvem odpovídala:

„Když přicházíme se slavným pozváním, musili jsme se na to přistrojit, pane doktore.“

„Snad nezvete na bál, pro Pánaboha?“

„Ne, spektabilis,“ ujal se vážně slova doktor Tykva. „Přicházíme, abychom vás uctivě a srdečně pozvali na svatbu. Slíbil jste mi již dávno, že na svatbu půjdete, i doufáme, ze ani dnes nám neodřeknete.“

„Nebezpečí tedy je tak blízké?“ zatvářil se Čočka nesmírně vážně.

„Ano, pane doktore,“ smála se slečna Ema, „blízké a neodvratné. Vašeho pana doktora Tykvu již nic na světě nezachrání. Propadl svému osudu.“

„Kéž bych byl na jeho místě, slečno Eminko,“ zahlaholil Čočka. „Takovému osudu bych se bez odporu vzdal. Ale o to byste vy nestála, viďte?“

Dívka přistoupila na žertovný tón doktora Čočky a šibalsky se smějíc odpovídala:

„Trochu dlouho jste se rozmýšlel, pane doktore, a zdá se, než se konečně rozmyslíte, že by všechny svobodné ženštiny mohly jíti do kláštera. Ale já do kláštera nechci.“

„Výborně, slečno Eminko,“ volal Čočka rozveselen, „v tom poznávám semínko starého kolegy Karfiola. A kdypak tedy vám budou odzváněti?“

„Ode dneška za čtrnáct dní, spektabilis," řekl vážně Tykva. „I doufáme — —"

„A kde pak to máte?"

„V Pardubicích, spektabilis."

„U nás, pane doktore, u nás," přidala radostně dívka.

„V Pardubicích?" protáhl doktor Čočka. „A to já mám do Pardubic?"

„Kam pak jinam, pane doktore? Každá nevěsta se má vyvdat z domu svého. Mínil sice tuhle Jaromír na počátku, že by to mohlo být i v Praze, ale to by nám Pardubice neodpustily. Toť by bylo, jako by mě ukradl. A já taky se chci pochlubit svým ženichem, a Jaromírem se mohu pochlubit. Pan doktor z Prahy, odveze si mě do Prahy — není to hezké?"

„Není vám pomoci, spektabile," usmíval se Tykva. „Musíte nás poctít. Hlavně k vůli vám jsme to ustanovili na neděli, abyste se mohl odprázdnit — —"

„A k vůli Jaromírovi taky," dodávala Eminka, „aby vám mnoho času nepromeškal. V pondělí po veselce vám ho zas vrátím, nejpozději odpoledne. Přivedu vám ho do kanceláře a večer zase si pro něj přijdu."

Dívka se naklonila k doktoru Čočkovi a zašeptala, že to mohl za devátou stěnou slyšet:

„Víte, pane doktore, teď mu přestanou všechny večerní toulky, když bude mít ženu nad sebou."

„Ale mně ho přece někdy na večer půjčíte, viďte?“ smál se Čočka. „S podmínkou, že přijdete s ním. Mně by se tuze stýskalo.“

„A s jakou tedy od vás odejdeme?“ tázala se dychtivě dívka.

„Děj se vůle Páně,“ pronášel vážně doktor Čočka. „Budu-li živ, budu-li zdráv, nespadne-li mi nic na hlavu, tedy přijedu. Kolego, zamluvte mi na Veselce nocleh. Půjdu z jedné veselky na druhou.“

Eminka tleskla do rukou:

„To tatínka potěšíme, Jaromíre, až mu přineseme zprávu.“

„Cože,“ podivil se Čočka, „vy zde máte tatínka? Proč nepřišel s vámi?“

„Tatínek má nějaké důležité pochůzky, když už se mnou musil do Prahy. Ostatně si s námi netroufal, mnoho zdaru nám nepředpovídal. Nechtěl od vás dostat košem. Tím větší náš triumf, že jsme to vyřídili bez něho. V poledne nás bude očekávat u Štěpána, obědváme tam.“

„Kolego, kolego,“ obrátil se káravě Čočka k Tykvovi, „vy jste věděl, že doktor Karfiol přijede, a slova jste mi neřekl? Byli byste všichni u nás obědvali. Sice má hospodyně peče krůtu, na tu bych mohl přivést šest hostí, ale všeho ostatního by nebylo dost, zvláště polévky.“

„Pan doktor Karfiol mi přísně zakázal,“ omlouval se Tykva. „Ale tedy snad večer, spektabile, u Štěpána?“

„Výborně, kolego! A počkejte, skočím si nahoru pro zimník, doprovodím vás a tatínka hned vyplísním. Času máme do oběda dost, zatím vypijeme číšku vína. A umluvíme si večer.“

Doktor Čočka popadl klobouk, odběhl. Za chvíli byl zpět.

„Postrašil jsem paní Kláru, kolego. Zeptal jsem se, smím-li přivést tři hosty na oběd. Měl jste vidět, jak se ulekla. Krůta prý se jí nechce dopékat, a nic jiného nemá. Tedy jsem ji vysvobodil, že je to žert. Po druhé prý to mám říci ráno. Ale kdy pak zas dostanu milého Karfiola do Prahy!“

„Teď snad častěji než jindy,“ ozvala se Eminka. „Musí přece časem navštívit svou opuštěnou dceru. Jednou tatínek, jednou maminka.“

O chvíli později tiskli si staří přátelé u Štěpána ruku. A když Čočka o půl jedné odcházel, otázal se Karfiola

„Co děláte odpoledne, kolego?“

Karfiol se podíval na dceru a zvolna odpovídal:

„Odpoledne se podívám na příbytek mladých. Ještě jsem tam nebyl, a přece bych rád věděl, kde je mám hledat, až za nimi přijedu do Prahy. A snad ještě tu a tam bude nějaká mezera, starý zkušený tatík může poradit.“

„Vemte mě s sebou,“ přizval se Čočka.

„Ach, vy jste milý, pane doktore,“ vítala Eminka jeho nápad. „Přijdeme s Jaromírem pro vás, někdy kolem čtvrté.“

„A s tatínkem, slečno Emo. Vypijeme u nás kávu, a pak tedy vzhůru na výzkumnou cestu. Přijďte o půl čtvrté, budu připraven a káva taky.“

O půl páté vstupovala společnost do nového domu na Vinohradech, do bytu nastávajících manželů. Tykva všady rozsvítil plyn, pobídl staré pány na pohovku. Již tu stál nábytek, lesknoucí se novostí, všechno čekalo na mladou hospodyňku. Doktor Karfiol povstával, přecházel světnicemi, a zas usedal vedle Čočky. Byl se vším spokojen.

„Jak jste to sem všecko přičarovali?“ otázal se Čočka. „Kdo se staral, kdo tu velel?“

„Naše dobrá maminka,“ odpovídala Eminka tlumeně, a hlas její se rozechvíval. „Naše drahá maminka! Dcera jí odejde, a přece se starala tak úzkostlivě o každou maličkost, aby té dceři nic nechybělo, aby měla co nejlépe a nejtepleji ustláno. Věřte, pane doktore, nevím, kterak si dcery vší té mateřské péče zasluhují. Tak radostně maminka všechno snášela, na vše pamatovala — —“

V hrdle dívčině jen klokotalo, umlkla.

„Eminko,“ ozval se doktor Karfiol, „takhle jsem si tu návštěvu vašeho hnízda nemyslil. Těšil jsem se, že se na vše podíváme, rozhlédneme se, a že odejdu s milým pomyšlením, kterak sem za dvě neděle vtáhneš jako mladá panička, se svým Jaromírem — —“

„Ach ano, budu mít svého Jaromíra — nehněvejte se, hochu drahý, že mě to trochu přemohlo. Přece jen cítím, jak se mi zasteskne po

tobě, tatíčku drahý, po mamince, bude chvíli trvat, než uvyknu bez vás. Slib mi, drahý tatínku, že nás hodně často navštívíte — vždyť zde nyní budete míti dceru a syna!“

Tykva mlčky ujal Eminku za ruku, povznesl ji a vroucně ji poceloval. Dívce jiskřily slzy v očích, ale přece jen se usmála a pohladila Tykvu po tváři.

Teď se ozval doktor Čočka:

„A, slečinko drahá, kdybych byl tohle věděl, byl bych zůstal doma. Že není snadno se oženit, vím dobře, mám toho zkušenost. Ale že ani vdát se není tak lehké, vidím dnes — dávno již jsem při něčem podobném nebyl. Tak se mi zdá, že udělám nejlépe, když zůstanu do smrti ve svém nedokonalém stavu.“

I z těch slz musila se dívka upřímně zasmát slovům Čočkovým. Sáhla pro šáteček, osušila oči, a tím ta sentimentální mezihra byla skončena. O chvilku později přitulila se Ema k otci, pohladila jej a prosila:

„Nezlob se, tatínku, vím, že jsem přece jen hloupá holka.“

„Ne, Eminko, to nemohu říci. Rozumím ti všechno. A chceš-li, ještě si to můžeš rozmyslit. My tě z domu nevyháníme. A co se týká tuhle všeho toho mobiláru, můžeme pak dáti do novin inserát: Nastávajícím novomanželům postoupí se přívětivý byt s veškerým zařízením a s domovním klíčem. Poptávky adresujte — —“

„Ty jsi zlý, tatínku!“ zakrývala Ema otci ústa. „Co by si počal tuhle Jaromír?“

„I myslím, holka, že by se utěšil. Utěšilo se jich mnoho na světě.“

Tykva pevně obemkl rámě dívčino:

„Nevěřte tomu, Eminko. Jaromír od vás neupustí, a kdyby vám drahý tatínek prodal třeba všechnu výbavu.“ Teď se naklonil k uchu dívčinu a dokončil šeptem: „Což pak já nebydlím? Utekla byste ke mně.“

„Utekla, utekla!“ přisvědčila dívka. Ale řekla to hlasitěji než zamýšlela, a doktor Karfiol se otázal:

„Utekla? O kom to mluvíš?“

„O necitelném otci, který hrozí dceři, že jí všechno prodá. Ale doufám, že to neudělá.“

Chopila se pravice otcovy, stiskla ji upřímně, vděčně ji políbila.

Doktor Karfiol se podíval přes rameno na doktora Čočku a řekl s výrazem líčené beznaděje:

„Svrchovaný čas, aby bylo po všem. Šťastný kolego, takovýmhle věcem jste se zdravou kůží unikl.“

Slečna Ema se pověsila otci na krk, líbala jej a volala:

„Tatíčku, drahý tatíčku, až k nám přijdeš po druhé, budeš s dcerou dokonale spokojen. Budu již rozumnější.“

Doktor Čočka napomínal:

„Nechte řeči, mládeži nemoudrá, a pojďme na procházku. Nemáte zde žádné teplo. Sfoukněte si všady, kolego Tykvo — hoří to již na váš účet."

Dopjal těsně zimník a chápal se klobouku. Tykva otočil ve všech prostorách kohoutky plynovými a doprovázel hosty. Před domem se ujal své nevěsty, opodál za nimi šli rozvážně staří pánové. Doktor Čočka přichýlil se ke Karfiolovi a hovořil:

„Potřeboval bych dobrou radu, milý kolego. Vždycky jsem každým snoubencům posílal svatebním darem petrolejovou lampu, taky Tykvovi jsem ji chystal, něco nóbl, něco non plus ultra — a teď vidím, že mají v bytě všady plyn. Jsem na holičkách. Nemůžete mi něco moudrého poradit?"

„Kolego drahý," odpovídal rozpačitě Karfiol, „viděl jsem za léta v mladých domácnostech spoustu svatebních prezentů, ale málokdy co moudrého a praktického. Sám nevím, kudy kam."

„Milý kolego," žádal Čočka, „vyzvěďte na dcerušce, co by si přála, co by se jí do mladé domácnosti hodilo, a napište mi to. Budu vám velmi vděčen."

„Pokusím se, ale za nic vám neručím."

O dvě hodiny později, když společnost seděla v jídelně u Štěpána a když už byla dávno po večeři, přichýlili snoubenci hlavy k sobě a Eminka hovořila tlumeným hlasem:

„Ode dneška za čtrnáct dní, Jaromíre — ne, to ještě bude hlučno kolem nás, ale ode dneška za

tři neděle budeme již docela svoji. Po nedělní procházce vrátíme se večer domů, zatopíme si, ženuška upraví večeři, a po jídle usedneme ke stolu, rozložíme si nějakou pěknou knihu a budeme si předčítati zimní povídku. V údolí pod námi bude všechno zasněženo — doufám, že bude sníh — na stole před námi bude bublat a syčet krásný samovárek z čínského stříbra. Při povídce budeme popíjeti čaje, vzpomeneme si na naše doma — a bude nám tak krásně, milo, útulno. Až pak se unavíme — —"

„Máme ten samovárek?" otázal se Tykva.

„Ještě ne, ale jistě jej dostaneme. Dávno si ho přeji, a ještě každé přání se mi splnilo. Takový samovárek náleží do domácnosti. A nedostaneme-li ho, jistě jej koupí maminka."

Doktor Čočka zdánlivě ničeho si kolem sebe nevšímal, ale pozorně naslouchal fantasii slečny Emy. A pojednou zamžikal na doktora Karfiola a drcl jej kolenem:

„Mám to, kolego," zašeptal.

„Co máte?"

„Co jsem hledal. Už se nemusíte ptát."

„A tak budeme tráviti všechny zimní večery, pokud budeme doma," špitala dívka. „Nebude-li to rozkošné? Těšíte se?"

„S vámi na vše, srdce moje. Na vaše neb svoje předčítání, na bublavý samovárek — —"

„A než půjdeme spat, pošleme vždy ‚dobrou noc' drahým rodičům vzdušným poselstvím, a ráno každé první ‚dobré jitro' bude náležet jim. A když

nás pak navštíví a když budeme seděti všichni pospolu — a vašeho šéfa si taky pozveme — může být něco krásnějšího? A později, až se k nim vrátíme a budeme denně pohromadě, přineseme si množství vzpomínek na milé počátky v Praze. Těšíte se?"

„Na vše, na vše, dušičko má."

„Máte rád mé rodiče?"

„Jako vlastní, srdéčko milé."

„Jste hodný, Jaromíre. Zůstaňte takový."

„Doufám, že se nezměním. A zítra?"

„Odjedeme po poledni. Ale myslím, že ještě jednou přijedu, zase s maminkou. Musíme zavěsiti záclony — a ještě všelicos jiného nás čeká."

O půlnoci se Čočka a Tykva s pardubickými hosty rozloučili. Oba kráčeli do Široké ulice. Doktor Čočka chvíli šel mlčky. Až když se octli v ulici Palackého, zastavil se, ujal Tykvu za rukáv a pronesl:

„Kolego, jste šťastný člověk. A teď teprve vidím, oč mne život obehrál. Život je nemilosrdný a nebezpečný hráč."

NENADÁLÝ PREZENT.

Předpověděla sice Eminka, že před svatbou přijede ještě jednou do Prahy, ale místo ní přišel té předposlední soboty drobný balíček poštovní. Byl vzorně zapečetěn, krasopisná adresa byla psána rukou Eminou. Tykva dlouho hleděl na balíček před sebou, hádaje, co asi obsahuje. Konečně se odhodlal otevříti jej. Navrchu leželo psaníčko milé dívky. Ostatek byl ještě ve zvláštním pečlivém obalu. Ovšem, že se Tykva nejdříve chopil psaníčka. A četl:

„Drahý Jaromíre! Chtěly jsme ještě do Prahy, maminka se mnou, a těšila jsem se na to, hlavně na setkanou s Vámi, a na to naše nové hospodářstvíčko tam na Vinohradech, kde mám ještě dost co dělat. Ale ještě nejsme se vším hotovy, hlavně však švadlena stále mne zde potřebuje, aby na mně dokonale vyzkoušela, co její ruce urobí. Ach, Jaromíre, nemůžete si pomyslit, co dá práce a starostí, než rodiče vybaví dceru z domu a nadobro se jí zbaví. Tak tedy nemohu utéci. Chci hezky vypadat ve svatebních šatech, k vůli Vám, Jaromíre! A posílám Vám 40 oznámení sňatku, kteráž

*

rozešlete svým přátelům a známým. Řekl jste, tuším, že Vám ten počet stačí. Větší díl jsme ponechali pro sebe, máme množství známých, kterým nutno poslati. Jednu věc nemějte tatínkovi za zlé. Udělal ve Vašem konceptě malou opravu — tak prý je to dobře. Snad se na něj nebudete hněvat?

Vaše upřímná Ema."

„Co mohl opravovat?" zašeptal si Tykva. „Napsal jsem vše docela správně."

Rozvinul papír, na stůl se mu vysypalo čtyřicet malých obálek, do nichž bylo vloženo tolikéž snubenek.

„Dobré dítě," usmál se Tykva, „sama oktávky složila a v obálky zastrkala, aby mi práce ušetřila. Ještě že taky známky nenalepila!"

Vyňal z jedné obálky složený lístek, četl a pátral, jakou změnu doktor Karfiol v textu učinil. Ah, tu to jest. Tykva byl původně napsal:

JUDr. Jaromír Tykva, advokátní koncipient v Praze, a Ema Karfiolova, dcera advokáta v Pardubicích, pokládají si za čest oznámiti sňatek svůj, kterému bude požehnáno atd.

Ale na oznámkách bylo zdobným písmem vytištěno:

JUDr. Jaromír Tykva, kandidát advokacie v Praze atd.

Hleděl na tu řádku chvíli, zprvu poněkud rozpačitě, ale pak se upřímně zasmál:

„Ach, dobrý otec Karfiol! Pouhý koncipient zdálo se mu trochu málo, kandidát ad-

vokacie jest karakter o stupeň vyšší, honosnější. Budiž. Ale co když při té poslední závodní překážce klopýtnu a zůstanu věčně koncipou? — Ale ne, Tykvo, tento lístek si dáš za rámeček, bude ti stále připomínat, že nesmíš propadnout, a ty nepropadneš! Drahá Eminka ti bude andělem strážným. Za kandidáta se provdá a bude paní advokátovou. Na gáži tím slůvkem arci ti nepřibude ani zlatka. Ať koncipient nebo kandidát, máš pořád svou stovku. Leda že by se v dobrém šéfu Čočkovi hnulo srdce. Kdož ví!"

A když už byl v těch žertovných úvahách, brumlal si Tykva dále, hledě na hromádku svatebních oznámek:

„Čtyřicet kusů! Nevím, seženu-li tolik přátel a známých, kteří mně mají projeviti buď potěšení z té životní změny nebo soustrast. Zlomyslníků bude taky dost. Ať! Smějte se, kamarádi. Nebožtík tatínek říkával: Nenarodil se člověk ten, aby se zachoval lidem všem. Vždyť já se nežením nikomu k vůli. Chci jen drahou Eminku pro sebe."

A když dospěl k tomuto závěru, políbil psaníčko Emino, vstrčil je do kapsy, sáhl po čistém archu papíru a dal se do práce. Brzy však sáhl po druhém archu a črtal naň jména oněch, na něž nemá zapomenouti. Zítra v neděli zůstane doma a bude psát adresy na obálky.

Než odešel k obědu, napsal čistě na jednu z těch obálek jméno doktora Čočky, zalepil ji a šetrně položil v prázdné pracovně šéfově na stůl.

Doktor Čočka jest jeho svědkem, budiž také prvním čtenářem zprávy, která jest v životě Tykvově nejradostnější.

Odpůldne pokračoval pilně v kancelářské práci, ale taky bedlivě doplňoval svůj adresář, jak mu které jméno připadlo. Vzpomněl na všechny nejmilejší kolegy ze studií, pokud jen o jejich bydlišti věděl, pamatoval na dřívější šéfy své, u nichž sloužil, než nastoupil u doktora Čočky, i na kamarády z plzeňské pivnice. Při těch jménech se skoro tesklivě zamyslil. Oznámení, které jim posílá, znamená taky rozloučení s nimi. Snad navždy vypadne z jejich kroužku, aby se do něho nikdy nevrátil. Zakusil od nich sice špiček dost, zvláště v poslední dobu, kdy již počínali tušit, že jeho cesty se s jejich cestami rozcházejí. Snad časem huby šklebivé, nevymáchané, ale celkem dobří hoši. Pamatoval i na svou posavadní paní kvartýrskou, která těžce nese, že jeho ženitbou přijde o dobrého, tichého a pořádného nájemníka. Dostane-li zas takového?

Když se jména na půlarchu množila, počal je Tykva sčítati. Ejhle, má jich právě čtyřicet. Ale zapomněl jako na smrt na kancelářský personál, a jsou to druhové v práci, v povolání. Urazil by jejich cit, kdyby přes ně tak mlčky přešel. I počal vyškrtávati jména méně důležitá. Raděj ať padne třeba i některý „pán“ než mladší kolega a všichni ti drobní zaměstnanci, kteří vždy tak ochotně každému jeho přání vyhovují. A když mu ko-

nečně počet souhlasil, udeřil se Tykva dlaní do čela:

„A což pan inženýr Vosáhlo? Vzácný ten a vlídný muž, který mě marně zval na svátky a tak ochotně mi nabízel i byt — toho bych měl pominouti? Toť by byla přímá urážka.“

Ještě jedno jméno Tykva vyškrtl a nahradil je jménem Vosáhlovým. A s ulehčením oddychl. Hle, ani tato společenská povinnost není tak zcela prostá. Nač na všechno je třeba myslit.

Schylovalo se k šesté, když se pojednou objevil doktor Čočka, který se skoro celý den v kanceláři neukázal. Měl nějaké naléhavé komise a krom toho i výborové schůze. Věděl, dokud je v kanceláři Tykva, že na něj může ve všem spoléhati. Vstupoval do pokojíku Tykvova, třímaje v ruce otevřenou oznámku.

„Děkuji, kolego, děkuji. Nebyl bych zapomněl. A tedy ještě jednou a desetkráte: Gratulor! Máte to ukované, neodvolatelné. Myslím, že už by vás ani žádná paternita nezachránila.“

A zařehtal se.

Doktor Tykva podíval se zhluboka na šéfa a řekl s lehounkou výčitkou:

„Spektabilis, kdyby bylo bývalo něco takového, nebylo by dnes tohoto oznámení.“

Čočka třepal Tykvovi pravicí po zádech a ještě se směje chlácholil jej:

„No, no, kolego, nečepejřete se. Znáte starého Čočku, že si neodpustí vtip třeba špatný. Všechno

na světě se přihází. Jen si vzpomeňte na pana Pangráce přede dvěma lety a jakou nám dalo práci, než jsme ho z toho vysekali. A byl nevinen jako kuře."

„Byl to neuvěřitelný případ, spektabile."

„Právě žeť. A právě takové neuvěřitelné případy se dostanou do ruky advokátům. Vzpomeňte si, až vás něco takového v budoucí praxi potká, vždycky na doktora Čočku. Ale vlastně jsem se vás chtěl zeptat na něco jiného. Kdy pak vy do těch Pardubic pojedete? Až v neděli ráno? Nebo již v sobotu odpoledne?"

„Zamýšlel jsem v neděli ráno, spektabile. Ale připadá mi, že i tu by se mohlo stát něco nepředvídaného. Zpoždění vlaku — —"

„Nebo taky zaspání," vmetl doktor Čočka.

„Taky to, ač mě paní kvartýrská jistě včas probudí. Třeba nějaká malá srážka — —"

„Vy máte nápady, kolego! Nedopouštěj Pánbůh!"

„Tak tedy zamýšlím v sobotu večerním vlakem, abych se v neděli ráno probudil již v Pardubicích, nenamítáte-li nic proti tomu."

„Schvaluji vám to. Klidně se vyspíte, pohodlně se přistrojíte, o jedenácté máte oddavky — na všechno času dost. A když tedy pojedete večer, vezmete mě s sebou? Víte, mně se ráno špatně vstává, zvláště když mě čeká taková dramatická věc. Přespím už na Veselce."

„Vždyť já taky, spektabile. Ani se neohlásím,

že přijedu v sobotu. Nechci způsobit rodině žádnou nepříležitost."

„Výborně, kolego! Zvláště paničkám ani muk. Ale až přijedeme a budeme sedět na Veselce, pošleme si potají pro kolegu Karfiola. Bude nám veseleji."

„To bychom musili vyvést velmi šikovně, spektabile."

„Taky že vyvedeme. Spolehněte na mne. Vylákat někoho z domu, to umím. Ten se podiví, filištín, koho na Veselce najde."

Tykva skládal svůj seznam, vsunul jej do náprsní kapsy.

„Co to máte, kolego? Snad si nenesete domů práci?"

„Adresy známých, kterým pošlu oznámení sňatku. Vy jste byl první. Doma si to spořádám, zítra naházím do poštovní skřínky."

„Snad byste si nekazil večer oči! To si udělejte zítra po obědě. Dnes mají u Jezdínského jaternicové hody, zvu vás. Přijdete?"

„Když tak mile zvete, přijdu. Jen si to nadělení odnesu domů."

„Carpe diem (užij dne), kolego! Máte před sebou poslední týden svobody. Panička vás nebude tak často se mnou dovolovat, abych vás nezkazil. Budete pod přísným dozorem, věřte mi to."

„Nevěřte tomu, spektabile," smál se Tykva, „Udělám to jinak—bude chodit panička se mnou."

„Slovo s to!" napřáhl Čočka pravici. „Netušil jsem, že je ve vás tolik diplomacie."

Ve velké kanceláři hořel již jen jeden motýlek plynový, když oba doktoři odcházeli, a zbyl tam jediný, nejmladší písař. Ostatní personál se nemohl dočkati konce hovoru obou pánů. Chtěl také užít sobotního večera. Byl masopust, po Praze všeliké zábavy.

V neděli k večeru doktora Tykvu skoro popadala křeč v prstech, když popsal poslední obálku. Zatřepal rukou, zašeptal si: Dokonáno jest, oblékl se, nacpal psaníčka do kapes a vydal se na ulici, aby je nastrkal do poštovní schránky na rohu Perštýna.

Úterní pošta přinášela Tykvovi první gratulace od milých kolegů. Ve středu již měl Tykva skoro bohatší korespondenci než sama kancelář, hned na to ve čtvrtek přišel krom všelikých blahopřání první svatební dar. Přinesl jej mladý muž v jakémsi tmavém stejnokroji, patrně zřízenec kteréhosi závodu, a vyřizoval:

„Mám to odevzdati do vlastních rukou pana doktora Tykvy s pěkným poručením od pana — ale visitka je tady v obálce.“

„Není v tom nějaký omyl?“ podivil se Tykva.

„Není — panu doktoru Tykvovi v kanceláři pana doktora Čočky, a to je zde.“

Tykva zavrtěl hlavou, odměnil posla novým zlatníkem a postavil dárek zatím na psací stůl. Bylo to cosi rozměrnějšího, baňatého, tvaru skoro kulovitého. Bylo to zavinuto v tuhý, kožitý papír, a velmi odborně ovázáno pevným motouzem, jak

umějí vázati jen zkušené, obratné a vycvičené ruce obchodních a třeba taky klenotnických příručích.

„Kdo a co posílá?“ vrtěl Tykva hlavou a sáhl po obálce. Rozřízl ji a vysypal na stůl navštívenku — páně Vosáhlovu. Až horko mu bylo, když četl:

„Isidor Vosáhlo a paní blahopřejí ze srdce Vám i vzácné nevěstě k šťastnému sňatku a prosí, abyste přijali na památku slavného dne přítulného společníka Vašich večerů. Kéž Vám bublá do sta let!“

„Bublá, bublá?“ opakoval si Tykva a víc a více jej pocházelo horko, když v něm vznikalo jisté tušení. Již neváhal. Skoro se mu chvěly ruce, když rozplétal smyčky motouzu. Odvinul tuhý obal, ale ještě vězela tajuplná věc v několika arších hedvábného papíru. Strhl i ten obal a užaslým zrakům Tykvovým se objevila baňatá nádoba, kulovitá konvice s lihovým kahancem a jemným cedítkem, a vše svítilo jako ryzí stříbro.

„Eminko,“ letělo hlavou Tykvovou, „správně jsi předvídala. Tu to jest — samovar na čaj!“

V tu chvíli skřípla dvířka z pracovny šéfovy, na prahu se zjevil doktor Čočka. Pohlédl na Tykvův stůl, na skvělý rychlovar a vytřeštil oči.

„Co to tu máte, kolego?“ zvolal, skoro vykřikl.

„Prezent, spektissime — svatební dar. Právě přišel.“

„Kdo se to opovážil — chci říci, kdo to posílá?“

Slovo opovážil Tykvu nesmírně zarazilo. Vše-

cek vyjeven díval se na šéfa, chopil se navštívenky na stole a odpovídal:

„Pan inženýr Vosáhlo, sám nechápu, kterak že k tomu přicházím.“

„Kolego, kolego,“ popadal se šéf oběma rukama za hlavu, „tohle je náramná smělost, to je přepadení, zákeřnictví! Já jsem vám chtěl dát čajový samovar, už je vybrán, zamluven, priorita nápadu je má, dost jsem si hlavy nalámal, co vám přinesu, než jsem to vyzkoumal, a teď tohle. Vraťte to!“

„To nemohu udělat, spektabile! Toť by byla urážka na smrt.“

Jako by ta námitka byla Čočku zkropila, přisvědčoval schlíple:

„Pravda, to nemůžete udělat. Ale copak já udělám? Vždyť nemám ani času, abych něco jiného vymyslil.“

„Spektabile, něco najdete, ale ujišťuji vás, že pouhé vaše účastenství je nám nade všechny dary. Nic nesháněјte.“

„Kolego, taky už jste viděl svědka ženichova, aby přišel bez prezentu? A k tomu advokáta, a k tomu šéfa? Vždyť bych se hanbou propadl. Leda že zůstanu doma.“

„Ne, ne, spektabilis, beze svědka by mne neoddali!“

Jak viděti, dar páně Vosáhlův byl skoro katastrofální.

NASTAVOVANÝ PREZENT.

S těžkou hlavou odcházel doktor Čočka do své pracovny. Ještě pořád byl nesmírně rozhořčen na pana Vosáhla, že jej svým darem Tykvovi tak předhonil, že jej oloupil o myšlenku, jak si stále v duchu opakoval. Při tom docela zapomínal, že mu tu myšlenku vnukla vlastně slečna Ema, když si onehdy u Štěpána s Tykvou šeptala, kouzlíc ženichovi půvab útulných domácích večerů při konvici čaje. Usednuv ku psacímu stolu, zahleděl se do prázdna a již po několikáté zapaloval doutník, z něhož zapomínal dýmati. Před ním sice ležela sbírka listin, ale všechna chuť ku práci ho přecházela. Dobrá ranní nálada, s kterou přišel do kanceláře, byla ta tam. Konečně se vzchopil, oblékl zimník, popadl klobouk a odcházeje velkou kanceláří letmo prohodil k solicitátorovi:

„Jsem za půl hodiny zpátky, kdyby něco důležitého přišlo."

A zamířil do Ovocné ulice, k velkému závodu klenotnickému. Na mžik postál před portálem, jako by dechu nabíral, a rychle rozhodnut vrazil

zhurta do krámu, až veliká skleněná tabule ve dveřích tím nárazem zadrnčela.

Šéf závodu za pultem, spatřiv advokáta, zřejmě se zarazil.

„Vítám vás, pane doktore, ale — ale — zdá se mi, že přicházíte příliš brzy — —“

„Mně se zdá naopak, že přicházím příliš pozdě!“ vyhrkl doktor Čočka. „Vy jste ten vyhlédnutý stříbrný čajový samovar prodal někomu jinému!“

„Račte prominout, pane doktore,“ omlouval se v rozpacích principál, „ale vy jste ráčil říci, že jej potřebujete až v sobotu. Nemohl jsem si pomoci — přišel starý zákazník — —“

„Ano, pan inženýr Vosáhlo,“ mluvil čím dál důrazněji Čočka.

Překvapení principálovo jen vzrůstalo.

„To také ráčíte vědět? Ano, pan inženýr Vosáhlo. Hledal svatební dar — a jen samovar spatřil, zakoupil jej, zaplatil. Sice jsem namítal, že je věc zamluvena a již jako prodána, sliboval jsem, že do soboty opatřím jiný, ale pan inženýr byl velmi netrpělivý — on je časem i nesmírně nedůtkliv, a dávný zákazník, nemohl jsem jinak, prodal jsem. Nerad bych o takového kupce přišel. Ale račte býti bez obavy, do soboty je zde jiný, právě takový, objednal jsem jej z vídeňského skladu telegraficky, v sobotu jej máte —“

„Nechte si ho,“ vybuchl prudce Čočka, „dva nepotřebujeme. Je to pro jednu a touž rodinu.

Navaří si v jednom čaje dost. Okažte mi něco jiného, co by se třeba k tomu samovárku hodilo."

Principál potřásl hlavou nad podivnou shodou okolností, ale náhle luskl prsty pravice. Obrátil se k vitrině při zdi, odsunul skleněnou stěnu, sáhl dovnitř a postavil na pult před Čočku krásnou stříbrnou cukřenku.

„Pak mohu doporučiti toto. Jak vidíte, je to věc stejného stylu, stejné výroby, a náleží k tomu prodanému samovaru. Vlastně to byla garnitura o třech kusech. Samovar, cukřenka a pod ně tác. Ten jsme prodali o minulých vánocích. Ale kdybyste si přál, může zde býti do soboty jiný. Byla by to krásná souprava."

„Zatím stačí tato cukřenka. Zabalte mi ji, aby zas nějaký všetečka pro ni nepřišel."

Doktor Čočka položil na pult dvě stovky, dostal několik drobných bankovek nazpět a vítězně cukřenku odnášel.

Tykva spatřil svého šéfa zas až odpůldne. Ale tu milý Čočka vstupoval k němu do pokojíku mnohem veseleji, než z něho dopoledne vycházel. Přistoupil ke stolku, položil před ženicha kulovitý balíček a řekl s uspokojením:

„Tedy tu je můj prezent, kolego, když mne váš zpropadený Vosáhlo tak doběhl. Patří to k tomu samovaru, je to stejná fasona, stejný štyl, jak mě handlíř ujistil. A má to punc."

Tykva se díval na balíček. Byl zavinut do

stejného papíru, jako ranní zásilka, ovázán týmž motouzem a týmž způsobem.

„Smím se podívat, spektabile?“ otázal se Tykva skromně.

„Proč byste nesměl? Vyhradil jsem si výměnu, kdyby se vám to nelíbilo.“

Tykva odvinul obal a před ním stála nádherná, blyštivá cukřenka, skoro dvojče k samovaru Vosáhlovu.

„Spektabilis,“ děkoval Tykva chápaje se ruky Čočkovy, „toť je neskonale skvostné pro tovaryše, jako jsem já.“

„To není jen pro vás, taky pro paničku. Do čaje náleží cukr, hodně cukru, a tedy vám tu podávám cosi jako symbol. Budiž vám všechen život po boku milé paničky samou sladkostí. Vlastně vám oběma. Plyň vám jako řeka syrobu, ale co povídám — medu, ano, medu!“

Doktor Čočka se hlučně zasmál.

„Ale pamatujte si, kolego, tahle cukřenka je jen k tomu samovaru, na ty bublavé večery, až budete sedávat se svou znejmilejší paničkou. A pak si vždycky vzpomeňte na starého Čočku. Že se taky někdy těšíval na takové bublavé večery, ale nedočkal se jich. Jen dejte pozor, ať vám nikdy nebublá panička. To je horší než samovárek.“

„Doufám, spektabile, že k tomu nezavdám příčiny.“

„Mnohé paničky bublají beze vší příčiny. Ale Eminka, jak jsem ji poznal, zdá se mít rozum.

A jest, abych tak řekl, po tatínkovi z živnosti. Zná naše povolání. A je jí přes dvacet let, žádné takové osmnáctileté žábě, s kterým si pak člověk neví rady, to je velmi důležité. A co ještě jsem chtěl říci: Na snubní prsteny jste nezapomněl? To je věcí ženichovou."

„Už je mám doma, spektabile."

„A kterak se svatební kyticí?"

„Chtěl jsem ji odvézti s sebou, ale květinář mi k tomu neradil. Pošle ji v sobotu v poslední chvíli za mnou na Veselku, expres, ráno bude na místě. A opatří ji tak, aby zůstala čerstvá."

„Výborně. A teď hlavní věc, kolego. Dárek pro nevěstu?"

„Drahá Eminka sice mi důrazně všecko zakazovala, přece však jsem u Rumla objednal granátovou náprsní sponu. Krásný výrobek — doufám, že Eminka neodmítne."

„Bodejť by odmítla. Český granát! A tedy jste celkem připraven?"

„Připraven, spektabile. Sice jsem trochu hlouběji musil sáhnouti do svých úspor, ale co bych pro drahé děvče neobětoval!"

„Výborně, kolego! Mně podobná cesta nekyne — leda na smrtelné posteli, jak víte. Přece jsem vás dostal tam, kam jsem chtěl, a to mě upřímně těší."

„Kterak to, spektabile?" otázal se Tykva.

Doktor Čočka se vzpamatoval.

„Chci říci, že jsem vám byl odstrašujícím příkladem šedivého staromládenectví. Tomu uniknete. Dobře věděl Pámbů, proč stvořil Adamovi Evu. Já bych mu byl arci poradil tu a tam všelijakou opravu, ale již se nedá na těch milých Evách nic pozměnit. Ostatně vy jste si dobře vybral.“

„A Eminka?“ pronesl Tykva s úsměvem.

„Taky, kolego, taky. — Ale co jsem chtěl říci: do Pardubic to nepovezete? Ani samovar, ani cukřenku. Mohl byste to potlouci nebo ve vagoně zapomenout. Uložím vám prezenty do skříně, v pondělí vám je Houžvička přinese na Vinohrady.“

„Přece jen bych rád váš dar vzal s sebou. Bude mít Eminka radost, a já ji tak rád vidím, když se jí zraky milým překvapením zalesknou.“

„Ale pak i dar páně Vosáhlův. Ať se potěší i panímáma.“

Doktor Čočka odešel do své pracovny. Ale než se skončilo odpolední úřadování, ještě jednou se objevil.

„Právě přišla depeše od kolegy Karfiola. Čtěte!“

A podával Tykvovi telegram. A Tykva četl:

„Prosím, kupte mi a přivezte samovárek na čaj, cukřenku k tomu. Dámy viděly cosi takového v Ovocné ulici. Dopis následuje.“

Tykva upřel na šéfa tázavý pohled.

„Spektabilis — —“?

„Toť se roztrhl pytel se samovary!“ smál se šéf. „Počkáme do rána na psaní.“

A ráno dostal Čočka list z Pardubic:

„Vzácný pane kolego! Naše Ema touží po samovaru, pokud možno s příslušnou cukřenkou. Na všechno milá moje choť pamatovala, na samovar nepomyslila, doma to vaříme všelijak. Viděly prý posledně v Praze kdesi v Ovocné ulici jakýsi bílý samovárek, dokonce snad stříbrný. Ale ať je to třeba čínské stříbro neb alpaka, kupte mi to, prosím Vás. Když stříbro, tím lépe. Vyberte věc hezkou, na ceně nesejde. Sám jsem pořád bez dárku, nic moudrého mi nepřipadá. A zpravte mne laskavě, zdali najdete, abych měl po starosti. Mám plnou hlavu jiných věcí, těším se, až bude po všem. Váš Karfiol.“

Doktor Čočka se podíval na Tykvu:

„Co budeme dělat?“

„Ano,“ odpovídal Tykva malomyslně, „samovar máme, cukřenku máme, ale tím není panu doktoru Karfiolovi zpomoženo. Na něho nic nezbylo.“

Taky doktor Čočka stál tu bezradně. Pojednou však se udeřil do čela:

„Kolego, seberte se, běžte k tomu Filištínovi do Ovocné ulice, ať expres cito cito objedná z Vídně tác pod samovar, o jakém se mnou mluvil. Obratem pošty ať je v Praze, zítra do večerního vlaku. Ať má kolega Karfiol aspoň kousek, abychom nepřišli s prázdnem.“

Za chvíli se Tykva vrátil se zprávou:

„Telegraficky objednáno. Zítra v poledne bude tác v Praze.“

*

„Chvála Pánubohu!“ oddychl doktor Čočka. A do Pardubic letěl telegram doktoru Karfiolovi:

„Všecko obstaráno.“

A mžouraje taškářsky po Tykvovi řekl doktor Čočka:

„Budete mít svatební prezent, kolego, jaký dostal málokdo. Tři jsme se vám na něj musili složit. Paní Eminka se nad ním ze srdce zasměje!“

TYKVŮV POSLEDNÍ DEN
A PARDUBSKÉ PŘEKVAPENÍ.

Byla sobota před svatbou Tykvovou. Doktor Čočka netrpělivě očekával zásilku od klenotníka, stříbrný tác pro doktora Karfiola. Již dvakrát neb třikrát pootevřel dvířka do pokojíku Tykvova a zvolal:

„Kolego, nechá-li nás ten filištín na holičkách! Máme přijet s prázdnýma rukama?"

A když ručička táhla na dvanáctou, chápal se zimníku a volal:

„Doběhnu do Ovocné ulice!"

Ale právě když počali vyzváněti poledne, objevil se udýchaný posel ze závodu, přinášeje objednanou věc.

„Chvála Pánubohu!" vydechl zhluboka Čočka. „Máme to tady. Ale teď to tuhle položím a odpoledne si celý ten tyátr postavíme, abychom viděli, jaký to bude efekt. Doufám, že budeme pochváleni. A teď k obědu."

S pocity velmi smíšenými kráčel Tykva do své restaurace.

„Jdeš posledně na hospodský oběd, Jaromíre. Jak dlouho jsi tak chodil? Od studií — a někdy také jsi neobědval, když uhodilo nějaké mimořádné vydání; nebylo zač. Ale nezflámoval jsi — toho jsi se vždy šťastně vyvaroval. Dnes ti ten mládenecký život končí, od pozítřka ti kyne domácí krb. Byly chvíle veselé i trudné — vzpomínej všeho jen v dobrém. Mnohý kolega zludračil, mnohý nadobro zapadl — ano, Praha! Šťastně jsi ze všeho podobného nebezpečenství vyvázl a teď tedy tě očekává spořádaný život — posměváčkové říkají šosácký — ale budeš rodinou. Ano, Jaromíre, rodinou. Po tvém boku vždy vystoupí ženský zjev, kterým život svůj doplníš, má Eminka drahá. Snad se jí na počátku taky zasteskne, ale myslím, že brzy uvykne. Taky její život se tebou doplní! Postaráš se, aby se jí nestýskalo po mamince, po tatínkovi — a někdy se vrátíš v místa, ke kterým ji poutají všechny vzpomínky z dětství, mládí. Posud jsi žila jen idylu, duše drahá, vynasnažím se, abych ti ji prodloužil. Dnes tedy se rozloučím se svou krčmou, abych se do ní nevrátil. Přece je mi nějak tesklivo. Zdali mne tam budoucně pohřeší? Snad, ba dojista. Ztracený host — vždycky po něm zůstává mezera. Tři léta byla to moje „domácnost". Mám odejít beze slova? Ne, svěřím se vrchnímu, proč už mne neuvidí. A dnes — naposledy — dostane královskou odměnu."

Tak mudroval doktor Tykva, i do oběda se mu ronilo cosi smutečního. A když svěřil vrchnímu, proč

je tu dnes naposled, potřásl ten starý obsluhovatel hostí prošedivělou hlavou, usmál se trpně a řekl:

„Škoda, pane doktore. Ale taková už je ta naše živnost. Málokomu dosloužíme do smrti. A k stáru bývají ti pánové už mrzutí — komu by se nepřejedla hospodská strava? Bylo by vás škoda, kdybyste taky měl u nás zešedivět. Takový milý, dobrý, uznalý pán! Nikdy jste si nestěžoval, račte mi věřit, čtyřicet let nosím ten sklepnický frak, ale takoví hosti jsou k pohledání.“

A nakloniv se k Tykvovi, ještě řekl:

„Vždyť já sám, vašnosti, mám té hospody někdy po krk — a vyrostl jsem v tom!“

„Věřte mi,“ odpovídal Tykva, „že bych vám neutíkal, kdybych nezakládal vlastní domácnost. Celkem jsem si neměl nač stěžovat.“

„To je velké slovo, vašnosti,“ přijímal pan vrchní s potěšením ujištění Tykvovo. A sdílnost loučícího se hosta dodávala mu odvahy k větší důvěrnosti. Jen se rozhlédl po hostech ostatních, není-li ho někde třeba, a vida, že ho v tu chvíli nikdo nevolá, sklonil se poznovu k Tykvovi:

„Přeju panu doktorovi ze srdce, aby v novém stavu svém byl zouplna spokojen, aby se mu nikdy nezastesklo po tomhle stole, u kterého tak dlouho sedával.“

Z těchto slov zavanulo na Tykvu cosi nemilého, cosi jako skrytá pochybnost. Ale nemohl se hněvati. Číšník jistě to míní upřímně. Tak jen odvětil:

„Doufám, pevně doufám, pane Alois.“

„Vašnosti, neračte se hněvat, ale našinec za ta léta mnoho přehlídl. My nesmíme mnoho mluvit, my jsme tu proto, abychom hostům pomáhali z kabátů a do kabátů a vůbec pro posluhu. Ale hospoda je zatrápená škola. Díváme se a posloucháme, známe půl Prahy. Málokde je tolik příležitosti. A nejeden z pánů, které jsme za svobodna obsluhovali, když zas po čase k nám zapadl, postýskal si, že bývalo jindy veseleji. Chytáme to tak ušima nechtíc a již víme, kde koho střevíc tlačí. Neustele si každý dobře.“

Tykva viděl, že je na čase, aby tuto rozprávku skončil. Vytáhl tobolku, zaplatil a obdaroval vrchního celým zlatníkem.

„Srdečné díky, pane doktore, a ještě jednou mnoho štěstí na dlouhá léta!“ blahopřál číšník. „Neračte na nás zapomenout, račte nás známým pánům doporučit. Vynasnažíme se, abychom je uspokojili.“

Tykva s úsměvem přisvědčoval. Ulehčilo se mu, že to loučení tak hladce odbyl. Odcházeje podal číšníkovi ruku, což u některých hostí vzbudilo jistou pozornost. Když za Tykvou zapadly dveře, upíraly se na pana vrchního tázavé pohledy. A číšník vysvětloval:

„Žení se nám pan doktor, žení. Už nebude chodit. Dej mu Pánbůh štěstí. Škoda ho — byl to tichý, spokojený host, žádný sekant. Takových je vždycky škoda.“

Tykva zamířil domů. Ještě měl složiti své věci do kufříku a ještě taky se chtěl pomazlit se svým příbytkem, v kterém ztrávil několik spokojených let. Rozhlížel se pokojem, který jej vždy mlčelivě přivítal a zas mlčelivě propouštěl do kanceláře, pokojem, v němž snil své sny o Emince, a zas jej přepadala zvláštní tesknota. Zachvacovala jej vůbec měkká, lítostivá nálada. Ještě se sem sice vrátí některý den po svatbě, aby odtud odnesl své knihy, aby dal přenésti svůj psací stolek — nájemné má zaplaceno až do posledního — ale veliký oddíl života je tu skončen. Teď se mu zdálo, že tohoto tichého příbytku ani dostatečně neužil. I tento mládenecký pokojík měl svou duši, které rozuměl jen on, Tykva.

Když s kufříkem vycházel do malé síňky, vyšla mu z kuchyně naproti paní kvartýrská, čekající na povědomé skřípnutí dveří.

„Tedy na cestu, pane doktore?“

„Zatím do kanceláře, drahá paní. Pojedu až večer.“

„To je veselá a šťastná cesta, pane doktore. Provázej vás Pánbůh a dej vám hodně štěstí! Nerada vás ztrácím, byl jste můj nejmilejší nájemník. Sotva zas takového dostanu. Ale každý jde za svým.“

„Ještě si přijdu některý den pro své věci, milá paní.“

„Ničeho se ani nedotknu, pane doktore. A slečnu nevěstu že upřímně pozdravuji. Dobrého

pána dostane, ať je s ním hodně šťastna do nejdelší smrti. Ráda bych ji znala."

„Taky snad ji uvidíte. Víte dobře, že hora s horou se nesejde, ale člověk s člověkem se sejde. Buďte zde hodně zdráva."

Tykva slézal se svým břemenem volně se schodů. Skřípaly pod ním a jemu se zdálo, že se s ním taky loučí.

Za chvíli došel do kanceláře. Když procházel velkou pisárnou, setkal se tu s něčím neobvyklým. Na všech stolech bylo krom rozdělané práce pečlivě uklizeno, na podlaze nebylo ani papírku. Když vstoupil do své „zpovědnice", spatřil na psacím stole malou vázu a v ní dvě ohnivé růže. Ejhle, toť patrně pocta od personálu. Toť symbol — — Dvě planoucí růže jsou významem zítřka. Tykva byl touto pozorností soudruhů hluboce dojat.

Sotvaže složil kufřík pod okno a svlékl zimník, ozvalo se zaklepání na dveře z veliké kanceláře. Dále! Do pokojíku vstupoval druhý koncipient a za ním nejstarší člen personálu, zkušený solicitátor, který sloužil již u doktora Čočky snad od samého počátku a přečkal už řadu bývalých koncipientů.

„Pane doktore," oslovil Tykvu kolega koncipient, „přicházíme jménem všeho personálu, abychom vám srdečně popřáli k šťastnému zítřku. Zároveň vám upřímně děkujeme za všechnu vlídnost a přátelskou shovívavost, kterou jste nám mladším vždy osvědčoval a každou práci svou

radou usnaďňoval. Zachovejte nám přátelské smýšlení i nadále. A tlumočte vážené své nevěstě naše nejuctivější blahopřání."

Než mohl Tykva odpověděti, ujal se slova solicitátor, který své přání naladil žertovněji:

„Vážený pane doktore, nastupujete veliký a důležitý proces života svého, kéž hodně dlouhý! Řekl bych rád nekonečný, ale poněvadž nic není nekonečného, ani u nás tady, ani u žádného soudu světa, přejeme vám vroucně, abyste zdárně provedl a skončil proces, v nějž se zítřkem uvazujete, k naprosté spokojenosti své i druhé strany, která vám nikdy nebudiž odpůrcem, nýbrž účinlivým soukromým účastníkem. Plyň vám všechen další život s touto nejmilejší druhou stranou beze všech replik a duplik, beze všech odporů a rozkladů, a nikdy ať vás nepostihne žádná kontumace. Žijte v nepřetržitém, nekonečném smíru, a až někdy srotulujete všechna akta svá, ovažte je růžovou stužkou a dovršte pozemskou pouť v zaslouženém klidu a blažených vzpomínkách na vše, co vám život přinesl."

„A na památku zítřejšího dne," promluvil zas mladší koncipient, „přijměte ode všeho personálu tento skrovný dárek, který nechť zpečetí vše, co významného vám život poskytne."

Podal Tykvovi pouzdérko, jehož víčko odskočilo a na rudém aksamitě zasvítil zlatý pečetní prsten s velkým, jasným ametystem, na němž bylo vyryto zdobným písmem Dr. J. T.

Doktor Tykva byl tak dojat, že nemohl hned ani odpověděti, a z těch rozpaků vytrhlo jej nečekávané zvolání za zády:

„Výborně, pánové, výborně!“

Zvolal tak doktor Čočka, který již před chvílí byl potichu a co nejopatrněji pootevřel dvířka ze své pracovny a část blahopřejných proslovů gratulantů Tykvových zaslechl. Teď vstoupil do pokojíku a hledě na pouzdro, na prsten, zahlaholil:

„Velmi dobře, pánové! A vás, kolego Tykvo, může tento projev pánů velmi těšit. Nepotká to každého. Nasvědčuje to, že jste dobrým tovaryšem a že si toho pánové dovedou vážit. Jsem pyšný na svůj personál.“

Teď teprv se Tykva vzpamatoval a chápaje se rukou obou členů deputace, pronášel:

„Pánové, všem vám vroucně děkuji a nikdy této chvíle nezapomenu. Vím dobře, že jsem si takového daru nezasloužil. Tento prsten bude mi vždy nejmilejší památkou na spolupracovníky, s kterými mě osud svedl pod střechou našeho milého šéfa. Taky za svou drahou nevěstu vám děkuji. A až se jen trochu ve svém novém bydle usadím, pak se kdesi všichni sejdeme, abychom to společně oslavili. Doufám, že i náš milý pan šéf tuto nás poctí.“

„Ze srdce rád, jako vždy,“ dotvrdil doktor Čočka.

„I za ty krásné růže vám děkuji, pánové!“

„To byl nápad našeho pana doktora,“ ukazoval solicitátor na mladšího koncipienta. „Budou mne provázeti do Pardubic — doufám, že nezvadnou.“

Deputace se rozloučila, zmizela do velké kanceláře. Doktor Čočka drcl do Tykvy:

„Pojďte se podívat na garnituru, kterou povezeme do Pardubic.“

A táhl Tykvu do své pracovny. Tu na psacím stole bylo vyloženo blyštivé čajové nádobí. Rychlovar, cukřenka na krásném táce.

„Udělali jsme pro doktora Karfiola, co jsme mohli. Tác je od něho. Doufám, že bude spokojen. Proč se nepřihlásil dříve. Nechal to na poslední chvíli. Ale teď, kolego, zabalte to zase šikovně. Máte v kufříku místo?“

„Myslím, že to tam vtěsnám.“

„Skoro je nemoudré, že to tam potáhneme, ale kolega Karfiol to musí vidět. Ostatně myslím, že nevěsta bude mít plný stůl prezentů, jakousi výstavu.“

„To se na venkově dělává,“ poznamenal Tykva.

„To se dělává i v Praze, kolego. Tady nevěsty vystavují i své noční prádlo.“

„S něčím takovým bych nesouhlasil,“ řekl Tykva.

„Souhlasil či nesouhlasil, co byste si počal, kdyby si to Eminka vzala do hlavy? Ale Eminka je moudrá holka, ta by sama nesouhlasila. Do ro-

dinných tajností nemá nikdo cizí strkat nos. Myslím, že se to zavedlo jen jako následování hodný příklad. Ale marné laskominy!“

Tykva již sbíral nádobí, zavinoval je do papíru.

„Ještě něco vám povím, kolego. Až zavřete kufřík, pošlete si pro drožku, jeďte na státní nádraží. Navečeřte se a pro mne taky něco malého zamluvte — znáte můj vkus, mou chuť. Důkladnou večeři si dáme pak v Pardubicích, na Veselce. Bude otvírat oči kolega Karfiol, až si pro něj pošleme, až nás tam najde. Na to se z celé svatby nejvíc těším.“

Tykva se udeřil do čela.

„Spektabile, zapomněl jsem objednat nocleh.“

„Myslil jsem si to, kolego, a tak objednal jsem dva pokoje já. Kampak popletený ženich!“

„To jste hodný. Tedy po starosti.“

„Po starosti. Ale na Karfiola se těším. Miluju taková překvapení.“

Kdo otvíral toho večera oči, byl doktor Čočka. Když oba svatebčané přijeli večerním rychlíkem do Pardubic a vstupovali do jídelny na Veselce — tu se na ně od nedalekého stolu smál doktor Karfiol, až zuby cenil. Doktor Čočka zůstal jak opařený.

„Co tu děláte? A jakým právem?“ vyhrkl na Karfiola.

„Právem opatrného člověka. Ani se nesvlíkejte, pánové. Půjdeme k nám, čekají nás na ve-

čeři. Čil jsem nějakou čertovinu, proto jsem na dnešek zavedl detektivní službu mezi kanceláří a Veselkou. A odpůldne přišlo aviso z hotelu. Nocleh pro dva pány z Prahy! No dobrá, spěte si, kde chcete, ale večeřet budete u nás. A teď tedy vzhůru! Ať nám všechno nevysmahne."

„Jen chvilku ještě," prosil Tykva. A spěchal nahoru do pokoje, aby z kufříku vybral čajovou garnituru. Pro Eminku vzal ovšem i dvě růže.

Doktor Karfiol vítězoslavně si odváděl hosty.

V PŘEDVEČER VESELKY.

S divnými pocity, kterých by ani sám nebyl dovedl slovy vyjádřit, vstupoval tentokráte doktor Tykva do domu páně Karfiolova. Neuplynul ještě rok od večera, kdy po prvé tento práh překročil, a co vše se za několik těch měsíců událo! Přicházel tenkráte jako neznámý, aspoň domněle neznámý „tovaryš advokátský" — sám neznaje a nevěda, koho kryje střecha, pod kterou ztráví nějakou chvíli, a hle, ta chvíle jej obestřela podivným kouzlem, kterému již neunikl. Poznal zde kus života nového, docela odlišného od života, jaký jej posud byl obklopoval a jakým do té doby sám žil. A poznal zde duši, která ten dům naplňovala mládím, úsměvem, neporušeným veselím, skoro jakýmsi diblictvím, které dovedlo roztaviti a zaplašiti všechen rmut všedního života. A tuto milou duši odvede on, Tykva, zítra či pozítří odtud, aby ji jako květinu přesadil do svého pražského příbytku, jejž bude nadále zdobiti. Skoro mu bylo líto domu, kterému se chystá duši tu unésti. Čím výše po schodech stoupal, tím více se mu úžil

dech, jako by mu kdosi hrdlo zadrhoval, až konečně musil odpočinouti, aby znova dechu nabral. A v tu chvíli byl nesmírně vděčen, že nepřichází sám, že ho doprovází milý šéf Čočka, který jistě mu přispěje na pomoc, až bude nejhůř. Čočkova přítomnost odvede od něho chvílemi pozornost domácích, mezi kterými by si dnes připadal jako ztracen. Předvečer sňatku! Tykva poznával, že i chvíle blaha mohou být provázeny nesmírnou stísněností. Padala na něj už tréma zítřka.

Ještě nedostoupili patra, když se dveře příbytku nahoře otevřely a do schodiště se vylil proud světla. Vstup všech tří mužů do domu a jejich kroky na schodech pronikly patrně k sluchu kohosi očekávajícího.

„Kdo to přichází?“ ozvala se do schodiště otázka paní Karfiolové. „Koho nám to vedeš, tatínku?“

„Koho jste mi poručily,“ odpovídal šprýmovně doktor Karfiol, „ať živého či mrtvého. Ale zdá se mi, že ho vedu ještě živého.“

Zachechtal se potichu doktor Čočka, zasmál se i Tykva, kterého ten šprým křísil z rozpaků.

„A ještě někoho,“ dodával Karfiol. „Dvě mouchy jednou ranou!“

„A ten teprv je živý — ruku líbám, milostpaní — a jde na večeři,“ hlaholil doktor Čočka, „máte-li tady pro něj něco. Na Veselce nám nic nedali.“

„Pojďte, pojďte, něco seženeme,“ odpovídala

vesele panička — a tu již byli všichni tři pánové nahoře, jeden za druhým vstupoval — poslední Tykva.

Doktor Čočka se chápal ruky domácí paní, pozdravoval, rozhlížel se prázdnou jídelnou a volal:

„Čerchmana! My jsme ve falešném čísle — tady není žádná slečna nevěsta!“

„Výborně!“ pochvaloval si v duchu Tykva. „Dobře to milý šéf začíná.“

„Kde je Ema?“ tázal se otec Karfiol.

„Nu, hned je tu,“ odpovídala paní Karfiolová, vítajíc už Tykvu. „Musela se trochu upravit. Nu, vidíš!“

V tu chvíli vstupovala již Eminka z druhé světnice, zardělá jako růže, a poněkud váhavě za ní jiná dívka, o nějaký rok mladší. To byla její sestřenka odněkud z Chrudimě. Přijela po naléhavém přání slečny Emy již dnes, zítra jí půjde za družičku.

Pozdraviv maminku zamířil Tykva k nevěstě, poceloval jí ruku a podávaje jí pražské růže skoro jen šeptal:

„Drahá Eminko, tyto růže přinášejí vám srdečný pozdrav naší kanceláře a s ním upřímné přání do veškeré budoucnosti. Šťastně jsem je dovezl, jako by tušily, že tady zítra vás musí pozdraviti svěží a vonné.“

Šeptal, ale slova jeho přece byla slyšena v jídelně a doktor Čočka pronesl velmi vážně a slavnostně:

„Hlavně když je dá milá slečna Eminka do čerstvé vody.“

Sestřenka již odnímala Emince růže a spěchala s nimi do kuchyně, odkud je za chvilku přinášela v křišťálové sklenici, když i rozpuklé květy byla povrchu studenou vodou zkropila.

Nevěsta chvátala k doktoru Čočkovi, obě ruce k němu vztahovala:

„Vítám vás, drahý pane doktore! Velkou radost jste mi způsobil, že jste přišel. Všem nám. Skoro do poslední chvíle jsem pochybovala, ale když nám z Veselky oznámili, že očekávají dva pány z Prahy, div že jsem nezavýskla. Věděla jsem již, koho milý Jaromír přiváží. Jste velmi hodný. Je to šťastná předpověď pro celý náš další život. Nikdy vám to nezapomenu.“

Doktor Čočka se dvorně uklonil.

„Je to skutečně dost vzácný případ, drahá slečno. Ve svých letech se již nesnadno vydávám z Prahy, a zvlášť za něčím, při čem právě nemusím být. Ale milý kolega z mládí, váš tatínek, má jen jednu dcerušku, a tu jsem nemohl oslyšet pozvání vaše a našeho milého pana kolegy Tykvy, a tu tedy mě máte. Následky všeho toho přičtěte si sama.“

Doktor Karfiol potřepával Čočkovi rukou na rameno:

„Milý můj kolega Čočka vždycky byl ochota a obětavost vtělená, nikdy mne neopustil, ani když mladý jurista Karfiol neměl na oběd nebo na večeři. A kolega Čočka dobře ví, že se ten starý

Karfiol nezměnil a že je hotov pro něj nastoupit každou cestu, a třeba vedla vodou nebo ohněm. Ale teď, myslím, abychom zatím nechali dalších řečí a pomalu sedali ke stolu. Zatím taky přijde náš pan Kobylka — vlastně by tu již měl být. Doufám, že dnes není na rybách."

Doktor Čočka se jaksi rozpačitě rozhlížel, kam by odložil balíček se stříbrem, jejž byl Tykvovi hned na prahu odňal a jejž posud v ruce držel.

„Co pak to?" zeptal se Karfiol důvěrně, a doktor Čočka huhlal v odpověď:

„To je naše pražská komise, kolego. Dívám se, kam s tím — přece to nemohu celý večer držet na klíně. A po večeři to odhalíme."

Karfiol chápal.

„Pojďte, kolego, tuhle máme prázdný pokoj."

A vedl Čočku do pokoje, z něhož byla Eminka před chvílí vyšla. Nebyl tak docela prázdný, naopak, skoro již nebylo kam co položit a postavit. Okrouhlý stůl uprostřed byl bezmála pokryt všelikými krabicemi a pouzdry, nádobami a nádobkami, sklem i porculánem, a tak doktor Čočka odložil své „zavazadlo" do kouta na pohovku.

„Až po večeři, kolego," napomínal znova Karfiola, který skoro jevil zálusk, aby se na tajemnou věc podíval.

Než se pánové vrátili do jídelny, byl tu taky doktorand Kobylka, skromný jako vždy, usmívající se pod okuláry a vítající se přívětivě s doktorem Tykvou. A tu již taky domácí paní s jemným

naléháním pobízela společnost ke stolu, a Marjánka z kuchyně přinášela první mísu. Tykva usedl vedle Eminky, doktor Čočka podle Karfiola, Kobylka podle chrudimské družičky. Paní Karfiolová jako vždy na druhý konec tabule, co nejblíže kuchyně.

„Dobré chutnání vespolek!" ozval se doktor Čočka, sahaje do mísy. „Kolego Tykvo, zapište si dobře dnešek v paměť. Večeříte posledně jako svobodný člověk. Dnes ještě a zítra si můžete vybírat — od pozítřka vám bude vařit znejmilejší panička, a musí vám taky všechno chutnat."

Dořekl a sklonil hlavu k talíři, jako by se schovával.

„Ó, já ho naučím jíst věci, o jakých se mu nikdy nezdálo," škádlila Eminka.

„Budiž vám útěchou, milý kolego," řekl Karfiol, „že jsme to všichni musili překonat, než se náš domácí krb dostal na správné koleje. Často jsme si zasteskli po vařečce maminčině."

„Ty jez, tatínku, a nestraš mi Jaromíra," ohrazovala se Eminka, „aby si to ještě nerozmyslil. Ostatně se mu po žádných vařečkách nemusí stýskat. Těch budeme mít dost."

Tykva stiskl Emince pod stolem ruku, a tu se k němu dívka naklonila a šeptala:

„Mohlo nás tu být více, Jaromíre, ještě taky druhá družička, mládenci a nějaká tetička. Ale skoro jsem se bála, že by vám to bylo příliš hlučné, a krom toho jsem přece nevěděla docela jistě, přijedete-li už dnes. Jste spokojen?"

„Naprosto, dušičko,“ odpovídal Tykva taky šeptem. „Jsme tak mezi svými. Ještě zítra — a pak již budeme sami.“

„Ani zítra to nebude příliš hlučné, Jaromíre, nebojte se. Obvyklá svatební společnost. Oba svědky tu máme, vy svého šéfa, já pana Kobylku, pak tedy dva mládenci s družičkami a milá dobrá tetička Julie z Hradce. Přijede ráno. Tatínek říkává: Není radno mnoho bouřlivé veselosti o svatbách, musí jí zbýti taky trochu do života. Myslím, že má tatínek pravdu.“

„Váš tatínek je moudrý muž a vy jste rozumné dítě, dušičko.“

„A ještě říkává tatínek, že příliš bouřlivá veselka jest jako vyzýváním osudu. My nebudeme osud vyzývati, Jaromíre, viďte?“

„Ne, dušičko. My mu budeme za každou chvíli štěstí vděčni.“

„Důvěřujete, Jaromíre, že se mnou budete šťasten?“

„Po všechny dni a večery života provází mne ta důvěra, že se změnila již v pevnou víru.“

Teď Eminka stiskla Tykvovi ruku a dlouho ji držela. A Tykva pak vroucně její pravici políbil.

„Pro všechny svaté!“ vykřikl doktor Čočka. „To jsem přivezl hladového člověka. Nakusuje nám slečnu Emu — dejte mu něco na talíř!“

„Přejte, kolego, a bude vám přáno,“ pronesl dobromyslně Karfiol.

„Ano, přáno dívat se!“ durdil se žertovně Čočka. „Celý život se jen dívám, dívám, jak se lidé kolem mne hrdličkují. To je pěkné podívání!“

Po večeři doktor Čočka mrkl na Karfiola:

„Tedy teď bychom snad mohli tajemství odhaliti?“

„Pojďme!“ povelel Karfiol a oba pánové se ztratili do vedlejšího pokoje. Doktor Karfiol sám byl dychtiv seznat, co Pražané přivezli.

„Pozor, milý kolego,“ rozbaloval Čočka a podal Karfiolovi nejdříve stříbrný tác. Zálibně se na něj Karfiol díval a pochválil:

„To je krásné.“

„To je váš dar, nic jiného na vás nezbylo. Číslo druhé, konvice, totiž samovárek na čaj. A to jest od pana inženýra Vosáhla, kterého ostatně neznáte. A číslo třetí, cukřenka k tomu — moje maličkost. Jste spokojen?“

„Ale toť je nádherné, kolego,“ řekl doktor Karfiol. „Viděl to Tykva?“

„Bodejť by neviděl. Ale teď to ukážeme Emince. Vzhůru!“

Karfiol otvíral dveře, za ním kráčel Čočka jako se svátostí. Obnesl soupravu kolem stolu a postavil všechno před Eminku.

„Slečno nevěsto, zabásnila jste si jednoho večera v Praze, jak bude krásné, až usednete s chotěm svým pod střechou nového příbytku a na stole před vámi se rozbublá samovárek, zasyčí parou a vy budete nalévati do číšek horkého čaje. Proje-

vila jste naději, že se ten samovárek dostaví. Tu jest svatební ten dárek a jen vám svěřuji, že to je podnik skoro akciový, každý kus od jiného dárce, z nichž každý vám ze srdce přeje, aby vám samovárek dlouho bublal — jen vy sama nesmíte bublati. Líbí se vám?“

Tvář nevěstina víc a více se polévala nachem. Všecka zanícena hleděla na blyštivé nádobky. Teď poponesla drobné ruce, sepjala je, a její oči zaperlily se pojednou slzami.

„Pane doktore, něco takového ani nezasluhuji. Kdo — kdo —?“

Karfiol se naklonil, políbil dceru na čelo a bezmála taky dojat řekl k ní:

„Užívej s Tykvou ve zdraví a vždy vzpomínej na dům rodičů. Ať vám dlouho bublá.“

„A kdo ještě?“

Doktor Čočka se sklonil, políbil dívku po vlasech a skoro jen zamručel:

„Dlouho si slaďte nápoj z této cukřenky — a s vámi náš milý Tykva.“

„A kdo ještě, pane doktore?“

„Třetího akcionáře jsme nechali v Praze. Doufám, že i tomu se budete moci poděkovati. Pan inženýr Vosáhlo.“

Paní Karfiolová se vzchopila, přistoupila k dceři a objímajíc ji skoro taky slzičku uronila. A šeptala k ní:

„Dceruško, tvé přání se splnilo — ale jak! Ani ve snu jsi se nenadála, co ti Praha pošle.

Neměli bychom tento pohádkový dárek zasvětit už dnes?“

„Milostpaní, odložme to na nějakou chvíli,“ žadonil doktor Čočka, „zatím bych prosil ještě o skleničku piva.“

„Připojuji se k panu kolegovi,“ hlásil se doktor Karfiol, „a žádám rovněž za malé odročení. A potom tedy číši čaje — ale až na konec.“

Tak byl samovárek zasvěcen už v Pardubicích.

A to byl závěrek svatebního předvečera Tykvova a Eminčina. Tykva nedal se ani tentokráte zdržeti pod střechou Karfiolových a jasně svůj odchod na Veselku vyložil nastávajícímu tchánu svému.

„Nic mi nemějte za zlé, drahý pane doktore. Můj milý šéf přinesl mi velkou oběť, že se vydal do Pardubic, a já jsem odpověden za jeho bezpečnost a jistotu na cestách. Neopustím ho ani dnes, ani zítra. Chci do poslední chvíle vytrvati s ním a chci jej šťastně dovézti zas do Prahy. Již mi promiňte, ale děkuji vám vroucně a srdečně za pohostinství. Až sem někdy zavítám s milovanou a zbožňovanou ženuškou Eminkou, ze srdce rád přespím pod vaší střechou. Pak již budeme u milých rodičů.“

„Chápu vaše rozhodnutí, milý kolego, a podrobuji se mu. Jistě vašemu jemnocitu porozumí i má milá panímáma, ba taky Eminka. Jděte s Pánembohem a pečujte mi o kolegu Čočku. Na shledanou zítra!“

A tak oba pražští hosté se vydali o půlnoci na Veselku. Ale doktor Karfiol nedal si zabrániti, aby je nedoprovázel. Doktorand Kobylka přidal se k němu a zase svého šéfa dovedl domů.

DO KOSTELA. — SVATEBČANÉ SE ROZCHÁZEJÍ.

Obávaje se, aby v den svatební nezaspal, vyžádal si Jaromír Tykva hned po příjezdu v sobotu večer, aby jej příslušný zřízenec hotelu nejpozději o sedmé ranní zburcoval. Ale toho nebylo třeba. Procitl ještě za temna a když si posvítil na hodinky, ejhle, bylo pět. Zbývaly mu tedy ještě dvě hodiny spánku, ale Tykva již nezasnul. Byl neobyčejně svěží, vyspalý. Rázem si uvědomil, co mu nastává, a oči si již nezavřely. Probděl tedy zbytek noci v nekonečném přemítání o dnešní neděli. Všecky jeho čivy byly rozehrány a tisíc myšlenek mu letělo hlavou. A když konečně se ozvalo šetrné zaťukání na dveře, zvolal hlučně:

„Díky! Jsem vzhůru!"

Osvěžil se chladnou vodou a pečlivě se strojil. Za hodinu byl v plném lesku a za další půlhodinku seděl již s šéfem Čočkou v přízemní jídelně a snídal.

Doktor Čočka podíval se na něj pozorně a poznamenal:

„Kolego, radil bych vám kalíšek koňaku. Jste

nějak pobledlý, tuším, že na vás jde tréma. Nedivím se tomu. Co dnes podstupujete, nepodstoupíte již do nejdelší smrti."

„Nehněvejte se, spektabilis, ale nikdy to nepívám, dokonce již ráno ne. Přiznávám se, že je mi podivně u srdce, ale proti tomu i koňak by byl bezmocný. Pomine to, jakmile přijdu na čerstvý vzduch."

Schylovalo se k desáté, když Tykva pronesl:

„Vyrazíme, spektabilis, abychom nepřišli poslední? Oddavky budou za hodinu. Nastává nám seznamování s účastníky."

A hotovil se k odchodu.

Doktor Čočka vyvalil na ženicha oči.

„Snad nemyslíte, že půjdeme pěšky? Toť by bylo proti vší tradici. Ženich a svědek — pěšky!"

A na jeho povel zahrčel po chvíli před vraty hotelu kočár.

Poněkud rozpačitě vstupoval do něho za šéfem Tykva, který nemiloval mnoho okázalostí, ale uznával, že má šéf pravdu. Na štěstí byl kočár zavřený. Vždyť ještě panovala zima.

Za krátko byli oba v domě Karfiolově a nahoře ve veliké světnici, plné květin a vůně. Oba pány vítala paní Karfiolová, ale v zápětí přicházela taky již nevěsta sama, štěstím zardělá, a podávajíc pánům ruku.

Čočka se ukláněl a hlaholil:

„Všechna čest, drahá slečno a spanilá nevěsto! Jste velmi přesná. Byl jsem na mnoha svatbách,

ale na nevěstu vždy jsme čekávali do poslední chvíle. Vždycky chyběl někde nějaký knoflíček, jehlice, sponka."

„Nedivte se mi, pane doktore, a nesmějte se. Jsem dcera advokátova a nevěsta juristova. Obávala jsem se kontumace."

„Výborně, slečno Eminko!" smál se Čočka. „Zachovejte si tento respekt na všechny časy."

Porůznu tu stálo již několik hostí, paní Karfiolová seznamovala je navzájem s ženichem a vzácným svědkem. Za chvilku se dostavil i doktor Karfiol, který si byl zaskočil ještě do kanceláře, aby podepsal nějaké naléhavé listiny.

Před domem se řadily kočáry a chybělo dvacet minut do jedenácté, když se svatební průvod vydával volnou jízdou ke kostelu. Do posledního vozu usedla nevěsta s otcem Karfiolem. V témž pořádku vracela se svatba za půl hodinky do domu rodičů, ale tentokráte seděla již Eminka vedle ženicha Tykvy.

Tykva na cestě k oltáři, v kostele i za jízdy zpět viděl jen spoustu postav a tváří, děkoval za pozdravy, ukláněl se, ale nikoho nerozeznával. Již nebyl pobledlý, již se mu líce barvily, ale hruď jeho se div nerozskočila; pravicí tiskl pevně ruku milé choti své a jeho ústa šeptala:

„Drahé, milované srdce mé! Jaký to šťastný den života!"

„Kéž byste byl vždy tak šťasten, Jaromíre, na společné naší pouti pozemské!"

„Kéž je ta pouť nekonečná, milovaná ženuško má!“

Pronesl několik těch slov se vší vroucností překypujícího srdce a skloniv se k ruce Emině vtiskl na ni horoucí polibek. Potom již slova nepromluvili.

Když kočár zastavil před domem Karfiolovým, první, kdo se objevil a dvířka vozu otevřel, byl doktor Čočka.

„Srdečně vás vítáme s první společné výpravy, Pánbůh vám požehnej!“

Pomohl z kočáru nevěstě a podal ruku i Tykvovi. Potom se přiklonil k Emince a řekl ztlumeným hlasem:

„Doufám, že jste neměli ještě žádnou domácí mrzutost?“

Eminka znala pokušitelské nápady páně Čočkovy a odpovídala s úsměvem:

„Jaromír je hodný a poslušný manžel, pane doktore, nic mi neodmlouvá. Dobře jste mi jej vychoval, děkuji vám, a jen ho tak veďte dále.“

„Obávám se, milá paničko, že by na další jeho vedení byla moje ruka slabá, a proto jej s plnou důvěrou odevzdávám vaší něžné ruce. Ruka milované ženy bývá nejpevnějším vodítkem.“

Po těch slovech obrátil se doktor Čočka k Tykvovi a stručně povelel:

„Kolego, podejte své choti ruku a ku předu! Jsme jistě očekáváni.“

A tu zazněl hlas od schodiště:

„Právě se jdu podívat, kde vězíte! Nahoře jest

učiněné pobouření, zdali nám neunášíte novomanžely do Prahy. Bylo by vám to podobné, kolego."

Na domovním prahu se objevil doktor Karfiol. A s taškářským výrazem dodával:

„Ale již by za vámi na všecky stanice letěl zatykač, abyste byli zadržáni a nejbližším vlakem vráceni do Pardubic. Díky Bohu, váš pokus je zmařen na samém počátku."

A vítězoslavně odváděl své tři „zajatce" do hodovní komnaty.

Doktor Tykva se šprýmovým nápadům milého tchána skromně usmíval, jako dříve Čočkovým, ale nejraději by byl k tabuli zasedl jen s milovanou Eminkou, jejími rodiči a s šéfem Čočkou. Tato malá společnost rodinná byla by mu zcela stačila k oslavě dnešního dne. Nevýbojné jeho povaze příčila se všechna okázalost, a když nahoře v jídelně musil na pobídnutí tchána svého usednouti s Eminkou v čelo stolu, cítil, kterak zraky všech sezvaných se k němu obrátily, dílem zvědavě, dílem zkoumavě. To tedy je ženich, který si až z Prahy přišel pro Eminku Karfiolovu, ač by ji mnohý domorodý mládenec s radostí byl vedl k oltáři. Kterak se s ním seznámila? Málokdo věděl něco určitého, doktor Tykva byl skoro všem neznámou veličinou krom toho, co o něm prozrazovalo snubní oznámení: doktor práv, kandidát advokacie. Šťastná Eminka, dostane se do Prahy! To jí nejedna svobodná účastnice svatby docela upřímně záviděla.

Doktor Tykva seděl na křesle pln rozpaků. Cítě na sobě pohledy všech nevěděl, kam s vlastníma očima. Jen docela pomaloučku s něho padala tíseň, jak se hovor kolem tabule rozvíjel, a tu se naklonil k nevěstě a zašeptal k ní:

„Kéž bychom tu seděli sami, duše milá!“

Eminka mu stiskla ruku, a to znamenalo, že chápe jeho rozpoložení, že mu rozumí. A po krátké pomlčce odpověděla mu taky šeptem:

„Od zítřka, Jaromíre, od zítřka budeme sedávat jen spolu.“

„Jak se těším, zlaté moje srdce!“

Hovor v jídelně utichal, když Marjánka vnášela hlubokou baňatou mísu s polévkou a když se počaly naplňovati talíře před hosty. Kuchyňský personál byl na dnešek rozmnožen. Z hotelu „Veselky“ byla vypůjčena obratná kuchařka a mimo ni taky švižný jinoch sklepník, jehož hlavním úkolem bylo naplňovati číše hostům prazdrojem. Soudek moku ledem obložený umístěn byl v chladné špižírně. Marjánka svátečně vyfintěná byla na roztrhání. Vrchního velení ujala se obstárlá jedna a zkušená tetička, která častěji tak v příbuzných rodinách vypomáhala. Paní Karfiolová měla od rána plné ruce práce s ústrojem slečny Emy, chtěla být účastna oddavek v kostele a klidně pak poseděti mezi hosty. Ustanovil tak sám otec Karfiol a panička jen jeho přání se podrobovala a nerada se vzdávala svého žezla.

Přece však i takto chvílemi odskakovala do

kuchyně, když bylo třeba nějaké její rady, pokynu, vrchního dozoru.

Program tabulový bral se zdárným pochodem a nejčastěji bylo slyšet všeliké žertovné poznámky doktora Čočky, kterými kořenil bohatou hostinu sobě i všem stolujícím. Méně se ozýval doktor Karfiol, jenž si ponechával slovo k prvnímu přípitku. A když se k němu vzchopil, promluvil neobyčejně vážně a srdečně. Propouštěl milovanou dceru z pravomoci otcovské, odevzdával ji milému zeti a synu, o němž jest přesvědčen, že ji povede životem se stejnou láskou, jaká jí byla údělem v domě rodičů. Ale kdykoli udeří hodina, že se dcera do tohoto domu vrátí, ovšem ne sama, nýbrž s chotěm svým, přijme ji otec i máť s náručí otevřenou a navždy, navždy.

Na závěrku řeči své podíval se Karfiol bezděky na milou choť a spatřil, kterak se z jejích očí řinou bohaté slzy. Tu již mu selhal hlas a ruka sahající po číši se rozechvěla. Rázem vyprázdnil pohárek, vroucně přivinul dceru k hrudi a sám již slze vroucně ji zlíbal, přivinul i Tykvu na prsa, políbil jej a zvolal:

„Milujte se, děti milé, tak, jako jsme se po všechen život milovali a milujeme my staří, vaši rodiče.“

Paní Karfiolová promluviti nemohla. Poznamenala dceru jen třemi křížky, přivinula její hlavu na srdce a zlíbala ji nepočítanými pocely po vlasech.

Trvalo chvíli, než pominul dojem tklivého pro-

slovení otcova, načež se žertovným přípitkem ohlásil doktor Čočka, kterýž uvedl společnost zas do veselé nálady. A svůj přípitek zakončil slovy:

„Nejednou v životě jsem konal povinnost svědeckou, ale nikdy jsem ji nekonal tak rád jako dnes. Mnoho paragrafů musil milý můj spolupracovník a přítel Tykva zlouskati, než mu při slavné promoci zavěsili na hrdlo zlatý řetěz doktorský, jemuž od té chvíle prokazuje všechnu čest. Ale ještě naň čekalo jedno pouto, kterým jej měla na všechen další život spoutati ruka nejněžnější a nejmilovanější. A tím jej ovinula půvabná a milá slečna Ema Karfiolova, spojujíc svůj osud s jeho osudem. Nechť zdrávi a šťastni kráčejí v těchto růžových okovech ruku v ruce — a nechť nás všechny pozvou i na zlatou svatbu svou!“

„Chápeme vás za slovo, drahý pane doktore,“ zvolala rozjařená Eminka, „a zveme vás již dnes!“

„A krom toho,“ přidával se doktor Tykva, „vyprošujeme si, abyste s námi oslavil každé lustrum našeho sňatku. Nezapoměnte na to, spektabilis, my nezapomeneme.“

Ještě si vyžádal slovo doktorand Kobylka, který ve skromném stručném proslovu vyjádřil lítost, že ze zahrady milého šéfa Karfiola odchází květina nejvzácnější a z kanceláře pomocnice nejroztomilejší, ale projevil pevnou naději, že v dohledné době bude zas přesazena v rodnou půdu.

Hodiny míjely a nad stolem dávno již hořel lustr, když se hosté po veselém besedování počali

loučit. Počátek učinil doktor Čočka, který se chtěl nenápadně ztratit, ale nepovedlo se mu to. Omlouval svůj odchod časným ranním odjezdem do Prahy, kam se musí vrátit s čistou, nebolavou hlavou, posílen dostatečným spánkem.

„Vysedával jsem vždy do posledka," dodával, „ale nic na světě věčně netrvá, ani lumpačení. Dnes mi toho je nesmírně líto. Vidím, že máte ještě dobrého vína zásobu. Musíte ho zítra a pozejtří dopíjet sám s milostivou chotí svou."

„Budeme dopíjet, budeme," odpovídal tesklivě Karfiol, „a při tom vzpomínat na dnešek."

„A což teprv my v Praze," řekla Eminka, „tak daleko od vás."

Tykva se s mladou chotí něžně rozloučil a všeptl jí při tom do růžového ouška:

„Dobrou noc, dušičko milá. Zítřek náleží nám."

Na rozchodu s posledními dvěma účastníky, s Čočkou a Tykvou, řekl doktor Karfiol s politováním:

„Rád bych vás doprovodil na Veselku, byli bychom ještě malou chvíli poseděli. Ale opuštěná panímáma by tu celý večer proplakala — a snad i dcera."

„Chraň Bůh," odpovídal doktor Čočka, „vy nesmíte od paniček odejít. Srdce by jim to utrhlo."

Tak zbyla doma jenom rodina Karfiolova. Byl to skoro tesklivý závěrek svatebního dne.

DO PRAHY.

V pondělí kolem sedmé ranní bylo na dveře Tykvova pokojíku v hotelu na Veselce šetrně zaťukáno a ozvala se tichá otázka:

„Jste vzhůru, kolego?“

Sotvaže dozněla, zachrastil v zámku klíč, dveře se otevřely a tu stál doktor Tykva, skoro již všecek přistrojen. Jenom nohy jeho vězely ještě v trepkách. Na židli u postele byl rozložen kufřík, do něhož opatrně skládal včerejší svůj svatební úbor, aby nic nepomačkal. Přívětivě vítal šéfa svého doktora Čočku a pobízel dále do světnice, kterou vanul chladný vzduch venkovský. Tykva, sotva procitl, byl otevřel okno.

Čočka vstoupil a honem zavíral dveře, aby nestál v průvanu.

„Jste časný pták,“ hovořil. „Bál jsem se, abych vás předčasně nezburcoval, ale nechtěl jsem zmizet bez rozloučení. Mám ještě chvíli času, viďte? Vlak jede asi k osmé hodině?“

„Času dosti, spektabilis,“ odpovídal Tykva, „vlak odjíždí v osm. Ale dovolte mi poznamenat,

že to jest vlak osobní, pojedete čtyři hodiny, snad o nějakou minutu déle. Sice bych jel nejraději s vámi, ale nemohu zde nechat ženušku, a ta snad ještě libě spí. Pojedeme tedy rychlíkem před polednem, budeme po jedné hodině v Praze. Nechtěl byste počkat na nás? Do poledne již se do Prahy nedostanete — a bylo by nám veseleji.“

Doktor Čočka chvilku rozmýšlel.

„Vidíte, to mám z té vaší sakulintské svatby. Zdržíte mě o půl dne v Pardubicích. Měl jsem jet včera večer. A krom toho: proč tedy jsem tak časně vylezl z peří? Mohl jsem ještě hodinu nebo dvě spát. Ačkoliv jsem naspán jako svišť. Moudře jsme to včera zakončili hezky z večera. Mám hlavu čistou jako sklo. Tedy dělejte. Vlezte do bot a půjdeme k snídani — ani byste nevěřil, že mi vytrávilo.“

Chtěl sice doktor Tykva namítnout, že jest k snídani očekáván u Karfiolů, ale když se šéf k vůli němu zdrží do rychlíku, půjde s ním snídat. Ostatně u Karfiolů budou snídat až někdy o půl deváté — bude tam snídat po druhé. A tak tedy oba pánové svorně zasedli v jídelně hotelu, posud prázdné. Poseděli, pohovořili, vypořádali své účty s hotelovým personálem, a když zařídili, aby jim podomek dodal zavazadla k rychlíku, vydali se ke Karfiolům. Tykva vtiskl klobouk hluboko do čela a kráčel podle šéfa s hlavou sklopenou, aby co nejvíce unikl pozornosti mimojdoucích, že tu jde včerejší ženich. Od Karfiolů beztoho pojedou ve fiakru.

Čočka věrně Tykvu provázel a cestou k němu pronesl:

„Jen upřímně řekněte, kolego, nebudu-li vám v kupé překážet. Vlastně podnikáte s paničkou jakousi svatební cestu, a tu jest každá třetí osoba velmi nepohodlná, ano protivná. Nemám pravdu?"

„Ne, spektabile. Velmi si pokládám za čest, že si přivezu ženušku ve vašem milém průvodu, ano vidím v tom šťastnou věštbu na všechnu budoucnost."

„Tedy dobře, kolego. A možná, že ve vagoně usnu, tedy vás nebudu vyrušovat. Ve vlaku se mi vždycky dobře spí."

A když vstoupil ke Karfiolům, hlaholil doktor Čočka:

„Milostpaní, nemějte mi za zlé, že jdu s kolegou Tykvou. Nemohu se z Pardubic vyplést, jako bych se tu chtěl dočkat ještě nějaké svatby. Když už jsem jednou v tahu —"

Jen letmo a všecka zapýřená vítala Tykvu Eminka. A sotvaže pánové přisedli k snídani, zmizela zase ve vedlejším pokoji. S hosty zasedl jen doktor Karfiol. Paničky již dříve byly posnídaly. V celé domácnosti bylo pozorovati jakýs tlumený chvat. Eminka skládala do cestovní kabely i do jiné menší všeliké drobnosti, které nevyhnutelně musila vzít s sebou do Prahy, paní Karfiolová v kuchyni rovnala do košíku štědré zbytky pečení od včerejší hostiny, aby se dceruška v Praze nemusila shánět hned s první večeří a snad i zítřejším obědem. „Přijde ono jim to všechno k chuti," po-

vídala si při tom zásobování. A Marjánka se přes tu chvíli kmitala jídelnou, tu za Eminkou a zas do kuchyně. Doprovodí později mladou paní s těmi sakypaky na dráhu, vnese jí všecko do vlaku. Ráda jí tu posledně poslouží, ale pak taky bude plakat. Také jí se zasteskne, nějak to tu všecko zpustne. Ano, ano, jediná dcera z domu! Proč tu není ještě jedna slečinka! Ovšem takových, jako Eminka, není nikde mnoho.

Když pánové posnídali — Čočka i Tykva velmi střídmě — a když pohovořili o včerejšku a požertovali, když Karfiol velmi zběžně prohlédl ranní poštu, vzchopil se a řekl:

„Teď tedy do roboty, abych si všechno zařídil. Později nám dá panímáma sousto něčeho slaného, naši mladí se vlastně musí naobědvat, v Praze už budou svačit. Tykvu jim zde necháme, aby pomáhal své ženě, jíž se musí starat o společnou domácnost. Potom vás všechny tři doprovodíme na dráhu. A zatím, vzácný kolego, mohl byste se na chvilku podívat do mého brlohu dole."

„S největší radostí," přisvědčil doktor Čočka, který zachytil jakýs významný pohled Karfiolův při jeho posledních slovech.

Oba advokáti sestoupili do přízemku a když se octli v pracovně Karfiolově a než usedli, stiskl Karfiol Čočkovi upřímně ruku:

„Drahý kolego, mladí tedy jsou svoji a děkuji vám srdečně za vše, co jste mi v té věci prokázal. Nebo jen vaše jest zásluha, že jsou svoji."

„Jaká pak zásluha?“ namítl Čočka. „Poslal jsem Tykvu na licitaci mlýna — a to jest vše. Ostatní jste si upletli sami.“

„Ne, drahý kolego. Poslal jste Tykvu a tím jste mu otevřel můj dům, uvedl jej k nám. Jen vaším přičiněním sblížil se s mou dcerou. Mohl jste poslati taky svého pana solicitátora.“

„A ten je dávno ženat!“ zasmál se doktor Čočka. „Sblížil, sblížil — myslím, že se Tykva sblížil sám, a rád.“

„Budiž,“ pokračoval doktor Karfiol, „ale svou pomocí jste původcem všeho, co následovalo. Sňal jste se mne velikou starost, zjasnil jste závěrek mého života, co mi ho ještě zbývá, a za to vám zůstanu navždy vděčen. Pevně doufám, že Tykva bude někdy mým nástupcem, že se vrátí do těchto prostor, aby pokračoval v tom, co jsem prací celého života zbudoval. Uvykne venkovu, jako jsem uvykl já. A věřte, nebude mu zle.“

„Vy taky jste jediný, komu ho rád přenechám. Nebo až složí advokátní zkoušku, sám bych mu byl navrhl, aby se stal mým společníkem. Je dobrý, svědomitý tovaryš. Bude mi velmi chybět. A kam se poděje má kancelář, až složím kosti? Nevím.“

Doktor Karfiol se vzchopil, zdvihl s křesla Čočku, objal jej a políbil.

„Děkuji vám, kolego. Zůstal jste mi přítelem ze studií, nejlepším ze všech. Nezapomenu to.“

Obou mužů zmocnilo se na chvíli jisté po-

hnutí. Oba zaletěli vzpomínkami v mladá léta svá, oba se odmlčeli.

Po krátké pomlčce upřel Karfiol na Čočku zraky a tiše pronesl:

„Povězte mi, tuší Tykva, že jsme jeho sňatek takto zprostředkovali?“

Čočka vyhrkl:

„Ani ponětí! Kdysi jen jsem na něj ťukl, že bych věděl o nevěstě pro něj, a podivil jsem se, jak se mi vzepřel. Je příliš jemnocitný. Chtěl vyčkat, až srdce promluví, a to tedy šťastně promluvilo. A smím-li se zeptat, kolego milý, věděla vaše dceruška něco?“

„Neměla ani tuchy. Vyzradila sice kdysi, když se mnou byla v Praze a pouhou náhodou Tykvu spatřila, že by se jí líbil. Ale potom vše, co se událo, pokládala zas jen za šťastnou náhodu.“

„Nechme oba v té domněnce. Nikdo z nich ať nikdy nezví, že jsme je svedli dohromady. A vlastně, milý kolego, byla to všecko náhoda. Jen jsme jí tou licitací mlýna trochu napomohli. Jsem přesvědčen, že nikdy nebudou litovat prvního zájezdu Tykvova do Pardubic.“

Na dveře z kanceláře bylo zaťukáno, do pracovny vstrčil hlavu koncipient Kobylka.

„Přišlo něco expres, pane doktore; je libo se podívat?“

Karfiol sáhl po spěšné zásilce, letmo ji prohlédl a vracel zas Kobylkovi:

„To vyřídíte beze mne, kolego, a tu si vezměte

ranní poštu. Já provedu našeho hosta trochu po Pardubicích, máme ještě nějakou chvíli času. A bude nám lépe chutnat.“

Oba staří druzi vydali se do města a za hodinku se vraceli. Však již byla po nich sháňka. Nahoře v jídelně bylo prostřeno a paní Karfiolová vnášela z kuchyně posnídávku, vlastně celý oběd. Mladá paní Eminka byla přistrojena na dráhu, v kuchyni se dostrojovala Marjánka, aby slavně vyprovodila mladou velitelku na nádraží. Z očí jí kanuly slzičky. Dnes večer už nebude pro Eminku stláti. Zdola se ozvalo hrčení kol. Přijížděly dva fiakry.

Bez otálení společnost pojedla, Mařka snášela do vozů kabely a košíky, div si nohy neuběhala.

Paní Karfiolová šeptala k dceři:

„Se svým pokojíčkem se nerozloučíš, a s kanárkem?“

Emince se třásla brada, když taky šeptem odpovídala:

„Srdce by mi to utrhlo, mamičko zlatá. Ostatně již dříve jsem se rozloučila. A vždyť zas někdy sem přijedu.“

„Přijeď, dcero, přijeď. Vždycky se s tebou potěšíme.“

„Tedy vzhůru!“ povelel doktor Karfiol, a všichni vycházeli. Paní Karfiolová poslední, pečlivě uzamkla byt. A po chvilce hrčely vozy k nádraží.

Tykva spěchal k pokladně pro lístky. Zatím obě dámy na peroně prolévaly slzy, ač se obě snažily smáti. Doktor Čočka huhlal ke Karfiolovi:

„Už abychom seděli ve voze! Takovéhle loučení mě vždycky popadá za osrdí.“

„Nemějte jim za zlé, kolego,“ namítl měkce doktor Karfiol, který pojednou také zjihl. „Ani mně není do smíchu. Budu dnes míti s matkou těžký večer. Při takovém loučení teprv pociťujete, jak se rodina trhá — a někdy třeba navždy.“

Doktor Čočka sňal brejle, otíral hedvábným šátkem skla, jako bezděčně přejel taky oči, nasadil brejle a hledě do dálky prohodil:

„Kde ten zatrápený Tykva — — aby nám vlak neujel.“

Nebo již pod nádražní střechu duněl vlak. Ale tu taky byl Tykva s lístky.

„Prosím, spektabilis, vstupte — my za vámi.“

Karfiol zkušenými zraky obezřel vlak, naznačil vůz, jenž se zdál poloprázdný, rychle se rozloučil s mladými manžely a Čočkou, pomáhal jim na schůdky.

„Rychle, Mařko, vneste všechno do kupé, čeká to jen tři minuty.“

A sám podával drobnější věci oknem do vagonu. Mařka se šplhala po příkrých schůdkách jak opice, mizela na mžik ve voze a vracela se, opět schůdky zlézala a cpala věci do sítí nad sedadly, jak paní Eminka velela.

„Máte všechno?“ tázal se doktor Karfiol s peronu.

„Eminko, Jaromíre, provázej vás Pánbůh!“ skoro jen vzlykala paní Karfiolová do okénka

a ještě podávala dceři ruku, které se mladá žena chopila a vroucně ji líbala.

Zaznělo pronikavé písknutí, lokomotiva mocně vydechla.

„Šťastnou cestu!“ volal Karfiol. „Kde je Marjána?“

Sotva dořekl, vlak se hnul, kola se volně otáčela, jako by k rozběhu nabírala.

Marjánka zatím celovala ruce Emince, nemohouc se rozloučiti. A pojednou pocítivši chvění podlahy pod sebou vyškvikla:

„Šmarjá Jozefe, dyť už to jede!“

A řítila se k dvířkám, aby s vlaku seskočila. Doktor Čočka ji zachytil.

„Holka nemoudrá, chcete se zabít? Teď musíte s námi!“

Eminka se vypjala z okénka, volala na peron k rodičům:

„Mařka tu uvázla, vezeme ji do Prahy. Vrátím vám ji, nebo si pro ni přijeď, maminko.“

„Dobře, dobře,“ odpovídal doktor Karfiol, kráčeje rychle podle jedoucího vlaku pokud stačil. „Nech si ji tam, než najdeš děvče.“

Všecka ustrašena vtiskla se Mařka do koutka a hleděla jako hříšnice na mladou paní. Z očí jí kanuly slzy. Vlak byl již na volné trati. Teď sepjala ruce a prosila:

„Drahá slečn—, drahá milostpaní, nehněvejte se, já za to nemohu! Proč ti vařbuchtové nezazvonili!“

„Teď už se nezvoní, panenko,“ smál se doktor Čočka. „Teď se jen píská.“

„Nedělejte si z toho nic, Mařko,“ chlácholila Eminka dívku, která se nemohla upokojiti. Co ji tu potkalo, bylo jí neslýchaným dobrodružstvím. „Aspoň uvidíte Prahu, a za několik dní jste zas doma.“

„Vždyť já se tam ztratím,“ naříkala dívka.

„Dáme na vás pozor.“

Po chvíli přišel průvodčí, aby proštípal cestujícím lístky. Tu se Mařka opět zhrozila.

„Stala se nehoda,“ vysvětlovala Eminka. „Odvezli jsme naši Marjánku nechtíc, než se dostala dolů. Dejte mi pro ni lístek.“ A sahala po tobolce.

„To jí snad stačí třetí, milostpaní?“ nabízel rozšafný průvodčí. „Máme tu právě vedle prázdné kupé — až bude po revisi, může si slečinka chvílemi zas k vám přisednout.“

Odvedl Marjánku do sousedního oddílu třetí třídy, a paní Ema, hledíc na Tykvu a na doktora Čočku, pronesla s úsměvem:

„Věřte mi, že si z té nehody pranic nedělám. Skoro jsem ráda. Odvážím si s Marjánkou kousek domova do Prahy, aspoň na několik dní. Ale chudák maminka doma, bude s tatínkem docela sama.“

Doktor Čočka ponenáhlu usínal, za Přeloučí již dokonale spal.

Doktor Tykva se přitulil k žínce, pevně ji objal, vroucně políbil.

„Těšíš se k nám, dušičko drahá?“

Eminka se bránila.

„Dej pokoj, Jaromíre. Co kdyby se pan doktor probudil?"

„Ten se probudí, až zastavíme," šeptal Tykva, „až v Kolíně."

Uhodl to. Když vlak v Kolíně zastavil, vytřeštil Čočka oči, chtěl se chopiti kufříku.

„Už jsme v Praze?"

„V Kolíně, spektabilis. Ještě pojedeme hodinu."

V Praze doktor Čočka propouštěl velkomyslně Tykvu:

„Tak, jděte si hezky domů, kolego, a dnes už do kanceláře nechoďte. Všecko tam potrháme za vás. Mladé paničce by se stýskalo."

Ale svědomitému Tykvovi přece nedalo. Když odpočinul a posvačil kávy, kterou tu po prvé samostatně vařila Eminka, vydal se do kanceláře. Vždyť Eminka nezůstane sama, má zde Marjánku. Byl celým personálem uvítán velmi vážně, skoro slavnostně, a nejmladší písař mu oznamoval:

„Měl jste zde návštěvu, pane doktore, právě před polednem. Máte na stole visitku. Domníval se ten pán, že již jste v Praze. Přijde zase zítra, v poledne, ale k vám do bytu na Vinohrady."

Tykva se podíval na visitku a četl: Isidor Vosáhlo.

Chvíli nad ní stál, obracel ji, ale navštívenka nepověděla mu nic jiného. Vrátil se k písaři, tázal se:

„Nepřeslechl jste se? Ke mně domů že ten pán přijde?"

„Výslovně, pane doktore, k vám. Ví už, kde bydlíte."

Tykvovi bylo, jako by se mu věšelo něco na paty. Marně si lámal hlavu. Rád uposlechl, když jej šéf po svém příchodu posílal domů, k paničce. A vrátiv se řekl k choti:

„Buď připravena, Eminko milá. Zítra v poledne dostaneme návštěvu."

„Již? Pro boha, koho?"

„Pana inženýra Vosáhla."

Chvíli hleděla Eminka na Tykvu beze slova. Konečně se otázala:

„Co nám chce?"

„Nemám potuchy. Toho se dovím taky až s tebou."

Na štěstí oba v sladký ten první domácí večer brzy na ohlášenou návštěvu zapomněli.

NOVÝ PAN DOMÁCÍ.

Pan inženýr Vosáhlo náležel k lidem dochvilným. Druhý den, sotvaže s bašty nad Hradčany padl polední výstřel dělový, zazněl v předsíni Tykvova bytu elektrický zvoneček. Marjánka vletěla do pokoje, oznamovala:

„Prosím, nějaký pán — tu je kartička.“

Doktor Tykva, který právě před pěti minutami se vrátil z kanceláře, vzchopil se, aby hosta již na prahu uvítal. Paní Eminka, zardělá jak růže, pocítila lehkou trému. Sotvaže se octli v Praze, přichází tento pán, jest prvním jejich hostem. Jest jeho návštěva tak naléhavá? Nemohl ji odložiti na týden, až by se tu poněkud zabydlili? Nebo aspoň na pozítřek? S čím spěchá, co přináší? Nebyla by se toho domyslila ani do večera. Od samého rána měla nemilý pocit, že ji očekává cosi nepříjemného, a nemohla se dočkati poledního návratu Tykvova, aby nebyla doma sama, až pan Vosáhlo přijde.

To tedy se nestalo, choť se dostavil o celých pět minut dříve, a paní Eminka jej uvítala vroucím

políbením a stiskla mu ruku tak upřímně, jako by ji svým příchodem byl zachránil z velikého nebezpečenství. A další úlevou jí bylo, když pan Vosáhlo za sebou zavřel dveře pokoje. Přichází tedy sám, nikdo s ním. Nebo od rána v ní vznikala obava, že snad přijde v průvodu paničky, s kterou jej potkala tehda na Václavském náměstí a která na ni upřela zraky tak chladné a zpytavé. Kdyby ta se byla objevila, pak by v té návštěvě bylo cosi výzvědného. Žádné oči nedovedou rázem vymésti všechny kouty domácnosti, jako oči ženské, žádná paměť nedovede postihnouti, co kde leží a stojí, jako paměť ženy, která přichází s nějakým určitým zájmem. A paní Eminka chtěla mladou svou domácnost, v níž měla nyní vládnouti, co nejdéle ochrániti přede všemi pátravými, zvídavými pohledy, přede všemi závany života zevnějšího, ač tu bylo vše nové a krásné a nemusilo se obávati nepříznivého posudku.

Se svými obavami a neurčitými domněnkami nesvěřila se ani slůvkem choti Tykvovi. Vždyť mu slíbila, že se s paní Vosáhlovou třeba spřátelí. Zatím však po nějakém důvěrnějším styku s ní netoužila. Pan Vosáhlo přichází sám, tedy snad s nějakou právní věcí. Ale pak přece jen měl jíti do kanceláře. Však se za krátko projeví, co ho přivádí.

Pan Vosáhlo, vstoupiv do pokoje, hluboko se uklonil. Když se vztyčil, pokrýval jeho tvář výraz velmi vážný a téměř slavnostní.

„Milostivá paní, pane doktore, osmělil jsem

se přijíti, abych vás uvítal do Prahy a složil vám upřímné přání všeho štěstí k sňatku vašemu a tlumočím i stejné přání své paní, kteréž její nynější okolnosti nedovolují, aby vám je osobně projevila. Vzkazuje vám však uctivý svůj pozdrav a až další okolnosti připustí, vykoná dojista vše, co pokládá za milou a vděčnou povinnost."

Obraceje se k mladé ženě, pokračoval pan Vosáhlo:

„Vy snad ještě nevíte, milostivá paní, čím jsme vašemu panu choti povinováni. V době, kdy jsem byl sklíčen churavostí, která podlamovala nejen mou sílu tělesnou, ale i duševní, prokázal nám pan doktor Tykva tolik laskavosti a přátelství, že mu toho nikdy nezapomenu. Obětoval nám i vzácné večery a zveselil nám tichou, osamělou domácnost, vnesl k nám, abych tak řekl, kus života jiného, téměř rodinného, v jeho společnosti jsem okříval. Potom jsem se jako zázrakem zotavil, uzdravil, a jsem pevně přesvědčen, že i v tom je kus jeho zásluhy. Pan doktor to bude snad popírat, nepřizná se k tomu ve své skromnosti, ale je tomu tak. Nemám jiného přání, než aby byl v manželství hodně šťasten a jak se na vás dívám, milostivá paní, vidím, že bude šťasten, a vy s ním."

Poslední slova promluvil pan Vosáhlo zvukem plným přesvědčení, že nemohla být pokládána za pouhé lichocení. Eminka všecka zardělá mu podala skromně ruku a pronesla plna ostychu:

„Děkuji vám, pane inženýre."

Taky Tykva se chopil jeho pravice a tiskna ji řekl upřímně:

„Přičítáte mi zásluhy, kterých si nejsem vědom. Vykonal jsem jen svou povinnost — —“

„Více, pane doktore, mnohem více!“ vpadl mu Vosáhlo do řeči.

„— — toliko svou povinnost, kterou mi ukládala vaše důvěra k naší kanceláři a zvlášť ke mně. My právníci (poznamenal Tykva s jemným úsměvem) octneme se někdy skutečně v podobném položení jako lékař. Taky nám je třeba naprosté důvěry klientovy, jako lékaři pacientovy. Taková důvěra beze všeho zatajování skutečností, beze všech záludů je někdy již polovinou úspěchu. — Pane inženýre, poctil jste nás návštěvou, zatím co já jsem měl přijíti k vám, abych poděkoval za nádherný dar, kterým jste nás k sňatku překvapil. Chtěl jsem to vykonati písemně, ale vrátil jsem se teprve včera odpůldne. Předešel jste mne. Oba vám upřímně děkujeme. Váš samovárek byl prvým darem do naší mladé domácnosti, bude milým společníkem našich večerů a zůstane nám přemilou památkou na všechen život. Děkujeme vám i milostivé paní. Ani nevíte, jakou jste způsobil radost mé ženušce.“

„To mě velmi těší a potěší i mou paní. Ale nemluvte již o tom. Přišel jsem ještě z jiné příčiny, a ta je hlavní pohnutkou mé návštěvy — vím, že neočekávané tak brzy. Nechtěl jsem však, aby mě někdo předešel.“

*

Teď se Vosáhlo pravicí chopil ruky paní Eminky, levicí ruky Tykvovy, a posavadní vážný a slavnostní výraz jeho tváře byl vystřídán výrazem jiným, bodrým a skoro veselým, jak jej na té tváři ostrých a mnohdy tvrdých rysů bylo málokdy vídati. A rozjařen hovořil:

„Pane doktore, víte, že jsem se osmělil nabídnouti vám byt ve svém domě na Senovážném náměstí, když jsem zvěděl, že se chystáte založiti vlastní domácnost. Byl bych si pokládal za čest míti vás pod svou střechou. Bylo to přání skoro sobecké. Chtěl jsem v domě mít přítele, doufal jsem, že i vaše milá panička se časem důvěrněji seznámí s mojí paní. Přišel jsem pozdě, bohužel, již jste byt měli. Ale v životě se vyskýtají mnohdy přepodivné náhody — ostatně víte, že někdy všechen život lidský není ničím než řetězem náhod. Nuže, shluk několika náhod způsobil, že vás dnes v tomto domě mohu radostně uvítati jako svého prvního a nejvzácnějšího nájemníka. Vítám vás, buďte tu zdrávi a šťastni!“

Pan Vosáhlo potřásal rukama manželů Tykvových a hleděl na ně skoro vítězně.

V pohledu Tykvově zračilo se nesmírné překvapení.

„Pane inženýre, my jsme tento byt najímali od pana stavitele —“

„— Salakvardy, ano, zcela správně. Ale od několika neděl tento dům náleží mně. Koupil jsem jej. A tedy vás do něho vítám jako nový domácí.“

Vosáhlo pásl se několik vteřin na překvapení Tykvově a pokračoval:

„Povím vám, jak se to událo. Jednoho dne jsem v této ulici měl jakési obchodní jednání — však i s tím k vám přijdu do kanceláře — o několik domů výše. Vraceje se, nespěchal jsem, jen jsem tak trandal — promiňte, milostivá, my Pražáci někdy trandáme, to je naše slovíčko — a rozhlížel jsem se. A myslím si při tom: Můj Bože, ještě před několika lety se k Nuselským schodům chodívalo jako na daleký výlet, ba celé rodiny se sem vydávaly na letní pobyt, a zatím je to kus Prahy. Rostou Vinohrady jako z vody. A tu, právě ve vratech tohoto domu, spatřím postavu nějak povědomou, ač jsem ji už přes dvacet, ba možná třicet let neviděl. Přihlédnu bystřeji, přikročím a táži se: Nejste vy pan Salakvarda? Ano, jsem, pane Vosáhlo. Vždyť jsme spolu studovali. — Vy tu bydlíte? — Ano, kde bych měl bydlit, když ne ve svém. — Smím se na ten váš palác podívat? — Proč byste nesměl? A taky koupit byste si jej mohl. Skoro mě mrzí, že jsem se tu zahrabal. Chtěl jsem jít už na odpočinek, ale teď bych mohl podniknout něco výhodnějšího, kdybych své peníze nebyl právě zdehle zakopal. — Vlezl jsem do domu — promiňte, milostivá paní, my odborníci jsme někdy velmi všeteční, zvědaví — pan Salakvarda mne provázel, ochotně ukazoval, vysvětloval. Shledal jsem, že je dům poctivě, svědomitě postaven, a chápal jsem to, když jej Salakvarda stavěl pro

sebe, chtěje na odpočinek. Máte již vše pronajato? táži se. — Až na dva menší byty vše, odpovídal, vypočítával mi své nájemníky a pojednou pronesl i vaše jméno, pane doktore. Slovo dalo slovo a já jsem dům koupil. To jest historie, jak jsem vás přece dostal pod svou střechu a mám z toho velikou radost. Doufám, že i v tomto poměru budeme spolu dobře vycházet. Máte-li nějaké přání, chcete-li nějakou změnu či opravu, rád vám vše zařídím, abyste tu byli dokonale spokojeni."

„Vždyť jest vše nové a spořádané," odpovídal Tykva, „a já budu šetrným nájemníkem. Na první pohled se nám příbytek zalíbil — pane inženýre, podívejte se i na vše ostatní. Tak to vypadá i v patře pod námi a nahoře nad námi."

Pan Vosáhlo ochotně vstupoval do vedlejšího pokoje i do dalšího. Letmo si prohlédl byt, a pak, jako by se obával, aby nebyli překvapeni mladou paní Tykvovou, která zůstala v první světnici, řekl tlumeným hlasem k Tykvovi:

„Nehněvejte se, drahý pane doktore, ale mám ještě něco na srdci. Nebyl bych se pronesl před milostpaní, ale když jsme náhodou tak sami — — U nás co nevidět nastává změna, snad už do dvou, do tří neděl budu šťastným otcem. Budete první, kdo o tom zví. Smím vás pak požádat, bude-li to chlapec, abyste mu byl kmotříčkem, a bude-li to dceruška, aby tak učinila vaše znejmilejší panička? Nechci vás již v tuto chvíli zavazovat k určité odpovědi, ale dejte mi aspoň naději. Věřte mi, že ne-

mám ve svém okolí nikoho, koho bych o tu přátelskou a křesťanskou službu požádal, nikoho, koho bych raději požádal. Prokázal jste mi v posledním roce tolik přátelské ochoty, že se i této prosby odvažuji."

Ujal doktora Tykvu za ruku, tiskl ji a upřel naň tak žadonivý a téměř zmíravý pohled, že Tykva neodolal. Připomenul si prvá setkání s manžely Vosáhlovými na Třídě, kdy jej zraky Vosáhlovy téměř odrážely, připomenul si první jeho mrazivou návštěvu v kanceláři, ale vše to bylo překonáno výrazem Vosáhlovým, jakým v tuto chvíli svou žádost provázel. Byl to pohled muže, nemohoucího se dočkati nejblaženější události v životě. Zračilo se v něm již dnes všechno štěstí otcovské.

„Pane inženýre," řekl Tykva měkce, „za sebe ten úkol přijímám a slibuji vám. Soudím, že ani má milá ženuška vaše přání neodmítne, ale ponechávám odpověď jejímu vlastnímu rozhodnutí. Svěřím jí, co jste mi právě pověděl. Přeji vám ze srdce, abyste měl syna."

„Ať syna, ať dceru, budu v každém případě šťasten. A má milá žena se mnou. Nežil jsem nadarmo."

Jedním dechem vychrlil pan Vosáhlo ta slova a Tykvovi se zdálo, že se oči jeho při nich zajiskřily. V těchto očích byla to vzácná vláha, ale co nadcházelo, bylo zcela přiměřené Vosáhlovu pohnutí. Šest let čekal — a dočká se.

O chvíli později manželé Tykvovi osaměli a Marjánka z kuchyně přišla s otázkou, má-li již přinésti polévku.

Mlčky pojídali. Tykva v zamyšlení několikráte zavrtěl hlavou, jako by v duchu řešil nějakou záhadu. A když se časem podíval na Eminku, zpozoroval, že se jí na tvářích krouží ty roztomilé, škádlivé jamky, které na ní byl uviděl již prvního večera v Pardubicích a které ho vždy tak omamovaly. V těch důlkách vězeli dva čertíci.

Když poobědvali, když Marjánka sklidila nádobí a když přinesla dvě drobné číšky černé kávy, pronesl Tykva jako pro sebe:

„To je zajímavý, kromobyčejný případ.“

Jako by jen byla čekala na první slovo chotě svého, přisvědčila paní Ema velmi důrazně:

„Ano, velmi zajímavý. K vůli nám, vlastně k vůli tobě koupil pan Vosáhlo dům. V tom je cosi velmi závažného. Takové věci nepřiházejí se často, snad vůbec nikdy.“

Teď vztyčivši ukazováček pravice, pohrozila žertovně Tykvovi a pronesla:

„Jaromíre, v tom jest nějaké tajemství. Ale ať se stalo co stalo, nebudu po ničem pátrati. Všecko jsem ti dávno odpustila.“

„Duššičko, nemáš co odpouštět,“ zvolal Tykva. Vzchopil se, obešel stůl, objal ženu a zlíbal ji, aby ty čertíky v jamkách na tváři umlčel. A teď jí pověděl, jaké přání pan Vosáhlo před odchodem pronesl.

„A co jsi mu řekl?“

„Za sebe jsem slíbil, za tebe jsem nemohl. Ale ať je kmotrem kdokoli z nás, jistě při tom budeme oba.“

Paní Ema se malounko rozmýšlela.

„Budiž, Jaromíre, ani já neodřeknu.“

A po chvilce dodala:

„Kéž by to byla holčička!“

„Děkuji ti, Eminko. Potěším pana Vosáhla, až ke mně přijde s radostnou zprávou.“

Ještě se mladá panička nad něčím zamyslila a otázala se Tykvy důvěrně:

„Pověz mi, Jaromíre, ale upřímně: nejsem na kmotru trochu mladá? Víš, kmotra, to je tak něco usedlého, moudrého, rozšafného. A mně je teprv dvaadvacet let.“

„Nevím o tom, ženuško, že by kmotrovství vyžadovalo nějakého určitého věku. A ty budeš nejhezčí kmotřičkou v Praze.“

S lehkým srdcem odcházel doktor Tykva do kanceláře, když byl vyzval Eminku, aby mu přišla o šesté večer naproti.

PRVNÍ DOMÁCÍ STAROST.

Po celou cestu do kanceláře zaměstnával se doktor Tykva v duchu polední návštěvou inženýra Vosáhla a vším, co mu host při tom byl pověděl. K vůli němu — Tykvovi — koupil Vosáhlo vinohradský dům! To jest případ neslýchaný. S něčím podobným se Tykva nesetkal za všechnu svou praxi kancelářskou ještě nikdy. Spíše by chápal, že kdosi dům prodává, aby se zbavil všelikých obtíží s nepříjemnými a nesnesitelnými nájemníky. Takové věci již se udály.

Dále — pan Vosáhlo se ho dožaduje za kmotra děcka ještě nenarozeného. Tykva nemohl odpověděti záporně. Od dětství slýchal ve svém rodném domově, že se kmotrovství odříkati nemá a nesmí. Tam venku po starodávném názoru stával se kmotr skoro příbuzným, ba mnohdy bližším a milejším příbuzným, než některý pokrevný strýc. Vzájemný poměr kmotrovský zavazoval ke všelikým úsluhám a povinnostem a vytrvával až do smrti. A takový úkol tedy na sebe Tykva přijímá. Ovšem se hned utěšil pomyšlením, že v Praze křesťanská

ta služba stejných důsledků nemá a že mu v budoucnosti žádných starostí nezpůsobí. Ale kmotrem přece jen zůstane, anebo Eminka kmotrou, možná, že oba.

Uvažuje tak, nemohl Tykva zapomenouti na Vosáhlův svatební dar. A teď se pokusil o to, aby všechno řešil jako početní příklad. V duchu si napsal jako první řádku stříbrnou konvici čajovou, pod ni položil koupi domu, na konec kmotrovství, a pode vše udělal tlustou čáru, zase jen v duchu. A sčítal. Rozumí se, že mu nemohl vyjít žádný uspokojivý ciferní výsledek — Tykva sám se svému pošetilému počínání usmál. Přece však něco nad pochybnost zjistil. Všechny projevy páně Vosáhlovy podávaly mu důkaz neobyčejné, až nevysvětlitelné náklonnosti. Tato sympatie muže na počátku tak odměřeného, nepřístupného, ba strohého byla by mnohému člověku jinému snad zalichotila. Ne tak Tykvovi. Nemohl se ubrániti nemilému pocitu, že jej všechny pozornosti Vosáhlovy ovíjejí poutem jakési nevolnosti, závislosti. Že jej zavazují. Tušil v nich snahu Vosáhlovu, aby jej k sobě a své rodině nějak úže připoutal. Ale proč jen? Za všechno, co pro něho Tykva vykoná jako jurista, dostane pan Vosáhlo účet od šéfa doktora Čočky, jiné povinnosti nemá. Tykvovi se zdálo, že tu upadá v jistou služebnost. Domníval se, že se z ní vyprostil, když někdy před půlrokem přerušil své sobotní návštěvy u Vosáhlů. Zas to začíná?

Tím hloubáním se mořil po celou cestu do kanceláře a nepřipadlo mu, že rozřešení celé té záhady snad je docela prosté. Milý pan Vosáhlo přes polovinu života ztrávil prací o vybudování a zabezpečení občanské existence své, výpočty a projekty svých vynálezů. Žil ve světě číslic, konstrukcí a mechaniky, všemu ostatnímu světu se víc a více odcizoval. A žil pak šest let v manželství, které mu nedalo, co tak toužebně očekával, dědice. Snad i rozdíl jeho věku a choti jeho zavinil, že se tak stranil všeho obcování s lidmi. Všady mohlo číhati nějaké znepokojení jeho domácího klidu a vážné nebezpečenství. Ale při tom nepomyslil, že se tak stává poustevníkem a že k tomu poustevnictví odsuzuje i svou choť. Podivnou náhodou seznal pak Tykvu, v němž na počátku větřil nějakého soupeře z minulosti, ale když se přesvědčil o planosti své domněnky, zatoužil, aby se k němu těsněji přimkl. Tykva se oženil — ejhle, tu jest pár lidí, s nimiž se může těsněji sblížiti, i jeho choť. Ještě zbývající kus života stojí za to, aby byl prožit veseleji, v přátelském styku s dobrými, společensky i povahově příbuznými dušemi.

K takovému rozřešení „záhadného" jednání Vosáhlova se Tykva zatím nedostal. Zatím se příliš zaměstnával sám sebou a velikou tou změnou, která se v jeho životě udála. Sice se na tu změnu připravoval dlouhé neděle, celé měsíce, ale dojem obratu, který mu položil milovanou Eminku v náručí, byl až ohromující. Od neděle, vlastně teprv od vče-

rejška, náleží mu dobrá ta duše každým dechem svým, na všechen život, navždy. Tykvovi bylo neskonale sladko při pouhém jen pomyšlení na další společnou pouť s milovanou bytostí. V srdci svém vroucně děkoval doktoru Čočkovi, že ho poslal do Pardubic, objímal bodrého doktora Karfiola, líbal ruce paní Karfiolové.

V kanceláři se dal Tykva horlivě do práce, aby dohonil, co včera promeškal. Koncipoval jako kat, a když o hodinu později k němu do pokojíku vstoupil doktor Čočka, podivil se hromadě popsaných archů, kterými byl Tykva obklopen.

„Kolego, kolego, neudřete se mi! Nerad bych, aby si znejmilejší panička stýskala, že jí přicházíte domů vyčerpán. Nechte taky něco mně a mladšímu kolegovi. A tohle tedy si mohu odnést a prohlédnout, co? Uháníte mě, uháníte. Nemyslete si, že vám zde budu sedět přes čas. Zítra je taky den. Strhlo mě trochu to cestování. Těším se na večer do postele. Víte, mně už trvá dospávání tři dny, než se octnu ve své staré kůži. Však se zas tak hned nepodaří někomu, aby mě z Prahy vylákal. A co máte doma nového? Uvítal vás domácí náležitě? Doufám, že pan Salakvarda věděl, co je jeho povinností. Když přichází pod střechu zbrusu nový párek manželský, je to pro dům štěstí, říká se."

„Pan Salakvarda není mým domácím pánem," odvětil Tykva, který se těšil, že podá svou novinu šéfovi po lžičkách jako medicínu.

„Jděte k šípku! Jak to? Vždyť jste mi to ukazoval černé na bílém.“

„Ano, ale pan Salakvarda dům prodal.“

„Pro Pánaboha! Vždyť to sotva postavil. A komu pak? Kdo to koupil?“

„Náš vážený klient, pan inženýr Vosáhlo. Dnes v poledne mi to oznámil.“

Doktor Čočka vyvalil oči.

„Vosáhlo? Byl tady?“

„Ne. Přišel k nám na Vinohrady, vítal nás a vytasil se se svou novinou.“

„Vosáhlo?“ divil se Čočka víc a více. „Dělali jsme v té věci něco? Měl jste to v ruce?“

„Neměl, spektissime. Dověděl jsem se o tom až dnes.“

„Ale podívejte se na filištína!“ trochu se durdil Čočka. „Konečně má něco pro advokáta — a nepřijde s tím!“

„Nezlobte se na něj. Mělo to zůstati tajemstvím, hlavně přede mnou a překvapením. Ostatně soudím, že ho zde brzy uvidíme.“

Doktor Čočka ještě vrtěl hlavou.

„Řekněte mi, kolego, proč ten člověk najednou kupuje domy? Povídal jste mi kdysi, že má dům na Senovážném náměstí, ale žádné děti. Pro koho tedy? Každému rozumnému člověku stačí jeden dům. Pro radost i pro zlost je ho právě dost.“

„Pan Vosáhlo bude mít děti, spektabilis. Aspoň jedno. Snad už za několik neděl.“

„Čerta — to taky už víte? Zdá se, že jste v jeho rodinné záležitosti dokonale zasvěcen."

Doktor Čočka přitiskl teď okuláry pevněji na nos, podíval se pronikavě na Tykvu a řekl taškářsky:

„To tedy půjdete za kmotra?"

„Kdo vám to pověděl, spektabilis?" vyhrkl Tykva. „Půjdu."

„Kdo mi to pověděl," smál se Čočka. „Můj nos. Pozoruji od počátku, že si vás Vosáhlo zvlášť oblíbil, konferuje toliko s vámi, zve jen vás na porady domů, a tu by i slepý viděl, že vám zadá také funkci kmotrovskou. Jenže za to mu nemohu nic účtovat. Škoda."

Zasmál se Čočka, musil se smát i Tykva, a tímto veselým akordem skončil hovor obou. Doktor Čočka miloval tyto chvilkové besedy se svým koncipientem. Ve své pracovně seděl sám, po kanceláři zas taky osaměl. Doma se svou hospodyní mnoho řečí nenadělal. Sice i tu by rád byl zažertoval, ale vdova hospodyně netroufala si odpovídati tak břitce, jak by jeho žerty byly vyžadovaly a zasluhovaly. Ač u něho byla tolik let, stále se chovala s přiměřenou uctivostí, jako podřízená k pánu svému a veliteli.

Ještě než se vrátil k svému stolu, řekl Čočka k Tykvovi:

„Až půjdete z kanceláře, kolego, abyste mi neutekl. Vemte mě s sebou, doprovodím vás na kousek. Beztoho že poběhnete domů."

„K službám, spektabilis. Ani vám kousek procházky neuškodí.“

Když oba pánové o šesté vycházeli, ejhle, tu na chodníku čekala Eminka.

„A to jste mi neřekl, kolego, že si pro vás přijde panička,“ vyčítal doktor Čočka. „Uctivý sluha, milostpaní, ale to jsem tu zbytečný.“

Pochopivši, oč běží, chopila se Eminka ruky Čočkovy:

„Ne, ne, pane doktore, nepustíme vás. Jaromíra budu mít celý večer, vás mám na chvilku.“

„A budeš mě mít všechny večery, dušičko,“ řekl Tykva.

„Ale nebojte se, pane doktore, že budu pro svého Jaromíra denně chodit. Vysmívali by se mu pánové, že ho žena vodí jako medvěda. Ale časem si pro něj zajdu. Těšila jsem se na ty společné chůze. A vždycky zamíříme jinou cestou, abych Prahu dobře poznala. Nejsem tu docela neznáma, ale sama bych všady netrefila. Je mi tu všechno tak nové a zajímavé, jako každému venkovanu. Těším se, jak mi Jaromír ukáže všechny památnosti Prahy a jak mě provede i zákoutími, o kterých jsem čítala jen v knihách a do kterých bych si sama netroufala.“

„Ale to všechno ani váš Jaromírek sám nezná, mladá paničko. Ten tu žil nesmírně spořádaně. Však až mu dojde dech, pak budu já vůdcem vás obou a zavedu vás do končin, o nichž se vám ani nezdá. To však později. Teď a dlouho

bude vaším cílem jen domov, a ten jste si dobře vybrali."

Kráčeli vzhůru Žitnou ulicí, potom Vinohrady a došli bezmála k Nuselským schodům, když se doktor Čočka s manžely loučil.

„Nepůjdete si k nám trochu odpočinout?" zvala Eminka.

„Děkuji, mladá paničko, na takové pozdní návštěvy je trochu brzy. Každý třetí člověk je u vás ještě zbytečný. Ale někdy později, až se navzájem trochu omrzíte — —"

„My se nikdy neomrzíme, spektabilis," namítl Tykva.

„To jsem slyšel už mnohokrát, kolego, ale po nějakém čase je přece host vítán. Je to světa běh, ani vy to nezměníte. A pak tedy přijdu, a rád."

„Máme ještě výslužku ze svatby, pane doktore," lákala Eminka. „A ne nějaké zbytky. Máme kuřata, hovězí uzený jazyk, rosolovanou rybu — ach, pochutnal byste si."

„Nedělejte mi laskominy, mladá paničko. Mohu si myslet, že na vás maminka pamatovala, ale jezte sami. A tedy na milou shledanou."

Když se octli u svého krbu, pronesl doktor Tykva:

„Doktor Čočka je výborný a zkušený muž. Rád bych jej tu byl uvítal, ale má pravdu, že nám nejlépe bude ve dvou. Až si příbytek vytopíme, až se tu dokonale zadýcháme, pozvu jej na večeři.

Ale tu pak připravíš ty, Eminko. Marjánka ti ochotně pomůže."

„Ach, Marjánka!" povzdychla mladá žena. „Kde té bude konec. Věčně si ji tu nechat nemohu — hrozně se mi po ní zasteskne."

„Nu, což pak, Eminko?"

„Přečti si tohle psaníčko, Jaromíre. Přišlo odpoledne. Od maminky."

Tykva se chopil psaníčka, které Eminka z kabelky vyňala. A když je přečetl a ženě vracel, řekl:

„Nu tak, co naříkáš? Vždyť píše maminka, že to s Marjánkou tak nehoří. Aby sis ji ponechala týden, dvě neděle, třeba celý měsíc, pokud jí budeš potřebovat a než najdeš vhodné děvče tady. Doma za ni mají už náhradu na tu dobu."

„Ach, Jaromíre," tesknila Eminka, „nevíš, jak je mi těžko u srdce, že ji přece jednou musím vrátit. Je to taková dobrá duše, stále veselá, ochotná, udělá, co mi na očích vidí. Je mi s ní, jako bych tu měla kus domova. A té se mám zbaviti, ať za týden, ať později. Než uvyknu cizí tváři, jak dlouho to bude trvat. Pokud je tu Marjánka, zdá se mi, že se nic nezměnilo, ale bez ní mi bude velmi smutno."

Tykva sáhl ještě po listě milé tchyně, znova jej pročítal.

„Dušičko, neoddávej se žádnému stesku předčasně. Chápu tvé rozpoložení a sám bych si přál, abychom si ji mohli podržet. A tedy ti povím, Eminko. Zkusíme to. Na tohle psaníčko odpovím drahé mamince sám, docela diplomaticky. Vylíčím

jí, jak se nám Marjánka do našeho hospodářství hodí, jak nerada by ses jí vzdala — uvidíme, co maminka odpoví. Ale dříve se musíme zeptat Marjánky, chtěla-li by u nás zůstat.“

„Ano, ano, Jaromíre,“ řekla radostně Eminka. „Napiš to tak a zeptáme se Marjánky.“

„Ale což, Eminko, má-li snad v Pardubicích nějakého milence. Pak by to šlo ztěžka.“

„Nemá milence, Jaromíre,“ volala Eminka všecka rozjařena.

„Víš to docela jistě?“

„Ano, vím to jistě. Vždycky jsem byla její důvěrnicí. Se vším se mi svěřovala, žádné tajnosti přede mnou neměla. Je volna jako pták.“

„Tedy s ní promluvíme. Ale nespěchej s tím, dušičko, počkej týden, až se u nás trochu zahnízdí.“

„Ale co její věci, Jaromíre? Nemá zde než v čem odešla z domu. Bude se chtít v neděli převléci, trochu vyparádit, jiné botky, klobouk a tak dále.“

„Požádáme maminku, aby jí sem něco poslala — třeba taky rukavičky, chceš-li. Co bude chyběti krom toho, koupíš jí.“

„Ach, Jaromíre, to budu šťastna!“

A pak zasedli k večeři. A snad nikdy nejedla Eminka tak radostně, jako toho večera.

VOSÁHLO OTCEM.

S milou Marjánkou dopadlo to tak, jak doktor Tykva skoro bezpečně počítal. Když psal paní Karfiolové do Pardubic, chopil se péra velmi důtklivého a vylíčil milé tchyni všecku starost Emminčinu o kuchyňského ducha, zvláště však její obavu, zda by hned napoprvé v cizí osůbce našla pomocnici tak oddanou a věrnou, jako je Marjánka, jejíž vlastnosti dávno dopodrobna zná. Kdykoli jen slovem zavadí o nastávající rozloučení s ní, zmáhá se jí tesklivost, a to jest velmi pochopitelné u mladé ženy, vržené tak náhle do poměrů zcela nových a odlišných od posavadního života. Právě tato příchylnost k děvčeti svědčí o tom, jak upřímně lne ke všemu, co jí připomíná domov. A této vlastnosti své drahé ženušky si Tykva velmi váží. Ani on, ani Eminka nechtějí milou maminku připravit stůj co stůj o Marjánku, ale jestliže její následnice vyhovuje aspoň větším dílem všem požadavkům, byli by velmi vděčni, kdyby si Marjánku mohli ponechat. Prozpěvuje si od rána do večera a desetkrát za den vzpomíná, co asi v tu chvíli dělá „stará

paní“ v Pardubicích. Tím rozjasňuje mysl Eminčinu, zatím co on, Tykva, tráví v kanceláři. Atd. atd.

Uběhl sotva týden od rozmluvy mladých manželů, která se té palčivé domácí věci týkala, když Tykva při návratu z kanceláře našel Eminku všecku rozjařenu. Přivítala chotě polibkem neobyčejně vroucím a hned po polévce se vytasila s psaníčkem od maminky.

„Maminka píše! Můžeme si Marjánku nechat, bude-li chtít zůstat. Čti.“

A Tykva četl. Byly toho plné čtyři stránky. Paničky, jak známo, dostanou-li se jednou po dlouhé přípravě ku psaní, projednají vše důkladně, a zvláště starodávné maminky nelitovaly času ani slov, aby se všech stran probraly věc tak závažnou, jako byla tato. Takový tedy byl i list paní Karfiolové. Tykva však svědomitě četl slovo od slova a chvílemi se usmíval. Až mi bylo málem do pláče, psala dobrá paní, když mi Jaromír vypisoval, jak by se Ti tam bez Marjánky stýskalo. A zase jsme se s tatínkem hodně nasmáli. Povídal tatínek, že asi Jaromír málokdy takovéhle věci v kanceláři koncipuje, že se na to musil sebrat a že by Jaromír z takového úkolu při zkoušce dostal velký eminenc. Kámen prý by se nad tím obměkčil. A nakonec povídal tatínek — vždyť ho znáš! — že asi Marjánka nezůstala jen tak nemilou náhodou ve vagoně, když se vlak rozjížděl, ale že jste nám ji unesli úmyslně. Tomu arci nevěřím a Jaromírovi

to ani neříkej, aby se nehněval, ač taky on už tatínka mohl prohlédnout, že je mu vtip nade vše. Tak tedy si tam naši milou Marijánu nechte. Sice mi byla ve všem pravou rukou, ale již jsme si na nové děvče zvykli, a zdá se, že je u nás ráda, když jsme jenom dva. A je skoro jako dvojče Marjánčino. Ochotná jest a čerstvá jako vítr, kudy chodí, tudy si zpívá — hubu zavírá až večer, když lehá do postele. To je mně milejší, než kdyby se mračila a vedla reptavé monology. Ale nezapomeň, Eminko, že Marjánka je horlivá čtenářka, a pamatuj, aby měla vždy nějakou dobrou knížku. Jistě jich má Jaromír dost. A že vždycky milovala divadlo. Tedy jí časem kup vstupenku do Národního, a v létě do arény v Kravíně — máte ji tam blízko. Co sis pro ni přála, hned jsem poslala, a kufr jí přivezu až pojedu do Prahy. Brzy mě tam uvidíte. Ale ať se Jaromír neleká, nebudu vám dlouho na obtíž.

Atd. atd.

Tykva vracel Emince s úsměvem psaní.

„Tedy jsem ti dobře věc vyřídil?“

„Dobře, pane juristo. Zůstanu vaší vděčnou klientkou.“

„První starost máme s krku, Eminko. Zbývá ještě pohovořit s Marjánkou. Ale to si necháme na neděli. Doufám, že nebude odpírat.“

„Za to ti ručím, Jaromíre. Starší děvčata vždy si zakládají na tom, když mohou provdané dcery svých paní zavádět v novou domácnost. Je v tom cosi protektorského. Nechám ji tedy při tom. Sice

nejsem tak příliš nejapná, ale mohu se od Marjánky ledačemu přiučit. Byla mamince doma skutečně pravou rukou."

„Dobře, dušičko, vychovej si ji taky tak."

Sice řekl Tykva, že se zbavili první starosti, ale nezapomínal, že mu nadchází starost jiná, závažnější. U Vosáhlů!

Minuly dvě neděle, pan Vosáhlo nepřicházel. Až když se vršil třetí týden, vstoupil milý inženýr do pokojíku Tykvova. Na první pohled uhodl Tykva, že hosta přivádí cosi kromobyčejného.

Bedlivě za sebou dovřel dveře do velké kanceláře, pověsil na rohatinku klobouk (Tykvovi se zdálo, že se mu při tom chvěje ruka), rozepjal svrchník, zhluboka oddychl a vztáhl obě ruce, jako by chtěl Tykvu přidržeti na křesle. Ale Tykva již se byl vztyčil.

A Vosáhlo začal.

„Pane doktore — drahý pane doktore, slíbil jsem, že k vám prvnímu přijdu se svým poselstvím, s poselstvím nejradostnějším. A kromě vás nemám nikoho, komu bych zvěstoval, co mě naplňuje štěstím a blahem. Jsem otcem. Moje paní je maminkou."

Rty Vosáhlovy se překypujícím dojmem zachvívaly, jeho oči jiskřily zase tou vláhou, která byla v těchto zracích tak vzácná.

„Blahopřeji vám, pane inženýre, blahopřeji ze srdce," pronesl chvatně Tykva, a rychle přisunul hostu židli, skoro se obávaje, aby se šťastný

otec mocným pohnutím nezapotácel. Vosáhlo však neusedl. Prudkým posunem odmítl židli a žadonivě hovořil:

„Nechte mě stát, pane doktore, posezení by mě tísnilo. V tuto chvíli je mi, jako bych měl vyrůst až do stropu. Seděl jsem u lůžka své paní včera skoro celý den, seděl jsem u něho skoro celou noc. Ó netušíte, jaké to byly dlouhé hodiny a jakých úzkostí jsem zažil. Lékař mě sice odháněl, ale nedal jsem se odehnati. Viděl jsem trpícího člověka — svo upaní — a zdálo se mi, jako by se mi nad hlavou — a nad její hlavou — vznášela smrt. Chvílemi na mne hleděla tak úzkostlivě, jako by ke mně volala: Zachraň mě! A chvílemi se ty zraky zavíraly a pak jsem se chápal její pravice, která se mi po bílé pokrývce sunula jako naproti a křečovitě tiskla mou ruku. A její pravice byla tak chladná, ledově chladná, až i mne mrazilo. V tyto chvíle měl jsem jediný pocit: Odejdeš-li ty, odejdu já v zápětí za tebou..."

Vosáhlo umlkl. Tykva poslouchal všecek vyjevený a stále hledě po křesle, aby je v posledním okamžiku přisunul, sám cítil, jak se pod ním nohy rozechvívají. V duchu před sebou viděl bledou tvář rodičky, cítil dotek ledové ruky. Neodvažoval se ani slovem pana Vosáhla přerušiti. A jen mu hlavou letělo: Co mi tu inženýr povídá, není docela nic radostného!

Vosáhlo opět zhluboka oddechl, skoro zachroptěl, a pokračoval:

„V tuto noc, pane doktore, odpykal jsem vše, čím jsem v životě kdy zhřešil. K ránu již jsem nemohl vzdorovati. Mrákoty mě obestřely, odvedli mě od lůžka trpitelky — aniž jsem věděl, kdo mě odvádí, a snad jsem ve své světnici upadl na chvíli v těžký sen, nevím, jak dlouhý. Ale svítalo, když mě vzbudil něčí hlas jako zdaleka přicházející: Pojďte přivítat malé robátko. Kráčel jsem jako ve snách a tu mi podávají cosi jako ptáče. Uvítejte syna! znělo ke mně. Ale můj pohled hledal hlavu v poduškách — a na mne se rozevřely zraky mé paní, ty krásné, hluboké zraky její a teď již v nich nebyl výraz utrpení, nýbrž mdlý zásvit úsměvu, a její ruka hledala ruku mou. Isidore! letělo ke mně šeptem. Rázem zmizelo, co se jí nedávno nad hlavou vznášelo. Ne smrt, byl tu život, nový život, a přeléval se i v každou tepnu, v každou cévu mou. Mám syna, pane doktore, a jdu vám to říci, nebo taky moje paní mě pobízela: Jdi, a pověz panu doktoru Tykvovi, ať poví i své choti."

Doktor Tykva vyhrkl:

„A jak je milostivé?"

„Dobře, drahý pane doktore! Totiž jak dobře může být po takové těžké předmluvě. Zdravá přirozenost nade vším zvítězila. Na tváři vyrůstá nový úsměv, sice nesmírně vážný, a ruce její nejsou již studené. Ale všichni, kdo jsou kolem drahé maminky, vypudili mě od lůžka, z domu, abych nepřekážel. A tak první cesta vede mě k vám — nebo ke komu jsem měl jít?"

Teprve teď, jako po velké únavě, přisunul si pan Vosáhlo křeslo a usedl.

„Dovolte mi," omlouval se doktoru Tykvovi. „Vždyť i já jsem přestál krisi. Ale tak šťastně. A bylo mi třeba, abych vše pověděl sdílné duši. V posledním roce byl jste svědkem a časem skoro účastníkem našich osudů. Čeho jsem se v životě ještě mohl dočkati, dočkal jsem se. A první mojí povinností bylo, abych zpravil milého kmotříčka i vaši milou choť — nebo taky její měkká ruka musí spočinouti na milém robátku, až přijme to první křesťanské uvítání do světa. Kdy to bude, ještě vám nepovím. Nespěchám na to. Jen tak letmo jsem se otázal lékaře a jen tak letmo mi odpověděl: Vaší choti nehrozí žádné nebezpečí a vašemu chlapečku teprv ne. Vše jest normální, a syn je statečný človíček. Tedy jsem se rozhodl, drahý pane doktore, že křtiny oslavíme doma, aby paní nemusila z bytu. A až trochu zesílí. Za dvě, za tři neděle času dost. Bude pak již tak zotavena, že s námi může zasednout u stolu, a vy tedy přijdete k nám. Byl jste naším hostem ve chvíle neveselé, přijdete k nám na slavnost nejradostnější. Soudím, že to ustanovíme na některou neděli. V čas přijdu se zprávou. A pak pro vás pošlu kočár. Buďte zdráv, pane doktore, uctivě se poroučím milostivé mladé paní. Tlumočte i poručení od naší milé maminky."

Toho dne tedy se vracel Tykva domů s velkou novinou, ale taky s hlavou plnou nového dojmu. Všechno věrně vypoví Emince, jen o té těžké před-

mluvě — jak to pan Vosáhlo nazval — neřekne jí ani slova. To není referát pro paničku tak mladou. Kdož ví, v jakém rozpoložení se octne Eminka do roka, a jak bude jemu. Všechno utrpení paní Emilie provázelo Tykvu cestou, až teprv když zlezl návrší vinohradské a hodně se zadýchal, pozbylo líčení páně Vosáhlovo své síly, vzdalovalo se. A ještě v něčem se ulehčilo Tykvovi. Paní Vosáhlová je šťastnou maminkou, její život se přesune na jinou kolej.

STAROST S DÁRKEM. KŘTINY.

Večer toho dne, kdy Tykva přinesl domů zprávu o šťastném rozmnožení rodiny Vosáhlovy, zpozorovala mladá žena, že její choť není v obvyklé míře své. Jindy přicházeje ptával se, co nového se za odpůldne událo, požertoval, ano i škádlivě nahlížel do kuchyně, co dobrého panička chystá k večeři. Dnes nic takového. Byl zamlklý a čelo jeho se chvílemi vraštilo. Dosti dlouho čekala Eminka, že manžel najde zas jazyka dar, ale když do večeře nepromluvil, když Marjánka již dávno sklidila se stolu a když se minuty a čtvrthodiny protahovaly, začala konečně sama.

„Jaromíre, potkalo tě v kanceláři něco nepříjemného?"

Tykva vykulil oči.

„Z čeho tak soudíš, dušičko milá?"

„Že sedíš, slova nemluvíš, nevrle se tváříš. Taky náš tatínek někdy přišel z kanceláře všecek mrzutý, když se mu stalo cosi nemilého. Znám to."

„Nic takového, děvenko drahá. V kanceláři chodí všecko jako hodiny."

Eminka sáhla po ruce Tykvově, pohladila ji. „Nesmím zvěděti, co ti mozkem vrtá?"

„Komu jinému bych se mohl svěřit než tobě, srdečko drahé? Ale nevysměj se mi."

„Jaromíre!" pronesla Eminka káravě. „Nejsem-li tvá žena, která se s tebou má sdíleti o všechny strasti i radosti života?"

„Čím se od samého dopoledne obírám, ženuško, není strast, ale taky žádná radost. Jsem v nesmírných rozpacích. U Vosáhlů mají chlapečka, budou křtít. Příslušné kmotry mají také — to jsme my — kéž bych to byl mohl odříci. Ale teď mi pověz, co mám tomu malému skřítku založiti do vínku? U nás na chudém venkově, mezi lidmi sobě rovnými nebo stejně nemajetnými býval to celkem snadný úkol. Kmotříček založil křtěňátku do peřinky stříbrný tolar, a tu památku měl kmotřenec třeba do smrti, když mu ji pantáta a panímáma pečlivě opatrovali; mám kdesi ve svých rodinných památkách taky takový tvrdý tolar a nikdy jsem se neodhodlal proměnit jej. Teď už mi arci vydrží na celý život. Vždycky mi říkávala maminka: Mírku, dokud uchováš ten peníz, dotud tě bude provázet požehnání kmotříčkovo. A věru, milá maminka měla pravdu. Ale teď mi pověz, Eminko: Mohu já synku páně Vosáhlovu dáti do vínku tolar? Ani dukát ne. Mohu mu přinésti dětský stříbrný příbor? Nebo stříbrné chrastítko s fialkovým kořínkem? To jsou samé malicherné šarapatky. Na to je rodina Vosáhlova příliš

mohovitá, není snadno obdarovávat lidi bohaté. Pan Vosáhlo jest magnát proti ubohému advokátskému tovaryši. Tam je všeho dostatek, ba blahobytu přemíra. A mám přijít s prázdnýma rukama?"

„Ty můžeš, Jaromíre," řekla s důrazem paní Eminka. „Ty nejsi kmotrem pro užitek, nýbrž pro ozdobu, abych tak řekla. Na tebe si pan Vosáhlo vždycky může domýšlet, že jeho syn má za kmotra doktora práv, nastávajícího advokáta. Takových kmotrů není nazbyt. Někdy je s nimi potíž. Dost často bývá za kmotra dožadován kostelník."

„V tomhle případě bych taky radš byl kostelníkem," řekl těžkomyslně Tykva.

„A co se týká toho dárku," pokračovala paní Ema, přeslechnuvši poznámku manželovu, „vidíš, přece to měla býti holčička, jak jsem si já přála."

„Holčička?" podivil se Tykva. „Je v tom nějaký rozdíl?"

„Ale jaký! Holčičku snáze obdaruješ. Holčičce můžeš přinésti granátový křížek na řetízku kolem krku, můžeš jí dáti zlaté srdíčko s kamínkem uprostřed, a byť i to byli rodiče knížecí. Takovou památku může nositi do smrti, a těší i maminku."

„Máš pravdu, dítě milé," přisvědčil Tykva. „Na to jsem nepomyslil. Ale v tom již nelze nic změniti. Je to chlapec."

„Ano. A tedy musíme přemýšleti — — —"

„Přemýšlej, přemýšlej, ženuško drahá. Já už mám hlavu bolavou."

Eminka hleděla několik vteřin na Tykvu a otázala se:

„Mám ti dát studený obkladek?“

Otázka byla pronesena zcela vážně, ale v očích mladé ženy zahrálo cosi, čemu Tykva dobře rozuměl. Usmál se, vzchopil se, a popadnuv ženu za hlavu, zlíbal ji.

„Ani jsem nevěděl, že dovedeš taky být zlomyslná. Ale zatím děkuji.“

„Dost, Jaromíre, dost!“ bránila se mladá žena se smíchem. „Budu přemýšlet a budu šťastna, když mi něco moudrého připadne. A teď sem dej dámu, zahrajeme si.“

Partií dámy končil mnohý večer manželů Tykvových, když byli projednali všechny záležitosti tak důležité, jako byla dnešní. Mnohdy však Eminka otvírala Jaromírovu skříň s knihami, vybírala namátkou, umlsávala z prvních stránek a když padla na něco zvláště poutavého, začítala se horlivě u stolu, až jí lahodný zvuk hodin připomínal, že je čas ke spaní. Ale častěji než hodiny burcoval ji sám Tykva a pobízel na odpočinek.

Eminka přemýšlela a Tykva den ode dne a vždy tázavěji k ní vzhlížel, zdali již přišel ten moudrý nápad. Žena však stále mlčela. Až když se schyloval druhý týden, tu jednoho poledne položila vedle Tykvova talíře cosi malého v pečlivém obalu.

„Ale až po jídle, Jaromíre,“ bránila choti, když zvědavě sahal po balíčku.

A po obědě tedy Tykva vyňal z obalu velmi vkusné pouzdro safiánové, a když stiskl knoflíček, vypadl mu na dlaň úzký zlatý vejčitý rámeček, posázený jiskřivými granátky, a pod broušeným skýlkem hleděla naň podobizna, pouhá hlavička, vykrojená z visitkové fotografie. Tykva vyvalil oči.

„To je moje podobizna!" zvolal překvapen.

„Nu ano, Jaromíre, poněvadž ty jsi kmotr. Je to přiměřený dárek, který bude těšit celou rodinu. A tvůj kmotřenec bude mít hezkou památku na tebe."

„Ale dítě mé drahé," pozastavoval se Tykva v rozpacích, „zdá se mi to trochu domýšlivé. Pokud vím, jen korunované hlavy dávají dvořanům a vyslancům na památku své portrety, ozdobené drahými kameny. Na znamení své milosti a zvláštního uznání. Ubohý však civilista, jako jsem já — — nezdá se ti to trochu křiklavé?"

„Je to výsledek mého úsilného přemýšlení, Jaromíre. Taky mne z toho až hlava bolela. Ale nejsi-li srozuměn, snadná pomoc. Ponechám si sama rámeček s tvou hlavičkou a budu jej nositi jako náprsní sponu. Však se divil klenotník Ruml, že objednávám brošku bez jehlice. Myslila jsem, že budeš překvapen."

„Překvapen jsem dokonale, dušičko. Jenom nerozumím, jak to bude nosit mladý Vosáhlo. Na krku? na vestě?"

„Taková věc se nenosí, taková památka odpočívá ve skříni, ve skleníku."

Ještě chvíli vrtěl Tykva hlavou, ale konečně se s vynálezem své choti spřátelil.

„Uvidíš, hochu, že s tím dobře pochodíš," řekla Eminka, vkládajíc medailonek zase do pouzdra. A bylo zřejmo, že ji pochybnost manželova poněkud zamrzela. Očekávala, že bude jejím nápadem velmi potěšen. A v duchu si opakovala:

„Měla to být holčička!"

Několikátý den potom objevil se u Tykvy v kanceláři pan Izidor Vosáhlo. Bylo to v úterý, přišel oznámit, že křtiny budou v neděli o čtvrté hodině. Přijde sám pan farář od sv. Jindřicha. O půl čtvrté bude před domem Tykvovým kočár. Pan Vosáhlo ani neusedl, brzy se loučil, ale zdálo se, jako by měl ještě něco na srdci. Až po nějakém rozpakování se vytasil:

„Snažně prosím, pane doktore, abyste se na mne nehněval, když se osmělím pronésti zcela skromnou poznámku. Týká se onoho tradičního vínku, račte mi rozumět. A nemějte mi za zlé, jestliže prosím, abyste si nepůsobil žádných starostí a dokonce již ne útrat. Vaše vzácné účastenství, vaše a vaší paničky návštěva o křtinách mého prvorozeného je nám nade vše hmotné, vážím si vaší ochoty a laskavosti, s jakou jste mé žádosti vyhověl. Moje paní připojuje se k mé prosbě. Nehněvejte se — a na shledanou!"

Pan Vosáhlo zmizel.

Když Tykva o polednách vyprávěl ženušce o této návštěvě Vosáhlově a o jeho závěrečné prosbě, poznamenal na konec:

„Že mi to neřekl hned o své první návštěvě. Byl by mně i tobě ušetřil tolik starostí.“

„Ne tak, Jaromíre. Je to od něho sice velkomyslné, třeba že neobvyklé, ale vstupujeme-li za takových okolností do něčí domácnosti, nesmíme přijít s prázdnýma rukama. A kdyby to byl i lískový oříšek. Uvítati do života nového človíčka je veliká věc.“

„Já tam nevstoupím poprvé, Eminko.“

„Ale já, Jaromíre. Ponech to mně. Spravím to za tebe.“

V neděli o půl čtvrté odvážel zánovní fiakr Vondráčkův Tykvovy na Senovážné náměstí. Dokonce se zdálo Jaromírovi, že to sedí na kozlíku sám pan Vondráček, a to bylo nepochybným vyznamenáním vážených pasažérů. Eminka se držela statečně, ale když vystupovala do patra, přicházelo ji přece cosi jako tréma. Připomínala si, že tomu je nedávno, co se zaříkala, že do tohoto domu nikdy nevstoupí, a hle, již je zde. Sevřelo jí to hruď, oddechovala zhluboka, do druhé polovičky schodů musila se opřít o Tykvu.

„Jen pomalu, dušinko,“ napomínal Tykva. „Máme času dost. Pan farář ještě tu není.“

Nahoře samy se otevřely dveře, na prahu stál pan Vosáhlo, vítal hosty. A již také přicházela paní Vosáhlová. Pomohla Emince z pláště a zatím

Tykva svlékal svrchník. Vosáhlo dvorně uváděl Eminku do světnice. Mladá maminka chopila se ruky Tykvovy, prudce ji stiskla a pronesla:

„Jste hodný, pane doktore, že jste přivedl svou ženušku. Skoro jsem se obávala, že ji necháte doma. Mnoho jsem se navzpomínala, mnoho bych vám měla co říci, ale dnes není chvíle. Snad jindy se mi poštěstí. Pojďte, pojďte. Doufám, že velebný pán se neomešká."

A vedouc Tykvu za mužem a Eminkou, až ke dveřím mu tiskla ruku. A pak obřadně a vážně vstupovala za Tykvou do salonu.

Ač bylo v komnatě příjemné vlaho, Eminku tu ovanul jakýsi chlad. Aniž se rozhlížela, přece pozorovala, že je v domácnosti velmi nádherné, mnohem nádhernější než byla její, ač měla vše nové a vkusné. Ale její domácnost byla mnohem útulnější, tak se jí zdálo. Nebyla by ji dala za tyto prostory přepychové.

Blíže okna stála kolébka, v ní dřímal malý človíček, tak dlouho očekávaný. Opodál se hostům ukláněla paní babička, čisťounce upravená jako z cukru, s výrazem své důležitosti na tváři. Svůj pozdrav jen zašeptala, aby nevyrušila malého spáče.

Kroky přítomných byly tlumeny tlustým kobercem, na Eminku to ticho až padalo. V tu chvíli se těšila, až se octne doma, zas ve svém. Netrvalo dlouho, byl tu pan farář a jemu v patách kostelník s matrikou.

*

Všechno šlo jak na drátkách. Ve vedlejším pokoji se pan farář převlékl do svého roucha a hned se vrátil. Když bylo Tykvovi pokynuto, aby se děťátka ujal, upadl tím do velkých rozpaků, z kterých mu jen paní babička ochotně pomohla. Byl poprvé kmotrem a umiňoval si v tu chvíli, že se už nikdy takové funkci nepodrobí. Na štěstí malý človíček pevně spal.

Kněz se naklonil k panu Vosáhlovi:

„Na jaké jméno, pane továrníku?"

„Jaromír," šeptl Vosáhlo.

Eminka na pokyn paní báby stanula vedle Tykvy a položila ruku na peřinku nemluvněte. Slavnostně provedl pan farář svůj obřad — a malý Jaromír Vosáhlo ani nezavřískl. Ani když se mu hlavička zkropila, ani když mu hubičku na sůl otvírali.

„To je trpělivé děťátko," pochválil si pan farář. „Nes i celý svůj pozemský život stejně trpělivě a buď zdráv a silen na radost svých rodičův."

Bylo po obřadě. Eminka rychlým posunem vstrčila do peřinky své pouzdro, ale když paní bába kladla děcko do kolébky, sáhla po dárku, vyňala jej:

„Aby si náš chlapeček hlavičku neotlačil."

A podávala věc paní Vosáhlové, hlavně proto, aby taky viděla, co asi to jest.

Paní Vosáhlová stiskla péro a spatřila medalionek. Viděla podobiznu Tykvovu a překvapením se až zarděla.

„Isidore, podívej se!“ přivolávala chotě.

„Tedy přece, pane doktore!“ řekl s výčitkou pan Vosáhlo. „Marně jsem prosil.“

„Jsem nevinen,“ hájil se Tykva a ukazuje na svou choť, dodal: „Vinník je tuto. Ale promiňte jí. Učinila tak z nejlepší vůle, aby na mne váš synáček, až vyroste, jen v dobrém vzpomínal.“

Zdálo se, že paní Vosáhlová na sobě cítí pohled mladé ženy Tykvovy. Podala medalion muži a pronesla:

„To je roztomilé a vkusné, Isidore, neupusť to.“

Teprv teď vztáhla ruku k Emince a děkovala:

„Udělala jste nám radost, mladá paní. Jak se vám odsloužíme?“

Zatím ve vedlejší jídelně byla chystána svačina a brzy zazněl povel, aby společnost nastoupila. Po malém zdráhání i pan farář na chvíli setrval. Jídelnou zavoněla káva, čokoláda, bábovka vanilkou posypaná.

PO KŘTINÁCH.

Doktor Tykva byl si již po svém vstupu povšiml, že domácnost páně Vosáhlova se rozmnožila o nové děvče, které se před příchodem páně farářovým jen asi dvakráte kmitlo v přijímacím pokoji. Bylo to mladé, úhledné stvoření, a velmi způsobné. Objevilo se vždy velmi plaše, beze šustu, nahlédlo do kolébky malého Jaromíra Vosáhla a když paní babička shovívavě mávla rukou, zase zmizelo. Tuto dívku Tykva při svých loňských návštěvách u Vosáhlů nikdy neviděl a dnes tedy se domýšlel, že to jest asi chůva Jaromírova. Nemýlil se. Když celá společnost přešla do jídelny, objevila se dívka opět a pak již setrvala u kolébky. A když taky paní bába poslední odcházela do jídelny, pronesla jen polohlasně k mladé strážkyni:

„Teď u něho zůstaňte, Kristýnko, a kdyby se probudil a něco chtěl, zavolejte mě. Dlouhá chvíle vám tu nebude a svačinu vám sem přineseme. Nemějte starost, dostanete ode všeho. Jen ať nepláče."

A potom se vhrnula za ostatními do jídelny a velmi ochotně usedla na místo, které jí domácí

paní poukázala. Tvářila se velmi skromně, ale přes to si byla nesmírně vědoma své důležitosti. Že pomohla na svět mužskému potomku rodu Vosáhlova, pokládala skoro za vlastní zásluhu.

Svačina se hezky protáhla. Pan farář ovšem se tak dlouho nezdržel. Vypiv koflík kávy a po velkém zdráhání ještě číšku vína, omluvil se nějakou večerní pobožností a odešel s kostelníkem, štědře obdarovaným. Když dole zahrčel kočár, který jej odvážel, podívala se paní Tykvová významně na svého chotě, což bylo první výzvou, aby taky dlouho neotáleli. Avšak Tykva buď si toho pohledu nevšiml, buď mu neporozuměl. Snad i na sobě cítil jiný pohled, pohled paní Vosáhlové, který jako by k němu volal: Vy nám ještě neutíkejte, vy nám zůstaňte.

Pan Vosáhlo byl v nejlepší míře, ba rozjařen. Když naléval do všech číší mělnického samotoku, pronesl k manželům Tykvovým žadonivě:

„Vy jistě neodepřete mému synu, svému kmotřenci, abyste tuto číši vypili na jeho zdar.“

„Z plna srdce,“ vzchopil se Tykva a chápal se číše. „Nechť roste zdráv a rozkvétá, otci i mamince na radost!“

Když taky paní Vosáhlová se chopila sklenky, jako by chtěla připíti, zvolala paní bába varovně:

„Milostpanička žádné víno, prosím! Jenom skleničku piva, a to až po večeři.“

„Ale přiťuknout snad smím?“ usmála se mladá matka.

„To nanejvýš,“ svolovala paní bába. „S vínečkem je zatím utrum.“

„Až Jaromírek odroste, budu mu vyprávět, jak slavné měl křtiny,“ hovořil pan Vosáhlo. Když postavil prázdnou číši, pokračoval měkce:

„Pane doktore, drahý náš příteli, kdo by se byl všeho toho nadál, když jsme se před rokem setkali po prvé. Vzpomínám všeho toho vděčně, čím dále vděčněji. Vy jste nám přinesl do domu štěstí. Nikdy na to nezapomenu.“

A pohlížeje na paní Tykvovou dodal skoro něžně:

„Ano, vzácná mladá paní, váš choť nám obětavě zjasnil několik večerů, nebo my jsme žili skoro jako poustevníci. Jeho návštěvami zavanulo k nám něco čerstvého vzduchu, jeho společnost vyplašila odtud všechnu samotu, která nás obklopovala. A nemám vroucnějšího přání, než abyste nám zůstali milými přáteli. Jestli jsem kdy pochyboval, že budu dlouho živ, teď pevně doufám, že zde pobudu ještě dvacet let, a třeba déle. Snad mne tu dříve nebylo nevyhnutelně třeba, ale teď se tak snadno nevzdám a vytrvám do posledka. Buďte nám dlouho zdrávi!“

Taky teď povznesla paní Vosáhlová svou čížku a přiťuknuvši manželům Tykvovým, upila krůpěj vína jako by ptáče nabralo do zobáčku. Paní bába totiž si jí nevšímala, sama horlivě připíjejíc. Eminka Tykvová se úkradmo usmála.

Vtu chvíli se pootevřely dveře z prvního po-

koje, v nich se objevila Kristynka a skoro současně se ozvalo tenounké zavřísknutí. Paní bába se vzchopila, spěchala do pokoje, hned však se vracela a hledíc na paní domácí, zamžourala významně očima, jak jen paničky jejího povolání umějí:

„Nic naplat, mladý pán se také hlásí o své.“

Zardívajíc se chvátala panička, aby vyhověla povelu, a když se za dlouhou chvíli vracela, byla všecka jak oheň.

Tu pohled paní Eminky spočinul po druhé na Tykvovi, pobízivě, nutkavě.

Toto vyzvání již neuniklo Tykvovi. Sáhl po hodinkách, podíval se. Šestá hodina byla minula, venku se silně smrákalo.

Pan Vosáhlo zpozoroval hodinky v ruce Tykvově a skoro se ulekl.

„Snad nám nechcete také utéci, pane doktore?“

„Nelze jinak, pane inženýre. Naše Marjánka se vrátí o sedmé, přišla by k zamčeným dveřím, nevěděla by, co se s námi děje. Je z venkova, nevyzná se v Praze, musíme domů. Avšak i vám je třeba klidu, i milostivé paní, a hlavně vašemu synáčku.“

Bylo zřejmo, že to Tykva myslí doopravdy, a tak jen pan Vosáhlo upřímně litoval, že manželé nesetrvají na sousto večeře.

Tykvovi neušlo, jak pevně mu při loučení paní Emilie stiskla ruku, jako prve při příchodu. A co se paní Eminka v předsíni oblékala, zašeptala mladá matka k Tykvovi:

„Ještě jednou vám děkuji za vše a na shledanou!“

Pan Vosáhlo se chopil klobouku a vyprovodil manžely až před dům, pomohl paní Emince dvorně do kočáru, pečlivě zavřel dvířka a ještě se ukláněl. A povoz hrčel vzhůru k Vinohradům. Teď již neseděl na kozlíku sám pan Vondráček. Byl vystřídán jiným vozatajem.

Když doktor Tykva pověsil doma klobouk a svlékal svrchník, zhluboka oddychl a pronesl:

„Ani nevíš, milá ženuško, jak jsem rád, že to máme za sebou. Není každá funkce pro každého.“

„Však mně na počátku taky nebylo zcela volno, Jaromíre. A chápu pana Vosáhla, že jim nebývalo veselo. Vše je tam tak těžké, monumentální, jako na nějakém hradě. Mám ráda veselé, jasné příbytky. U nás v Pardubicích i zde jest mnohem útulněji. Nemiluji temné barvy, těžkopádný nábytek — myslím, že to působí i na mysl.“

„Jest patrno, že to zařizoval muž neobyčejně vážný, v sebe uzavřený,“ vysvětloval Tykva, „a takový pan Vosáhlo jest. Až tímto šťastným otcovstvím roztál. Malý Jaromírek jim domácnost oživí.“

„Hlavní věc, Jaromíre, že vše dobře dopadlo. A tvůj dárek potěšil.“

„Chceš říci, děvečko milá, tvůj dárek,“ opravoval Tykva.

„Budiž, náš dárek. Jak byla paní Vosáhlová překvapena!“

„Je to poněkud neobvyklé. Tušil jsem to.“

„Jen jehlice tomu chybí, aby se to mohlo nosit na ňadrech.“

„Tělem i duší ručím ti za to, miláčku, že by paní Vosáhlová tu sponu nenosila. Bude spočívat kdesi na dně zásuvky mezi jinými drobnůstkami, jak se takové památky ukládají. Znáš to.“

„A ve chvílích samoty,“ mluvila Eminka, hledíc někam do daleka, „vytáhne paní Emilie medalionek z úkrytu a zadívá se na něj, jako by se ráda byla zadívala dnes, kdyby nebylo tolik jiných očí přihlíželo . . .“

Tykvu zarazilo slabé zachvění hlasu mladé ženy, když to pronášela. Ovládl se však, pojal Eminku za bradu, druhou rukou hladil ji po vlasech a něžně řekl:

„Hlavičko milá, pořád v tobě něco straší? Pamatuj si, žes ten medalionek vymyslila ty. Mně by to do smrti nebylo připadlo.“

V tu chvíli zazněl v předsíni zvonek. Marjánka se vracela z nedělní vycházky. Tykva s povděkem uvítal to přerušení hovoru, ale ještě radši byla Eminka. Uvědomovala si, že svými slovy překročila jistou hranici. Jako by se náhle byla probudila ze sna — a zasnívala se skutečně kamsi v neznámé končiny — usmála se na Tykvu a nastavila rty k polibku. A když ji muž vroucně políbil, po druhé, po třetí, všeptla mu do ucha:

„Nedá někdy rarach člověku dobře dělat. Ještě dobře, že se neumíš zlobit.“

A chvátala do předsíně, aby Marjánce odemkla.

Než se vrátila, kmitlo Tykvovi hlavou, že dá u Rumla zhotoviti druhý takový medalionek, s jehlicí, pro Eminku. Ale k tomu se dá zvlášť fotografovati.

Když Marjánka přinesla na stůl talíř uzené kýty, poznamenala paní Ema:

„U Vosáhlů bys byl slavněji večeřel. Chystali něco dobrého, vyvánělo to z kuchyně velmi lákavě."

„Je mi líto, že chystali marně, ale doufám, že se paní babička za nás obětuje. Strojí se tam velmi dobře — skoro jako u Karfiolů v Pardubicích."

„Kdo ví, jak je tam nyní, když mají dceru z domu," prohodila mladá žena škádlivě.

„Ale ty domýšlivá. Ještě dlouho nedohoníš maminku v kuchařském umění. Na štěstí sis odvezla Marjánku. Zdá se, že přece jen měl tatínek pravdu."

„Ty zlomyslný!" durdila se Eminka. „Tedy dobře. Od zítřka ti bude vařit jen Marjána."

„Výborně! To je taky má jediná naděje."

Ještě chvíli se tak rozšafní ti manželé pokoušeli, ale brzy po večeři je přemáhala ospalost, Eminka již klímala. Všimla si toho Marjánka, která přinášela láhev studničné vody, usmála se a spěchala do ložnice, aby odestlala.

Tykva ťukl šetrně do Eminky.

„Vzhůru, ženuško, pojďme spat. Zítra je taky den."

Za chvíli se v celém bytě Tykvových setmělo. Eminka sotvaže dolehla, pevně usnula. To způsobily dvě číšky vína u Vosáhlů. S Tykvy však

pojednou spadla všecka ospalost. Naslouchal hlubokému oddychování ženy své, slyšel odbíjeti hodiny vedle v jídelně, vzpomněl si na hluboký, téměř velebný zvuk vážných hodin u Vosáhlů, který jej hned napoprvé tak podivně dojímal, a hlavou mu táhl děj celého posledního roku. V duchu se octl zase před skříní klenotníkovou na Třídě, v sluch mu náhle zazněl prosebný, skoro úpěnlivý hlas neznámé paničky. Neobyčejně živě si připomínal každé její slovo, připomenul si i lítost, kterou nad ní pocítil. Potom první návštěva Vosáhlova v kanceláři, návštěva výzkumná. Potom jeho návštěvy u Vosáhlů. Tehda byl Tykva zatažen do nějakého románu, zcela mimovolně, beze všeho zavinění. Román, jak jej uplétá život. Ale brzy potom se mu na obzoru zjevila Eminka Karfiolova. Co předcházelo, znenáhla bledlo, pozbývalo živých barev, Eminka vyplňovala všechno jeho myšlení. Ten prvý, bezděčný román rozsypal se na samém počátku, nemohl mít žádného pokračování, a jestliže to byl román, dnes tedy dočetl jeho poslední kapitolu. Eminka nebyla románem, Eminka byla prostou životní historií, občanskou idylou se zakončením zcela přirozeným a správným, skoro všedním. Ještě taky si Tykva vyvolával výjevy dnešního odpůldne, ale znenáhla se mu drobné ty scény splétaly, tváře účastníků se měnily, Tykva usínal — usnul.

DOSLOV.

Když ráno po křtinách odcházel doktor Tykva do kanceláře, objala jej Eminka neskonale vroucně, políbila jej a otázala se:

„Tedy se na mne nehněváš, Jaromíre, viď?“

„Na tebe, dušinko?“ zvolal Tykva všecek udiven. „Proč pak? Co jsi vyvedla?“

„Že jsem tě včera pozlobila tím medalionkem, víš? Že se na něj bude paní Vosáhlová dívat a že na tebe bude vzpomínat. Mrzelo mě pak velmi, že jsem byla tak prostořeká. Když ses na mne tak káravě zahleděl, když jsi mě po hlavě pohladil, věř, jazyk bych si byla překousla, ale již bylo pozdě. Víš, Jaromíre, na mně i ve mně lpí ještě mnoho venkovského. Pořád se mi zdá, že na tebe nemá myslit nikdo než jen já, a ty zas jenom na mne, na svou ženu.“

Tykva přivinul paničku prudce na prsa.

„Tak je tomu vpravdě, dítě milé. Nemyslím na nikoho než na tebe, po celé dni, a těším se na shledání s tebou v poledne a zas večer. A od onoho prvního večera, kdy jsem tě po prvé spatřil

v domě tvých rodičů, myslil jsem jenom na tebe, ještě nevěda, že budeš má. Což ti to všecko nepovídá srdce tvé? A tedy si navždy vypuď z hlavy všechny podobné bláhové myšlenky a buď jen veselá. Chceš ještě něco, milenko má?"

Eminka svěsila hlavu.

„Ano, Jaromíre, ještě něco." Eminka se odmlčela a zarývala se hlavou hloub a hloub na prsa Tykvova.

„Tedy ven s tím, duše milá!"

„Jsi-li srozuměn s tím," váhavě bublala mladá žena, „abych ti dnes vařila zase já a ne Marjánka, jak jsi mi včera pohrozil. Dnes a zítra a pozejtří — po všechny dni. Což jsi se mnou nebyl spokojen?"

Tykva se upřímně zasmál.

„Ale Marjánkou jsi mi hrozila ty, děvečko drahá! A mně nezbývalo než přijmouti tvou výpověď. Vidíš, vidíš, kam vedou takové manželské šarvátky. Vař, dítě, a kdybys i převařila nebo nedovařila, všecko poslušně sním. Vždyť budeš stolovat se mnou a jistě si dáš pozor jako posud."

Eminka již se zas usmívala, když vznesla hlavu k choti. A Tykva ještě dodával:

„Ani jsem netušil, že to tedy byla naše první manželská mrzutost včera. Zatrápené křtiny! Ale jen když nebude nikdy nic horšího. Opatruj tě tu Pámbů."

Tato ranní rozmluva Tykvu rozveselila, ale když kráčel dále, zamyslil se a hlavou mu letělo:

„Zdá se mi, že teprv teď mi nastává studium

ženské duše. Myslil jsem, že je to zcela prosté, ale nevím, přivedu-li to dále než všichni, kdo ji studovali přede mnou. Hleďme paninku. Nadrobí si něco a nakonec jsi to zavinil ty. Počkej, počkej, Eminko, budeme psát o všem protokol, abys mi zas nějaký svůj výrok nepodstrčila.“

Ale tomu sám se musil až zasmát, když si představil, jak by Eminka první takový protokol popadla, potrhala a smačkaný do kamen vhodila.

Maně teď vzpomněl na paní Vosáhlovou.

„To je povaha složitější,“ uvažoval. „Snad i povaha, v které by za jistých okolností byly mohly klíčit i nějaké tragické prvky. Ale ve spojení se strohým Isidorem Vosáhlem nemohly se vyvinouti. Jeho ruce byly příliš železné. Snad i mimo tebe, Jaromíre, kráčelo nějaké nebezpečenství, kterého jsi v prvé chvíli ani nepostihoval. Malý Jaromírek vnesl do toho domu smír a klidnou pohodu na všechen další život.“

A teď ještě jednou vytanula Tykvovi slova, která mu táhla myslí včera před usnutím: Bylo-li vše, co se před rokem událo, náběhem k románu bez počátku a bez vývoje, včerejšek jej poslední kapitolou uzavřel.

Tykva se nenadál, že ho doslov k tomu neskutečnému románu teprv čeká.

Uběhly dvě, tři neděle. Na Prahu se sneslo jaro se vším příslušenstvím. Slunce mírně vyhřívalo a teprv teď byl Tykva povděčen, že se ubytoval nahoře nad Nuselským údolím. Vanul tam

svěžejší vzduch a Tykvovi se zdálo, že i den se tam dříve probouzí a později usíná. Jeho ranní i popolední pochody do kanceláře byly mu milou procházkou, do kanceláře přicházel vždy pln chuti do práce. Někdy jej i sama Eminka doprovázela, to když chtěla v Praze něco zvláštního obstarat. Nebo tržní ruch se tam nahoře jen pomalu vyvíjel.

Bylo v pondělí, když se Tykva vybral časněji po obědě z domu. Nachystal si v kanceláři práce, kterou by rád byl do večera potrhal. Zahýbal právě z Žitné ulice na Karlovo náměstí, když se mu zazdálo, že z Vodičkovy ulice vystupuje volnými kroky povědomá ženská postava. Zbystřil zraky, poznával paní Vosáhlovou. Podle ní kráčela Kristynka, nesoucí děcko v peřince pode dlouhým pláštěm makové barvy, skoro až na dlažbu spadajícím. Tak se nosívala tehdy všechna nemluvňata, než byly všeobecně zavedeny dětské kočárky.

Tykva rád by byl obrátil, rád by se byl dal nějakou oklikou, ale již i panička jej spatřila a přibližovala se s nádechem úsměvu na tváři. Nemohl se vyhnouti setkání.

Dvorně se uklonil a stanul. Vlastně však jej svým pohledem zastavila paní Emilie.

„Tak časně do kanceláře, pane doktore?“ otázala se po pozdravu.

„Nahrnulo se mi víc úkolů, k tomu nějaký zbytek od předešlého týdne. Je pondělek, milostivá paní, a po nedělním odpočinku chci něco strhat.“

„Tedy jsem správně tušila, skoro s jistotou počítala.“

„Co jste tušila, milostpaní?“

„Že bych vás mohla potkat. Počítala jsem, že chodíváte Žitnou ulicí dolů a tudy směřujete do Jungmannovy třídy. Uhodla jsem. Obyčejně chodívám s naším Jaromírkem do sadů Vrchlického. Máme tam nejblíže. Ale někdy tam bývá až příliš rušno. Vydala jsem se tedy dnes na dalekou cestu, mám času dosť. Můj muž odjel na půl dne do venkovské továrny, vrátí se až večer. Posedím tu někde v polostínu na lavičce. Nespěcháte příliš, pane doktore?“

Doktor Tykva porozuměl a přidal se na levou stranu k paničce.

„Ne tolik, milostpaní, abych vás nemohl k cíli doprovodit.“

Jako by chápala, popošla Kristynka o deset kroků napřed.

„Jste velmi laskav, pane doktore,“ řekla vděčně mladá maminka. Na její tváři zahořel temný ruměnec, když pokračovala:

„Těšila jsem se, že s vámi o křtinách budu moci promluvit. Ale to bylo pošetilé. Kterak jsem mohla? Můj muž, vaše choť, pak pan farář, kostelník, babička. A přece mne všecko nutkalo. Tedy dnes. Nebo kdy se mi zas naskytne taková chvíle?“

Tykva mlčel, vyčkával. Bylo mu trapné to mlčení, a nejhorší, že cítil, kterak snad i paničce

je trapné. Než ona, jako by se byla dlouho na toto setkání připravovala, po krátké přestávce pokračovala:

„Pane doktore, vzpomněl jste někdy na naše prvé setkání tam před klenotnickým závodem, vloni za masopustního večera?“

„Milostpaní, je teprv třeba ujišťovati vás, že jsem na ně přečasto vzpomínal? Zjevila jste se mi tehda jako trpitelka, a když se mi po čase vybavilo i setkání naše mnohem dřívější, na onom žofínském plese, arci tak prchavé a skoro již mlhavé, teprv jsem pocítil, jak podivně se osudy lidské spřádají. Ale jsem pevně přesvědčen, že všechno to odnesl čas, který zatím uplynul. Máte rozmilé děcko — —“

Pohled paní Vosáhlové zaletěl k chůvě nesoucí malého Jaromírka.

„Ano, pane doktore, čas odnese vše. I dívčí naděje a taky utrpení, všeliké zklamání — jen život vytrvá. Ale nechci, abyste mě křivě posuzoval. Rcete mi upřímně, pocítil jste ke mně trochu sympatie?“

„Z hloubi duše, milostivá paní. A byla provázena lítostí, že jste se mi poznovu zjevila až za osm let po onom plese. Ale vždyť já jsem byl tehda jen velký chlapec, student, nehotový člověk, nevědoucí, jak s ním osud naloží. Co by vám byly prospěly mé sympatie?“

Panička se na chvíli odmlčela. A potom, nehledíc na Tykvu, pokračovala:

„Potom jste přišel k nám. Můj obzor se vyjasňoval. Zdálo se mi, jako bych ve vás byla získala nějakého strážce svého osudu. Můj choť se znenáhla měnil, dávno je docela jiný. Nabyl k vám důvěry, a tím, zdá se, i důvěry ke všemu ostatnímu světu. Ale předcházelo šest let, a byla to hořká léta. Zavinil to rozdíl věku mezi námi? Zavinila to jeho hypochondrie? Zklamal se kdysi v dřívějším životě? Nevím. Nebylo o tom řeči mezi námi. Ale když jste se mi zas po letech zjevil, uchvacoval mě jistý sen, z něhož jsem se těžce probouzela. Sen, jak mohlo býti vše jinak. A kdykoli jste od nás odcházel, letěly za vámi všecky mé myšlenky — a byla bych letěla sama. Neposuzujte mne křivě, pane doktore. Vždyť jsem neletěla, neodletěla. Byly i časté chvíle, kdy jsem pocítila hlubokou soustrast nad svým chotěm. Byl nemocen. Vy jste jej uzdravil. Říká tak sám, ale ještě víc o tom jsem přesvědčena já. Nevím, co vše se událo v jeho životě, než jsem mu podala ruku, jen tolik vím, že neměl přítele a nikomu nebyl přítelem. A churavěl na těle i na duchu. Je změněn. Snad by mě zahrnul vším, aby tak napravil dřívější svou nedůvěru. Již jsem mu vše odpustila, i tu jeho někdejší zničující žárlivost. Nebo taky já jsem jednoho dne měla podobnou přehořkou chvíli. Tehda, když jsem kráčela s mužem a potkala vás — na Václavském náměstí to bylo — se starší paní a s kvetoucí dívkou, kterou jste nám představil jako svou nevěstu. Tenkráte jsem pocítila sžírající

žárlivost. Hle, volalo to ve mně, tito dva lidé, přiměření sobě věkem, budou spolu šťastni od prvého dne — z očí vaší nevěsty vyzařovala všechna šťastná a radostná láska k vám. Ale brzy jsem se vzpamatovala — byla jsem již matkou. A že mám dítě, že mám syna, smiřuje mne se vší minulostí i se vší budoucností. Vím, pro koho mám dále žít, ať přinese budoucnost cokoli. Již ne mně, ale mému synu náleží všechna budoucnost. Můj choť ustanovil, aby se náš syn jmenoval po vás. Kterak tu splnil mé přání, nevěda o něm! Vzpomínka na vás bude mi žíti v mém chlapci. Kdykoli pronesu jeho jméno, vždy mi připomene, jak bezděčně jste zasáhl v osud rodiny, o které jste neměl dříve potuchy. Zdá se mi, že jste byl nástrojem v rukou osudu."

Dávno již byli došli do hořejší části sadů, popoledně ztichlé, oba usedli na lavičku a Tykva se skloněnou hlavou naslouchal závěrečným slovům paní Vosáhlové.

Paní se na chvíli odmlčela a pak, stále hledíc za Kristynou, která s dítětem opodál přecházela, dodala ještě:

„Pane doktore, vyzpovídala jsem se vám. Musila jsem tak učinit, stále jsem cítila, že mezi námi zůstalo cosi nevyjasněno. Promiňte mi, že jsem vás oloupila o tolik času. Pozdravujte ode mne svou milou mladou choť. Snad není třeba, abyste jí zatajil, že jste se se mnou setkal. Ale co jsem vám pověděla, snad ještě není pro její nezkušenou mysl — snad byste ji znepokojil."

„Co jste mi pověděla, milostivá paní, zachovám v hloubi srdce svého. Nikdo mimo mne nemá o tom přemýšleti. Dala jste mi nahlédnouti do své duše, a ženská duše je podobna křehoučké, citlivé květině. Vážím si vaší sdílnosti a nikdy ji nezradím. Uchovejte mě ve vlídné paměti, i mou milou ženu. Než jsem ji poznal, často mě v bývalé samotě mé zaměstnával váš zjev. V tom svém snu vždy jsem se pokládal za vašeho přítele. Nemohl jsem být ničím jiným."

Paní Vosáhlová vztáhla k Tykvovi pravici:

„Děkuji vám, drahý pane doktore. S lehčím srdcem vrátím se dnes domů. Nezapomeňte na nás. Až mi tam ten malý človíček dovolí, navštívím vaši milou ženu. Na shledanou!"

Doktor Tykva se sklonil, poceloval paničce ruku. Ještě se zastavil u Kristynky, podíval se na spícího chlapečka a mávnuv k paní kloboukem na pozdrav, chvatně odcházel. Zdálo se mu, že v očích mladé matky se zajiskřilo, jako se třpytí krůpěje rosy na okraji rozkvetlé růže.

Kráčel čím dále rychleji. Jeho nitro bylo přeplněno pocity, kterých nemohl v tu chvíli zvládnouti. Teprv když usedl v kancelářském pokojíku ke svým suchopárným aktům, opřel čelo do dlaní a hlavou mu letělo pomyšlení:

„Tedy toto byla poslední kapitola našeho bezděčného, samodílného románu, který vlastně nikdy nezačal. Bohudík, vyzněla smírně. A Bůh vám zachovej synka, vzácná paní. Měl přijít o pět

let dříve. Nebyla byste trpěla, co jste vytrpěla! A nikdy bychom se nebyli setkali."

Tykva zíral na akta, která před ním mrtvě ležela. Nevěděl, kterého by se dříve chopil. V tu chvíli mu všechen ten počmáraný papír byl až nechutný. Byly to mumie, plné nesrozumitelných znaků. Kus života však zůstalo tam venku, v sadě na Karlově náměstí. A kus života kyne mu zas večer, až obejme svou milou Eminku. V obou těch bytostech koluje vřelá krev. Tykvovi se zdálo, že bušení v tepnách obou doléhá až k němu. Cítil, že i v jeho žilách jest krev jako ve varu. Podivné loňské setkání před skříní klenotnickou zapadá v říši snů. Zatím dal všední život oběma postavám, co jim dáti mohl. Tykva byl se svým údělem naprosto spokojen. A jen z vroucího srdce si přál, aby i paní Emilie byla spokojena. Zdálo se mu, že taky pokorně přijímá, čím ji osud byl obmyslil.

(Konec.)

OBSAH II. DÍLU.

Cena Kč 21·—